BBC

ODKRYWAMY TAJEMNICE ANGIELSKICH RABAT

Czerwiec 6 (77)/2025

Gardeners' World

EDYCJA POLSKA

TWÓRCZE ZABAWY Z DZIEĆMI

LETNIE PLONY

- ✔ *Warzywa w donicach*
- ✔ *Szklarnia od A do Z*
- ✔ *Owocowe desery*

Romantyczne dzwonki

Jak uprawiać agapanty

Opowieści o różach

Tego lata wypełnij swój ogród wspaniałymi barwami i zapachami

Czerwiec 6/2025
cena 17,90 zł (w tym 8% VAT)
ISSN 2391-8381 Indeks 403636
9 772391 838159 06

ZDROWIE
Arit wyjaśnia, jak ogrodnictwo wpływa na umysł, duszę i ciało

PROJEKTOWANIE
Poznaj sposoby **Nicka** na kreowanie nastroju w ogrodzie

PRZYCINANIE
Frances pokazuje, jak nadać roślinom efektowne kształty

eprasa.pl 613cb2a893

POZBĄDŹ SIĘ CHWASTÓW

NATURALNIE

SIĘGNIJ PO ROUNDUP®

ROUNDUP® jest zarejestrowanym znakiem towarowym i jest używany na podstawie licencji.

*NINIEJSZE ZDANIE MA NA CELU ODRÓŻNIENIE OD PRODUKTÓW OPARTYCH NA INNYCH FORMULACJACH, KTÓRE MOGĄ ZAWIERAĆ GLIFOSAT.

Ze środków ochrony roślin należy korzystać z zachowaniem bezpieczeństwa. Przed każdym użyciem przeczytaj informacje zamieszczone w etykiecie i informacje dotyczące produktu.

eprasa.pl 613cb2a893

Prenumerata

Gardeners' World. Edycja Polska to wydanie licencyjne największego brytyjskiego magazynu ogrodniczego BBC *Gardeners' World Magazine*. W polskiej edycji dzielimy się z wami naszymi odkryciami – od inspirujących ogrodów (angielskich i polskich) i zachwycających roślin, po zakupowe wskazówki i podpowiedzi, co zrobić, by ogród był zawsze w kwitnącej formie.

Zamów prenumeratę *Gardeners' World. Edycja Polska* w wersji drukowanej lub elektronicznej na

www.UlubionyKiosk.pl

Welcome

Po kapryśnej wiośnie czerwiec przynosi upragnione ciepło i stabilniejszą pogodę. Kępy bylin i krzewy stają się coraz bardziej okazałe – pokazują to, na co tak długo czekaliśmy. Przechadzając się po ogrodzie już nie widzimy pustych przestrzeni, ale soczystą zieleń, dorodne róże, długo wyczekiwane peonie czy wyciągające się wysoko do nieba ostróżki. Można spokojnie usiąść i cieszyć się dobrze wykonanym zadaniem. Na te chwile czekaliśmy przez tyle chłodnych miesięcy! Celebrujmy je i nie martwmy się ich ulotnością. Czy to właśnie jest sedno ogrodnictwa? Osiągnięcie takiej doskonałej formy ogrodu, jak na angielskich rabatach (str. 100) opisywanych przez Kasię Bellingham? A może wolimy sam proces tworzenia, zmaganie się z niepowodzeniami, kaprysami pogody, przesadzanie roślin z miejsca na miejsce, zmienianie koncepcji?

W tym wydaniu publikujemy ciekawą rozmowę z brytyjską czytelniczką magazynu Gardeners' World, Stiną Hasan, oraz jej różany ogród znajdujący we wschodnim Londynie (str. 90) – przestrzeń, którą stworzyła sama; miejsce, w którym znajduje chwile wytchnienia od pracy zawodowej, dbając o posadzone rośliny. Mimo że praca w ogrodzie nieraz wiąże się ze żmudnymi zajęciami, nie żałuje, że musi się o niego troszczyć! Bo, jak się okazuje, uprawiając rośliny, otrzymujemy w zamian zastrzyk energii, która jest ratunkiem dla naszych umysłów, duszy i ciała (str. 46) oraz chroni nas przed presją dzisiejszej rzeczywistości. Dlatego twórzmy takie zakątki, które sobie wymarzyliśmy, na swój własny sposób, nie tylko dla efektów wizualnych, ale i po to, by zachować wewnętrzną równowagę.

Małgorzata Wójcik
Redaktor naczelna
malgorzata.wojcik@avt.pl

Eksperci Gardeners' World

Monty Don
Ogrodnik-samouk, główny prowadzący Gardeners` World. Entuzjasta psów i upraw ekologicznych, z czytelnikami spotyka się w swoim ogrodzie w Longmeadow.

Carol Klein
Ogrodniczka, łączy występy w telewizji z pisaniem i obowiązkami w jej własnym ogrodzie w Glebe Cottage. Inspiruje nas niezwykłą energią i bogatym doświadczeniem.

Alan Titchmarsh
Autor poczytnych poradników i kilku programów telewizyjnych. Dzieli się bogactwem wiedzy o uprawie roślin, dba o swoje grządki w Hampshire.

Rekha Mistry
Ogrodniczka, influencerka i prezenterka. Z zapałem uprawia na działce warzywa, zioła i owoce w zgodzie z naturą. Prezentuje przepisy na dania z ich udziałem.

Adam Frost
Utytułowany architekt krajobrazu, zdobywca wielu nagród na Chelsea Flower Show. Pokazuje, że pielęgnacja ogrodu wcale nie musi być skomplikowana.

eprasa.pl 613cb2a893

SPIS TREŚCI

czerwiec 2025

LUBIMY

8 **Gwiazdy czerwca**
14 **Romantyczne zakątki**
16 **Rabaty w świetlistym cieniu**
22 **Dzwonki**
24 **Kompozycje odporne na suszę**
26 **Zestawienia w różowej tonacji**
28 **Goździki 'Sooty'**

INSPIRACJE

30 **Agapanty**
Gwiazdy letniego przedstawienia
36 **Owocne lato**
Uprawy w szklarni od A do Z
41 **Rośliny domowe w ogrodzie**
Aranżacje w pojemnikach
46 **Uzdrawiająca moc ogrodu**
Jak stworzyć zakątek kojący ciało i umysł
52 **Ogrodnicze rękodzieło z dziećmi**
Trzy kreatywne projekty
76 **Cięcie roślin**
Prowadzenie porzeczki przy murze
82 **Jaśminowce i żylistki**
Polecane odmiany
88 **Irysy bródkowe**
Polskie odmiany
90 **Zrób miejsce dla róż**
Ogród brytyjskiej czytelniczki
96 **Tajniki kolorowego ogrodu**
Tworzenie nastroju za pomocą barw
100 **Angielskie rabaty**
Tajemnice komponowania i klasyczne gatunki

WŁASNE UPRAWY

58 **Uprawiaj i jedz: truskawki**
63 **Bezproblemowe zbiory**
68 **Przepisy z kwiatami floksów**
70 **Warzywnik w donicach**

FAUNA W OGRODZIE

80 **Raniuszek zwyczajny**

FELIETON

19 **Cały Monty**
20 **Rozmowy przy płocie**
121 **Opowieści Titchmarsha**

90
Zainspiruj się romantycznym ogrodem różanym Stiny Hasan założonym w sercu wschodniego Londynu

30
Agapant to idealna roślina lata – od czerwca rozwija spektakularne kwiaty i, jak twierdzi Monty, bardzo lubi rosnąć w donicy

22
Ten rodzaj roślin jest bardzo zróżnicowany, zatem każdy znajdzie dla siebie odpowiednie dzwonki, przekonuje Graham

eprasa.pl 613cb2a893

TEMATY Z OKŁADKI

Zdjęcie: James Nature Picsa/AdobeStock

100

52

22

46, 96, 76

70, 36, 58

30

52 Spraw, aby wakacje twoich dzieci były pełne twórczych zabaw i stwórz z nimi jeden z trzech prezentowanych projektów

36 Postępuj zgodnie ze sprawdzonymi poradami Adama, a zbierzesz wspaniałe plony z roślin uprawianych w szklarni

100 W czerwcu angielskie rabaty wyglądają zjawiskowo. Kasia podpowiada, jakie są zasady ich projektowania

70 Niewielka ilość miejsca nie musi być przeszkodą w uprawie. Razem z Lucy załóż warzywnik w donicach

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM, PAUL DEBOIS, KATARZYNA BELLINGHAM

Plan działań

105 Uporządkuj krawędzie

106 Stwórz kompozycję dla owadów

107 Przytnij powojnik górski

108 Zadbaj o werbenę patagońską

109 Zadbaj o rododendrony

110 Stwórz kulę z begoniami

111 Pobierz sadzonki roślin alpejskich

112 Usuń pędy boczne pomidorów

113 Uważaj na przędziorka chmielowca

114 Posadź pory i dyniowate

115 Przerzedź zawiązki jabłek

pytania i odpowiedzi

116 Eksperci radzą czytelnikom

PRENUMERATA s. 75

eprasa.pl 613cb2a893

Lista zakupów

▼ Nawóz do trawnika Antymech Substral

Masz dość ciągle nawracającego mchu na swoim trawniku? Substral Antymech pomoże przywrócić jego zdrowy wygląd. Siarczan żelaza w składzie nie tylko skutecznie zwalcza już obecny mech, ale także zapobiega jego rozrostowi w przyszłości. Pożegnaj mech i przywitaj gęstą, zieloną murawę.
www.lovethegarden.pl

▶ Substral Polysect Mszyca

Czy twoje rośliny są notorycznie atakowane przez plagę szkodników? Pożegnaj się z nimi, stosując Substral Polysect. Ten w 100% naturalny środek owadobójczy jest nie tylko skuteczny, ale też szybko działa. Środek zwalcza jaja, larwy i dorosłe osobniki takich szkodników jak mszyce, przędziorki, miseczniki, tarczniki, wełnowce i ćma bukszpanowa.
www.lovethegarden.pl

◀ Ziemia do kaktusów

Podłoże do sadzenia i przesadzania wszelkiego rodzaju kaktusów i sukulentów. Starannie dobrane proporcje składników odżywczych gwarantują roślinom optymalne warunki rozwoju. Zapewniają stabilność i regulują gospodarkę wodną, zapobiegając zastojowi wody. Opakowanie 3 L.
www.ggarden.eu

▼ Ozdoba ogrodowa Bajkowy Muchomorek

Z jasnymi kolorami i wesołym wyglądem ten ceramiczny dekoracyjny grzybek ogrodowy z kołyszącym się kapelusikiem na szczycie staje się niezastąpionym dodatkiem do różnych aranżacji. Można go umieścić w doniczkach, donicach czy rabatach kwiatowych, dodając im odrobinę magii i fantazji. Jest odporny na wszelkie warunki atmosferyczne i może zdobić ogród lub taras o każdej porze roku.
www.aurora-garden.pl

▶ Byliny: rośliny na lata Zaprojektuj wymarzoną rabatę

Magdalena Markiewicz
Wydawnictwo Publicat
Premiera: 25.05.2025

Praktyczny i inspirujący poradnik dla wszystkich, którzy marzą o pięknym ogrodzie, ale nie chcą spędzać długich godzin na jego pielęgnacji. Magdalena Markiewicz, doświadczona projektantka ogrodów, wprowadza czytelników w niezwykły świat bylin i krok po kroku pokazuje, jak zaprojektować i założyć rabatę – od pierwszego szkicu, przez przygotowanie gleby, aż po sadzenie i pielęgnację. W książce znajdziemy 10 gotowych projektów z wizualizacjami i listami roślin, praktyczne wskazówki ogrodnicze, kalendarz prac sezonowych oraz bogaty katalog 96 bylin ze zdjęciami i opisami. To idealna propozycja zarówno dla początkujących, jak i bardziej doświadczonych ogrodników, którzy chcą stworzyć harmonijną, trwałą i efektowną przestrzeń wokół domu.
www.publicat.pl

eprasa.pl 613cb2a893

▲ Robot koszący Honda Miimo HRM2500 Live

Wakacje od koszenia i zawsze piękny trawnik zapewnia Honda Miimo HRM2500 Live – robot koszący wyposażony w łączność Bluetooth, system nawigacji wspomaganej satelitarnie i śledzenie GPS, sterowanie głosem, funkcję wykaszania krawędzi oraz oznaczanie strefy wolnej od koszenia. Przewód doprowadzający umożliwia koszenie w wąskich przejściach. Do wyboru 4 style koszenia. Urządzenie ma dostęp do aktualnych prognoz pogody. Powierzchnia koszenia: do 3000 mkw.
www.miimo.pl

◀ Wyrywacz do chwastów Stalco Garden

Część robocza wyrywacza Stalco Garden składa się z trzech zębów chwytających ze stali nierdzewnej, co zapewnia wysoką efektywność pracy oraz trwałość narzędzia. Lekki, aluminiowy trzonek gwarantuje komfort użytkowania, a solidna stopa ułatwia wbijanie wyrywacza w podłoże. Uchwyt z mechanizmem sprężynowym umożliwia łatwe usunięcie chwastów z narzędzia.
www.stalco.pl

▼ Nawóz płynny Planta Vit do pelargonii

Nawóz przeznaczony do zasilania pelargonii w uprawach balkonowych oraz ogrodowych. Zwiększona zawartość fosforu i potasu wydatnie wpływa na intensywne kwitnienie roślin oraz równomierne wybarwienie kwiatów. Zawartość mikroelementów przedłuża okres kwitnienia oraz poprawia zdrowotność roślin.
www.wplanta.pl

▼ Kosiarka sieciowa Bosch EasyRotak 32

Postaw na łatwe koszenie trawy aż do samej krawędzi. Kosiarka EasyRotak jest wyposażona w energooszczędny silnik, który zapewnia wydajne koszenie trawy. Uchwyt transportowy ułatwia podnoszenie urządzenia, a grzebień zapewnia czyste cięcie trawy rosnącej na krawędzi trawnika lub przy murze. Dzięki składanym uchwytom urządzenie nie zajmuje miejsca podczas przechowywania.
www.bosch-diy.com

▲ Westland Naturalnie na mszyce

Twoje rośliny atakują mszyce? Nie sięgaj po chemię! Zaufaj skutecznemu, ekologicznemu środkowi do zwalczania mszyc oraz przędziorków, wełnowców, mączlików i miodówek. Na szkodniki działa fizycznie, jest bezpieczny dla pszczół, dzieci i zwierząt domowych. Doskonały do stosowania w ogrodzie, na balkonie i w domu. Przywróć swoim roślinom zdrowy wygląd i ciesz się pięknym, wolnym od szkodników ogrodem.
www.westland.com.pl

eprasa.pl 613cb2a893

„Lato to szczęśliwe chwile i mnóstwo słońca”

Brian Wilson

eprasa.pl/613cb2a893

Lubimy czerwiec

Zbliżamy się do pełni lata, a czerwiec jest miesiącem wypełnionym miłością i obfitością. Gdziekolwiek nie spojrzysz, w ogrodzie znajdziesz coś podnoszącego na duchu i sprawiającego, że można cieszyć się życiem. Są wesołe kolory i liście, które wciąż są tak świeże i pełne wigoru jak szczenięta; dojrzewają pierwsze jagody, ptaki gorączkowo wychowują domagające się uwagi pisklęta, wszędzie brzęczą pszczoły... to także najlepszy czas na grillowanie i piknikowanie, a trawniki są bujne i zielone jak stoły bilardowe. W czerwcu można się zakochać!

TEKST JAMES ALEXANDER-SINCLAIR

GWIAZDA MIESIĄCA

Ślęzawa trójwrębna (*Malope trifida*) 'Vulcan'

Ponieważ dorastałem w latach 60. i 70., od czasu do czasu miałem styczność ze starymi filmami science fiction. Chociaż w porównaniu do dzisiejszych czasów efekty specjalne były w nich naprawdę okropne, miały taką moc, że nurkowałem ze strachu za kanapę. Nic więc dziwnego, że niepokoją mnie rośliny, których nazwa ma coś wspólnego z tryfidami*. Ale jeśli spodziewasz się pełzających macek i uzbrojonych w zęby kwiatów, to możesz odetchnąć z ulgą, ponieważ ślęzawa to kolorowa i nieszkodliwa, odporna na przymrozki roślina jednoroczna. Wysiewaj ją w słonecznym miejscu, aby kwitła przez całe lato. Nadaje się na kwiat cięty. Może wymagać podpierania.

Ślęzawę wysiej pod koniec marca do kuwet lub w maju wprost do gruntu.
Wysokość x Szerokość 90 cm x 45 cm

*Nawiązanie do ekranizacji powieści „Dzień tryfidów" z 1962 roku, w której agresywne rośliny (tytułowe tryfidy) są zdolne do przemieszczania się – red.

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 613cb2a893

PAN BANAN

Wiele osób obawia się żółtego: myślę, że to przez jego jaskrawość oraz moc, z jaką przyciąga uwagę. Co ciekawe, o tej porze roku nie ma zbyt wielu jaskrawożółtych kwiatów – żonkile dawno przekwitły, a słoneczniki i rudbekie rozkwitną za kilka tygodni. W pełni lata żółte barwy są łagodniejsze i mniej onieśmielające, czego przykładem jest ten uroczy mały kuklik.

Kuklik (*Geum*) 'Banana Daiquiri'
Należy do serii odmian nazwanej tak, jak koktajle. Podziel go co trzy-cztery lata, aby mieć silne rośliny. **W x S** 30 cm x 30 cm

MAK? O, TAK!

Nie wiem, co bym zrobił bez maków. Dwadzieścia lat temu dostałem makówkę z nasionami i każdy mak w moim ogrodzie (a jest ich setki) pochodzi z tych właśnie nasion. Kolory ich kwiatów zmieniają się od najgłębszej purpury do najjaśniejszego różu – nigdy nie wiemy, jak zakwitną i gdzie się pojawią. Jeśli chcesz żyć bardziej przewidywalnie, możesz kupić konkretne odmiany, takie jak ta.

Mak lekarski (*Papaver somniferum*) 'Hungarian Blue'
Nasiona wysiej albo bezpośrednio do gruntu, albo do kuwet wiosną lub jesienią. Makówki doskonale nadają się do kwiatowych kompozycji. **W x S** 90 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 613cb2a893

ODPOWIEDŹ BRZMI: GROSZEK

Jednym z najtrudniejszych pytań, jakie można zadać, to: „Gdybyś mógł uprawiać tylko jedną roślinę, to jaką?". Unikam tego pytania, jeśli tylko mogę, ale gdybyś wykręcił mi rękę i zabrał wszystkie czekoladowe ciasteczka, to wybrałbym groszek pachnący. Dlaczego? Ponieważ ma wiele smakowitych kolorów, kwitnie całe wieki i pachnie latem, więc nie mogę się mu oprzeć.

Groszek pachnący (*Lathyrus odoratus*) 'Enigma'

Nasiona wysiej przed Bożym Narodzeniem i trzymaj je w zimnym inspekcie do kwietnia, aż będzie można wysadzić sadzonki. Wymaga podpór, aby mógł się po nich piąć.
W x S 1,8 m x 45 cm

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl 613cb2a898

POCZUJ TĘ DZIKOŚĆ

To idealny duet na kawałek dzikiej łączki, którą wszyscy powinniśmy mieć w naszych ogrodach, aby owady, ptaki, małe ssaki i bezkręgowce miały gdzie się ukryć przed drapieżnikami i znaleźć pożywienie. Kamasja to bezcenna późno kwitnąca roślina cebulowa, a trybula to wspaniały przydrożny dziki kwiat.

Kamasja Leichtlina (*Camassia leichtlinii*) 'Alba'
Cebulki wysadź jesienią. Lubi mokrą glebę (ale nie podmokłą), stanowisko w słońcu lub cieniu. **W x S** 1,3 m x 15 cm

Trybula leśna (*Anthriscus sylvestris*)
Uważaj na nią, bo łatwo się rozsiewa i może zachwaścić rabaty. Jest doskonałym źródłem pyłku dla pszczół i bzygów. **W x S** 90 cm x 60 cm

WIEŻE RADOŚCI

Szałwia jest dobrą rośliną rabatową, która kwitnie przez długi czas (szczególnie jeśli przytniesz ją tuż przed końcem pierwszego rzutu kwiatów). Jest wytrzymała i dobrze sprawdza się w dość dużych łanach w mieszanych nasadzeniach – szczególnie w połączeniu z kwiatami o innych kształtach, takich jak pękate róże, jasnoniebieskie dzwonki lub zamszowe krwawniki o płaskich kwiatostanach. Jest też pożyteczna dla zapylaczy – nie chcę się chwalić, ale w zeszłym roku do mojej szałwii przyleciał fruczak gołąbek.

Szałwia omszona (*Salvia nemorosa*) 'Caradonna'
Najlepiej udaje się w pełnym słońcu. Jest raczej krótkowieczna, dlatego podziel ją wiosną lub latem pobierz sadzonki półzdrewniałe. **W x S** 50 cm x 30 cm

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

eprasa.pl 613cb2a893

HONDA

SUPER PRMOCJA CENOWA

SPRAWDŹ NOWE CENY

www.mojahonda.pl

Zachwycający zakątek

eprasa.pl 613cb2a893

Rozważny i romantyczny

Przyjazne kolory, uwodzące nos aromaty i bezpretensjonalny pomysł, jak je połączyć w stworzonym ze smakiem romantycznym zakątku, który zaprasza do odpoczynku – oto przepis na murowany sukces

TEKST ŁUKASZ SKOP **ZDJĘCIA** BOŻKA PIOTROWSKA

W tym małym, utrzymanym w nienagannym porządku zakątku dominują ostre, geometryczne kształty: surowe ławki i stolik, kanciaste donice i obramowania rabat wyznaczonych przez prostopadłe ścieżki. Wszystko wydaje się być tutaj tak proste, jakby było narysowane na kartce w kratkę – lecz to tylko pierwsze wrażenie, które szybko zostaje złagodzone bogactwem kwiatów w przytulnych kolorach: spokojne żółcie, radosne, ale nie krzykliwe róże, uspokajające błękity i biel tworzą spójną roślinną kompozycję, dla której spokojne tło tworzą metalowe elementy w kolorze satynowej zieleni. Przełamanie ostrych kątów zapewnia również znajdujący się w centralnym punkcie zakątka zbiornik wodny w kształcie misy umieszczonej na postumencie. Wypełniająca go woda odbija światło i rośliny, a echem rozchodzących się po powierzchni wody okręgów są metalowe ozdobne detale. Na brukowaną ścieżkę i kamienistą nawierzchnię wypełzają tworzące niską obwódkę aromatyczne zioła, zachęcające odwiedzających do delektowania się filiżanką świeżo zaparzonego naparu z mięty lub rumianku, przygotowanego ze skarbów zebranych bezpośrednio z ogrodu.

Ta mała przestrzeń angażuje wszystkie zmysły, ale zachęca też do odpoczynku. Nasadzenia w wysokich donicach sprawiają, że rosnące w nich rośliny są na wyciągnięcie ręki i tworzą dodatkowe piętro – nie trzeba się do nich schylać ani martwić się, że rosnąc nisko przy samej ścianie ulegną zniszczeniu. Umieszczona w smukłej szklanej tubie świeca po zmroku stworzy przyjemną atmosferę sprzyjającą wyciszeniu i kontemplacji.

Kolory oraz zapachy zapewniają w tym zakątku zioła i pachnące kwiaty, w tym: róża damasceńska 'Ispahan', lawenda 'Hidcote Superior', jeżówka purpurowa, krwawnik lekarski, szałwia (*Salvia* x *jamensis*) 'Nachtvlinder' oraz kalaminta mniejsza (*Calamintha nepeta*) 'Blue Cloud'.

eprasa.pl 613cb2a893

Pomysł na rabatę

eprasa.pl 613cb2a893

W świetlistym cieniu

Połączenie bieli i różnych odcieni zieleni zawsze prezentuje się nowocześnie i elegancko, a ścieżka z białego żwiru doskonale podkreśla bogaty skład gatunkowy tej wyrafinowanej rabaty

TEKST ŁUKASZ SKOP **ZDJĘCIE** BOŻKA PIOTROWSKA

W wijącą się zakolami krętą ścieżkę wcina się cypel biało-zielonej rabaty, obsadzony dynamicznie piętrzącą się roślinnością. W świetlistym, jasnym cieniu dobrze sprawdzają się gatunki, które go dodatkowo rozjaśnią – o białych kwiatach i zróżnicowanej zieleni liści, z przewagą tych w jasnej tonacji. Kiedy kolory uspokajają kompozycję, kształty i faktury liści mogą ją podkręcić do maksimum, bo właśnie wtedy mają szansę zabłysnąć. Pierzaste, trawiaste, sercowate, klapowane i ząbkowane, a do tego błyszczące, matowe i chropowate; seledynowe i srebrzyste – przeróżne liście współgrają ze sobą jak dźwięki w orkiestrze, tworząc harmonijną i przyjemną dla oka melodię.

Jasna ścieżka nadaje rabacie kierunek oddziaływania: różnorodność gatunków ma być lekka i finezyjna, a nie przytłaczająca i ponura. Wyobraź sobie czarne kruszywo zamiast białego – wtedy rabata wciąż pozostałaby elegancka, lecz promieniowałaby mroźnym i mrocznym pięknem. Naturalne, drewniane słupy wyrastające ze ścieżki potęgują wrażenie rabaty jako pływającej dzikiej wyspy zagubionej na oceanie. To właśnie w takich miejscach ewolucja obiera przedziwne kierunki, tworząc najbardziej egzotyczne rośliny, nieobciążone praktycznymi potrzebami. Są bujne, ekstrawaganckie i niemal nierealistyczne. Tutaj taki efekt udało się osiągnąć za pomocą popularnych i sprawdzonych w ogrodach roślin, zestawionych w taki sposób, żeby wzajemnie się podkreślały. Największa w tym zasługa paproci, które na każdą rabatę wprowadzają leśną dzikość i pierwotny charakter.

Rosną na tej rabacie:

1. Hortensja dębolistna (*Hydrangea quercifolia*)
2. Sumak octowiec (*Rhus typhina*)
3. Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) 'Arborescens'
4. Brunera wielkolistna (*Brunnera macrophylla*) 'Sea Heart'
5. Paprotnik japoński (*Polystichum polyblepharum*)
6. Wilczomlecz migdałolistny (*Euphorbia amygdaloides*)
7. Narecznica czerwonozawijkowa (*Dryopteris erythrosora*)
8. Turzyca Morrowa (*Carex morrowii*)

eprasa.pl 613cb2a893

INNE GWIAZDY RABATY

▲ **Sumak octowiec (*Rhus typhina*)**
W ogrodzie lepiej go sadzić z rozmysłem, szczególnie na trawniku. Korzeni się płytko, więc łatwo uszkodzić go kosiarką. W miejscach uszkodzeń wyrastają nowe pędy i jedno drzewko błyskawicznie zamienia się w cały zagajnik. Na rabacie może być bezpieczniejszy, szczególnie jeśli zostanie posadzony w tym samym czasie co inne rośliny i ziemia przy korzeniach nie będzie później naruszana. Jesienią liście przebarwiają się na pomarańczowo.

▶ **Przywrotnik miękki (*Alchemilla mollis*)**
Zroszone wodą liście gromadzą srebrzące się w słońcu krople, chociaż starożytni alchemicy próbowali uzyskać z nich złoto – stąd otrzymał swoją nazwę rodzajową (*Alchemilla*). Nie tylko liście, ale też kwiaty przywrotnika są wyjątkowo dekoracyjne: lekkie i zwiewne, w kolorze limonkowym. Po przekwitnięciu warto je ściąć, a wtedy przywrotnik zakwitnie ponownie.

▲ **Pluskwica prosta (*Actaea simplex*) 'Brunette'**
Kwitnie późno, zwykle we wrześniu i październiku. Imponujące kwiatostany osiągają do 150 cm wysokości, a białe, puszyste kwiaty intensywnie pachną. Zanim się pojawią, roślina jest udekorowana czekoladowymi, pierzastymi liśćmi, które dobrze komponują się z paprociami o jasnozielonych liściach.

◀ **Jarzmianka większa (*Astrantia major*)**
Głęboko powcinane liście i kwiaty, których uroda nie przemija nawet po przekwitnięciu – to znaki rozpoznawcze jarzmianki. Sprawdza się na zacienionych rabatach i jest dostępna w wielu odmianach o kwiatach białych, różowych, jasnofioletowych i bordowych. Przywabia pszczoły i motyle. Osiąga do 70 cm wysokości.

eprasa.pl 613cb2a893

Cały Monty

Niezwykle łagodna zima i wczesna, bardzo mokra wiosna pobudziły **Monty'ego** do refleksji o konieczności zrewidowania myślenia o ogrodach w obliczu zmian klimatycznych

Zalane pola, kałuże na rabatach, wybijające studzienki, ceglane ścieżki śliskie jak lód – to już norma. Miejmy nadzieję, że gdy czytacie te słowa, po katastrofalnie mokrej zimie i wiośnie nie ma już śladu [dotyczy 2024 r. – red.]. Ten poziom wilgoci jest mi bardzo nie w smak, ale z bólem stwierdzam, że nie mam na to żadnego wpływu. Tymczasem wegetacja ruszyła z kopyta pomimo tej strasznej pogody, pobudzając ogród do życia co najmniej dwa tygodnie wcześniej, niż zwykle. To bardzo dziwne.

Ale może to dziwne, że odbieram to jako dziwne? Dlaczego oczekujemy, że pory roku będą zachowywać się przewidywalnie i zdyscyplinowanie? Brytyjska pogoda szczyci się swoją zmiennością – łatwością, z jaką przechodzi od deszczu do słońca, a potem śniegu i znów słońca, tak promiennego jak objedzony cukrem brzdąc. Ciągle o niej rozmawiamy: z irytacją, ale i dumą, a nawet samozadowoleniem wynikającym z poczucia, że jest nasza i że dostosowaliśmy się do niej, podczas gdy tam, gdzie panuje cieplejszy klimat i nudne, przewidywalne słońce oraz rześka zima, ludzie są mentalnie, a może i fizycznie słabsi.

Oczekujemy jednak, że nasza pogoda wzniesie się ponad to. Czy grad, czy słońce, wiosną powinny kroczyć kolejno, w niewielkich odstępach czasu, rośliny cebulowe, liście i kwiaty. To jedyny właściwy porządek rzeczy. Właśnie tak odmierzamy dni.

Ale nie tym razem. Ta wiosna przyszła, obalając powyższe przekonanie. Pojawiła się w Longmeadow zdecydowanie za wcześnie. Nie byliśmy na nią gotowi. Była jak gość, który przychodzi na przyjęcie, zanim nakryjemy do stołu i weźmiemy kąpiel. Żonkile kompletnie się nie udały – jesienią było tak mokro, że teraz miały jedynie liście i nie zakwitły. Tulipany w Ogrodzie Wiejskim weszły w szczyt kwitnienia 10 kwietnia. Przez ostatnie trzydzieści lat ten moment przypadał – prowadzę stosowne notatki – na mniej więcej 23 kwietnia: święto Św. Jerzego, rocznicę urodzin Szekspira, dzień tulipana. W roku 2013 zdarzyło się to wyjątkowo wcześnie (o cały tydzień!), a gdy wpadła do nas Bestia ze Wschodu, wyjątkowo późno (również o tydzień). 10 dzień kwietnia to aż dwa tygodnie przed zwyczajowym terminem. Rajska jabłonka i wiśnie przestały już kwitnąć. Wszędzie dookoła, jak okiem sięgnąć w każdym kierunku, pola leżały pod wodą – od października.

To naprawdę poważna sprawa. Niekoniecznie w sensie: straszna, ale z pewnością na serio interesująca. Nieustanny deszcz przytłumił fakt, że zima była wyjątkowo łagodna. Przyzwyczailiśmy się, że ciepło wiosny wiąże się ze słoneczną aurą. To samo dotyczy ciepła lata (przy odrobinie szczęścia). Ale choć zima i wiosna były wyjątkowo mokre, były też niewiarygodnie łagodne. W związku z tym rośliny zaczęły rosnąć szybciej i wcześniej, niż zwykle. Na przestrzeni mojego życia wiosna następuje stopniowo coraz wcześniej – obecnie aż o 10 dni. Oczywiście obejmuje to lata, które były w jakiś sposób ekstremalne czy wyjątkowe, ale generalnie tak to wygląda i założyłem, że ten trend się utrzyma. A jednak ten rok wydaje się inny – jakbyśmy pominęli jakiś etap i wskoczyli w nieznane, niewygodne i niepokojące miejsce.

> *„Wiosna była jako gość, który pojawia się na przyjęciu zanim nakryjemy do stołu"*

ZDJĘCIE: JASON INGRAM

Moim zdaniem tak właśnie objawiają się zmiany klimatyczne. To nie syndrom gotującej się żaby, gdzie stopniowy i niezauważalny przyrost prowadzi do przewidywalnej katastrofy, ale nieoczekiwany dodatkowy ciężar, kropla, która przelewa czarę, powodując nagłe i dramatyczne rozlanie się płynu.

W praktyce oznaczało to, że w Longmeadow trzeba było przekopać sporą część ogrodu, aby położyć dodatkowe rury odwadniające, co wiązało się wielkim nieładem, niedogodnościami i zniszczeniami, które są nieuniknione, gdy na teren wjeżdżają koparki, a także zastanowić się, jak mamy dalej korzystać z ogrodu, a nawet o nim myśleć. Gdybym zakładał dziś ogród na nowo, brałbym pod uwagę coroczne powodzie i postawił zdecydowanie bardziej na rośliny lubiące wilgoć – czyli skupiłbym się na panujących tu warunkach i nie myślałbym o projektowanym ogrodzie jak o czystej kartce.

Z tej opowieści wynika morał, że ziemia nigdy nie jest pusta i żaden ogród nie jest w stanie oprzeć się zmianom klimatycznym. Razem z Sarą poważnie zastanawiamy się, czy nie usunąć żywopłotów i fragmentów działki, takich jak Ogród Ozdobny i nie zacząć wszystkiego od nowa w świetle pojawiających się zmian. Byłoby to radykalne, dramatyczne i pewnie głęboko zasmucające, ale świat się zmienia i choć usiłujemy powstrzymać wody, one i tak będą się podnosić.

Monty

eprasa.pl 613cb2a893

Rozmowy przy płocie

Czy projektując ogród wolno nam zapożyczać osiągnięcia innych kultur?

Juliet Sargeant

brytyjska projektantka ogrodów, zdobywczyni Złotego Medalu za ogród *Modern Slavery Garden* podczas wystawy RHS Chelsea Flower Show w 2016 r.

Projektanci ogrodów powszechnie inspirują się innymi kulturami i pomimo historycznej kontrowersyjności tej kwestii, uważam, że to ważne, o ile tylko odejdziemy od kulturowego zawłaszczania na rzecz kulturowej współpracy – opartej na obopólnej zgodzie wymianie dla wzajemnych korzyści, podkreślającej inspirującą nas kulturę, zachowującej jej historię i składającej jej hołd. Dobrym przykładem może tu być zaprojektowany we współpracy z chińską społecznością z Manchesteru i ogrodniczymi ekspertami z Chin *Chinese Streamside Garden* [Chiński Ogród Przy Potoku – red.] znajdujący się w ogrodzie RHS Bridgewater.

> *Należy podkreślać wartość wielokulturowej estetyki, a ona sama musi ewoluować*

Nie oznacza to ignorowania historii godnej pozazdroszczenia ogrodniczej kultury Wielkiej Brytanii, w ramach której arystokraci, naukowcy i różni śmiałkowie przemierzali świat w poszukiwaniu nowych idei, reliktów przeszłości, osobliwości i egzotycznych roślin. Nierzadko odbywało się to bez zachowania zasad równego handlu, a w przypadku kolonizujących świat imperiów w ogóle nie było mowy o handlu. Było to zawłaszczenie kulturowe na skalę przemysłową, rodzące pytanie: „jak z tego wybrnąć"?

Warto pamiętać o wpływie kultury brytyjskiej na ogrody na całym świecie. Dzięki pojawieniu się w XVII w. Angielskiego Ruchu Krajobrazowego (English Landscape Movement), w całej Europie zastępowano ogrody o charakterze formalnym idealizującymi wizjami natury. Według raportu z roku 2019 brytyjskie branże roślin ozdobnych i projektowania krajobrazu, zatrudniające ponad 674 200 osób, wycenia się obecnie na ponad 28,8 miliarda funtów. Zapewniają one produkty i usługi dla coraz bardziej wielokulturowej populacji, zatem należy podkreślać wartość wielokulturowej estetyki, a ona sama musi ewoluować.

Ogrody przyszłości będą narażone na coraz bardziej nieprzewidywalne warunki atmosferyczne i nowe choroby, przez co zarówno branża rolna, jak i ogrodnicza będą musiały stawić czoła bezprecedensowym zagrożeniom dla środowiska, takim jak degradacja gleby, zmiany klimatyczne, zanieczyszczenia i wyzwania z zakresu zdrowia roślin. Jeśli mamy przetrwać i się rozwijać, potrzebujemy naukowej i artystycznej wiedzy innych krajów i kultur. Dla ogrodników w Wielkiej Brytanii i na całym świecie swobodna wymiana pomysłów ma ogromne znaczenie i jest zwyczajnie emocjonująca.

Jackie Herald

projektantka ogrodów, wykładowczyni i pisarka z doświadczeniem w historii tekstyliów i mody

Projektowanie ogrodu jest dla mnie opowiadaniem historii poprzez dobór roślin bazujący na kompleksowym zrozumieniu ich potrzeb siedliskowych, skojarzeń kulturowych, symboliki oraz związku z kulturą moich klientów.

Z drugiej strony zawłaszczenie kulturowe polega na tym, że kultura dominująca zapożycza sobie motywy i pojęcia należące do mniej potężnej kultury lub kultury mniejszościowej bez jej zgody – przykładem może tu być powszechne wykorzystywanie malarstwa kropkowego australijskich Aborygenów w planach nasadzeń współczesnych angielskich ogrodów.

> *Rosnąca w naturalnych warunkach trytoma absolutnie nie kojarzy się z ogródkami wiejskimi*

Zatem zapożyczenia międzykulturowe obejmują też zawłaszczenia ogrodnicze, a te przychodzą naszej kochającej ogrody nacji zbyt łatwo. W wielu przypadkach bujny asortyment roślin, który obecnie postrzegamy jako oczywistość, nie pojawił się tu w wyniku dobrowolnej wymiany, ale w wyniku działalności łowców roślin w czasach kolonializmu i potężnego globalnego handlu. Mam tu na myśli tysiące okazów, które teraz są naszymi ulubionymi gatunkami bylin.

Stawia to na głowie popularne ogrodnicze porzekadło „właściwa roślina na właściwym miejscu" i zostało wręcz idealnie zilustrowane w mojej niedawnej rozmowie wideo z Wambui Ippolito – pochodzącą z Kenii nowojorską ogrodniczką i projektantką ogrodów. Wambui pokazała mi zdjęcia rosnącej dziko na przedmieściach Nairobi trytomy, która sama się tam rozsiewa i wygląda pięknie, ale nieco skromnie – zupełnie inaczej, niż trytomy znane nam z niezwykle dekoracyjnych wiejskich ogródków. Popularyzowana z uwagi na „egzotyczne barwy", jak często opisuje się ją w katalogach roślin, reprezentuje egzotyzujący element w ogrodnictwie bazującym na roślinach ozdobnych; wnosi poczucie odmienności, które ma uwodzić, ale tak naprawdę nie jest w jakikolwiek sposób związane z jej naturalnymi warunkami siedliskowymi ani z kulturowym kontekstem gatunku. W swojej ekstremalnej formie powierzchowność asortymentu oferowanego brytyjskim ogrodnikom to kakofonia kwiatów, które nigdy nie mogłyby rosnąć obok siebie, w tym samym terminie: czy to na grządce, czy w naturze. Przed podjęciem decyzji o wykorzystaniu „egzotycznej" rośliny jako elementu „wow" myślę teraz dwa razy.

eprasa.pl 613cb2a893

Trawnik marzeń? To kwestia KOSZENIA

Piękny trawnik jest wizytówką każdego ogrodu. Zielona, gęsta murawa przyciąga wzrok i stwarza przyjemne miejsce do wypoczynku. Aby osiągnąć taki efekt, konieczna jest regularna pielęgnacja, której kluczowym elementem jest odpowiednie koszenie.

Kiedy kosić trawnik?

Koszenie trawnika to nie tylko kwestia estetyki – wpływa też na zdrowie i kondycję trawy. Pierwsze koszenie w sezonie należy wykonać wiosną, gdy trawa osiągnie wysokość ok. 8-10 cm, zwykle w kwietniu lub maju, w zależności od pogody. Ostatnie koszenie wykonuje się jesienią, zwykle w październiku lub listopadzie, gdy trawa przestaje intensywnie rosnąć.
W sezonie wegetacyjnym trawnik należy kosić regularnie – najlepiej raz w tygodniu. Zbyt rzadkie koszenie powoduje osłabienie trawy i sprzyja rozwojowi chwastów. Z kolei zbyt częste koszenie może uniemożliwić trawie prawidłową regenerację. Optymalna wysokość koszenia to około 3-4 cm, choć w czasie upałów warto zostawić trawę nieco wyższą (5-6 cm), by chronić glebę przed przesuszeniem.

5 patentów na piękny trawnik

1. **Nie ścinaj zbyt dużo na raz** – skracaj nie więcej niż 1/3 długości źdźbła podczas jednego koszenia
2. **Zadbaj o ostre noże** – tępe ostrza szarpią trawę, co prowadzi do jej żółknięcia i nieestetycznego wyglądu
3. **Zmieniaj kierunek koszenia** – dzięki temu źdźbła trawy nie będą się układać w jedną stronę, a trawnik będzie rósł równomiernie
4. **Nie koś po deszczu** – zwiększa to ryzyko chorób grzybowych, a mokra trawa łatwiej się skleja, co utrudnia koszenie
5. **Zostaw drobne ścinki na trawniku** – mogą stanowić naturalny nawóz, wzbogacający glebę w składniki odżywcze

Kosiarka czy podkaszarka – co wybrać?

Kosiarka to podstawowe narzędzie do pielęgnacji dużych, otwartych powierzchni trawnika. W zależności od modelu (sieciowa lub akumulatorowa) różni się mocą, mobilnością i wygodą użytkowania. Idealnie sprawdza się przy regularnym koszeniu całej działki.
Podkaszarka natomiast to urządzenie do zadań specjalnych – dociera tam, gdzie kosiarka nie da rady: skosi trawę wzdłuż ogrodzeń, pod krzewami, wokół rabat czy drzew. Jest lżejsza i bardziej precyzyjna, choć mniej wydajna na dużych powierzchniach.

Kosiarka sieciowa Bosch EasyRotak 32-235

Zalety kosiarek

- regulacja wysokości cięcia
- szybkie i równomierne koszenie dużych powierzchni
- możliwość mulczowania lub zbierania trawy do kosza
- polecane modele sieciowe: Bosch EasyRotak 32-235
- polecane modele akumulatorowe: Bosch CityMower 18V-32-300, Bosch UniversalRotak 2x18V

Zalety podkaszarek

- niewielka waga i łatwość obsługi
- precyzyjne przycinanie trudno dostępnych miejsc
- idealne do prac wykończeniowych przy krawędziach
- polecane modele akumulatorowe: Bosch UniversalGrassCut 18V-23-450, Bosch EasyGrassCut 18V-26
- polecane modele sieciowe: Bosch EasyGrassCut 23

Kosiarki i podkaszarki akumulatorowe Bosch należą do systemu akumulatorowego 18V Power for All. Więcej informacji znajdziesz na stronie **www.bosch-diy.com**

POWER FOR ALL 18V ALLIANCE

BOSCH Technologia bliżej nas

eprasa.pl 613cb2a893

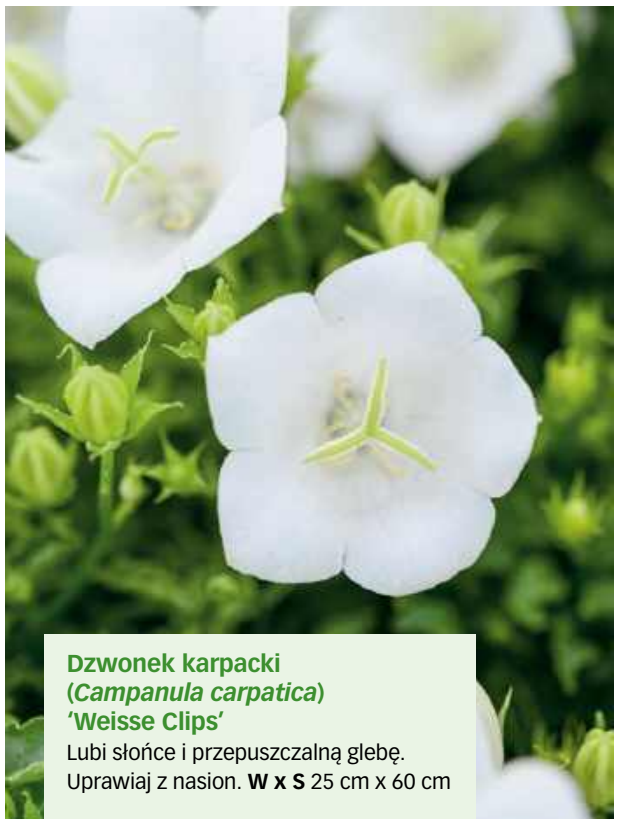

Dzwonek karpacki (*Campanula carpatica*) 'Weisse Clips'
Lubi słońce i przepuszczalną glebę. Uprawiaj z nasion. **W x S** 25 cm x 60 cm

Dzwonek wspaniały (*Campanula takesimana*) 'Elizabeth'
Zwieszające się dzwonki są od środka nakrapiane na czerwono. Dobrze rośnie w półcieniu. **W x S** 50 cm x 50 cm

Dzwonek (*Campanula*) 'Sarastro'
Kępy owalnych liści i skupiska kołyszących się dzwonków o ostro zakończonych płatkach. Lubi słońce i częściowy cień. **W x S** 55 cm x 55 cm

Dzwonek brzoskwiniolistny (*Campanula persicifolia*) 'Chettle Charm'
Białe dzwonki o jasnoniebieskich brzegach. Lubi żyzną glebę i słońce. **W x S** 60 cm x 35 cm

Dzwonki

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wykop i podziel												
Kwitnienie												

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TORIE CHUGG; JASON INGRAM

eprasa.pl 613cb2a893

Dzwonek pokrzywolistny (*Campanula trachelium*) 'Bernice'
Dwa lub trzy dzwonki, jeden w drugim. Lubi słońce i półcień. Naturalizuje się w trawie.
Wysokość x szerokość 85 cm x 50 cm

Eksperci polecają

Dzwonki

Ten rodzaj roślin jest bardzo zróżnicowany, zatem każdy znajdzie dla siebie odpowiednie dzwonki, przekonuje **Graham Rice**

Od kilku lat mój piętnastoletni wnuk marzy o nauce łaciny. Ma bzika na punkcie języków. Niestety w jego naprawdę świetnej szkole nie ma zajęć z tego zakresu.

Gdy myślałem o dzwonkach, przypomniała mi się historyjka z czasów, gdy byłem stażystą w Kew Gardens w Londynie. Ówczesny specjalista ds. szkolenia personelu, niejaki Alan Titchmarsh, który wówczas był jeszcze na najwcześniejszym etapie swojej ogrodniczej kariery, podszedł do mnie pewnego dnia, dzierżąc w dłoni kwiatek i zapytał, wskazując na wieżę po drugiej stronie stawku przy palmiarni: „Co łączy tę roślinę z tamtą budowlą?".

Zdziwiłem go, bo znałem odpowiedź! Trzymał dzwonek, który – to było proste – nosi łacińską nazwę *Campanula*. Wieża z dzwonnicą (taka jak ta za stawem) to kampanila. Obydwa wyrazy pochodzą od łacińskiego słowa *campana*, a dzięki czteroletniej nauce łaciny w szkole pamiętałem, że *campana* to dzwon.

Roślina o nazwie dzwonek ma kwiaty w kształcie dzwonka, a *campanile* to dzwonnica. Odtąd, przechadzając się po ogrodzie z przyjaciółmi, będziesz mógł zabłysnąć znajomością łaciny – nawet, jeśli nie pamiętasz z niej już nic więcej.

- **Stanowisko** Różne rodzaje dzwonków wymagają różnych warunków, ale wszystkie są łatwe w uprawie.
- **Pielęgnacja** Kępy większości dzwonków można dzielić wiosną; można też odrywać rozety liściowe z korzeniami i od razu sadzić je do gruntu lub doniczek. Usuwanie przekwitłych kwiatów pobudza większość dzwonków do powtórzenia kwitnienia.
- **Cięcie** Większość dzwonków nadaje się na kwiat cięty, zwłaszcza do swobodnych bukietów z różami. Ścinamy pędy, gdy na gałązkach otworzy się ok. połowa kwiatów.
- **Gdzie kupić** www.bethchatto.co.uk; www.burncoose.co.uk; www.crocus.co.uk; www.hardysplants.co.uk; www.jparkers.co.uk

eprasa.pl 613cb2a893

eprasa.pl 613cb2a893

Kompozycja miesiąca

Świętuj dni pełne słońca, tworząc kompozycję z aromatycznych ziół, odbijających światło liści oraz iglic fioletowych kwiatów

TEKST GABRIELLE SHAW **ZDJĘCIA** PAUL DEBOIS

Odporna na letnie susze

Ta pełna ciepłolubnych roślin kompozycja stanowi idealne rozwiązanie dla tych, którzy chcą być bardziej oszczędni w podlewaniu lub planują bezstresowe wakacje. Gatunki, takie jak szałwia omszona (*Salvia nemorosa*) długo cieszą oczy kolorami, nie wymagając codziennego podlewania, które jest konieczne w przypadku typowych roślin rabatowych.

Dodanie do kompozycji ziół, takich jak rozmaryn i szałwia, wzbogaci całość o zapach, co czyni ją idealną ozdobą na słoneczne stanowisko w pobliżu drzwi wejściowych, gdzie przy każdym muśnięciu będzie uwalniać zachwycający aromat. Delikatne kwiaty powoju zaskoczą cię i oczarują, gdy otworzą się w pełnym słońcu. Zwisające z przodu pędy kocanki będą bujnie rosnąć nawet w najmniejszej doniczce. Gdy rośliny przerosną pojemnik, postaraj się umożliwić im dalszy rozwój, przesadzając je do gruntu na słoneczne miejsce.

DOBRE RADY

Przycinaj rozmaryn, aby pobudzić roślinę do krzewienia – wykorzystaj ścięte pędy do aromatyzowania lub dekorowania potraw

Przeglądaj rośliny i w razie potrzeby usuwaj wszelkie martwe lub uszkodzone części, aby utrzymać atrakcyjny wygląd kompozycji

ELEMENTY KOMPOZYCJI

1. **Kocanka (*Helichrysum*) 'Goring Silver'** x 3
2. **Rozmaryn lekarski (*Salvia rosmarinus*)** x 1
3. **Szałwia lekarska (*Salvia officinalis*) 'Purpurascens'** x 2
4. **Powój krzewiasty (*Convolvulus cneorum*)** x 1
5. **Szałwia omszona (*Salvia nemorosa*) 'Ostfriesland'** x 2
6. **Drewniana skrzynka (50 cm)** x 1

eprasa.pl 613cb2a893

Pomysły na kompozycje w pojemnikach

Podnoszące na duchu letnie kompozycje pełne różowych kwiatów i pachnących liści

Muśnięta różem

Ta idealna na słoneczne stanowisko, przyciągająca wzrok pionowa kompozycja składa się z roślin reprezentujących różne odcienie różu, począwszy od bladoróżowych złocieni u podstawy, przez cukierkowo różowe skupiska pelargonii 'BullsEye' o ciemnozielonych liściach, aż po jasnoczerwoną odmianę 'Voodoo' o płatkach naznaczonych uwodzicielskimi, fioletowymi wzorkami; ta ostatnia wydziela również różany zapach z cytrusową nutą. Ponad całością unoszą się ogromne, czerwone kwiatostany powojnika 'Rebecca', których celem jest prowadzić nasz wzrok ku górze. Aby uzyskać najintensywniejsze barwy kwiatów, umieść kompozycję w pełnym słońcu.

Elementy kompozycji

1. **Złocień krzewiasty (*Argyranthemum*) Petite Pink** x 1
2. **Pelargonia (*Pelargonium*) 'BullsEye Light Pink'** x 1
3. **Powojnik (*Clematis*) 'Rebecca'** x 1
4. **Pelargonia (*Pelargonium*) 'Voodoo'** x 1
5. **Balia metalowa (o średnicy 42 cm)** x 1
6. **Tyczki leszczynowe (o wysokości 1,5 m, związane u góry, aby stworzyły wigwam)** x 3

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 613cb2a893

Aromatyczna mgiełka

Połącz aromatyczne kępki bodziszków (*Geranium*) 'Wargrave' z przywrotnikiem (*Alchemilla mollis*) o okrągławych liściach i zielonkawożółtych kwiatostanach, aby stworzyć trwałą, utrzymującą się do jesieni mgiełkę kwiatów i listowia. Stanowi ona doskonałe tło dla letnich, imponujących gatunków, takich jak penstemony (*Penstemon*) 'Elgar Nimrod' o przypominających wiechy naparstnic różowo-fioletowych kwiatach z białymi bródkami, które uwielbiają pszczoły. Drewniana beczka oddaje klimat wiejskiego ogrodu, a wszystkie rosnące w niej rośliny będą dobrze rosły w słońcu lub półcieniu.

Elementy kompozycji

1. **Bodziszek oksfordzki (*Geranium* x *oxonianum*) 'Wargrave Pink'** x 1
2. **Penstemon (*Penstemon*) 'Elgar Nimrod'** x 1
3. **Przywrotnik miękki (*Alchemilla mollis*)** x 1
4. **Drewniana beczka (o średnicy 30 cm)** x 1

Zapachy lata

Tytoń (*Nicotiana*) 'Appleblossom' wytwarza od połowy lata do jesieni mnóstwo bladoróżowych kwiatów, które po zapadnięciu zmroku zaczynają uwalniać intensywny aromat. Poza tym roślina ta pięknie rośnie w pełnym słońcu lub półcieniu i dobrze radzi sobie w pojemnikach, dzięki czemu nadaje się do różnych ogrodów. Połącz je ze zwisającymi kwiatami werbeny 'Peaches and Cream' w kolorze brzoskwiniowym, morelowym i żółtym oraz kontrastującymi z nimi fioletowoniebieskimi kwiatostanami aromatycznej lawendy, aby stworzyć kompozycję pachnącą przez całe lato.

Elementy kompozycji

1. **Tytoń (*Nicotiana*) 'Appleblossom'** x 2
2. **Werbena (*Verbena*) 'Peaches and Cream'** x 1
3. **Lawenda wąskolistna (*Lavandula angustifolia*) 'Royal Blue'** x 1
4. **Postarzana donica z terakoty (30 cm)** x 1

eprasa.pl 613cb2a893

posadź
coś nowego

W tym miesiącu rośliną, której uprawę proponujemy, jest...

Goździk brodaty 'Sooty'

Jest łatwy w uprawie i uwielbiany przez zapylacze, a nietypowo ubarwione kwiaty sprawiają, że ten efektowny goździk sprawdzi się w wiejskim ogródku, wazonie i bukietach, mówi **Josie Lewis**

Josie Lewis
Josie Lewis jest główną ogrodniczką w ogrodzie Sarah Raven w East Sussex. Prowadzi ogród razem z małym zespołem ogrodników oraz testuje nowe rośliny z asortymentu Sarah Raven. Jest również członkiem RHS Dahlia Trials Committee. Obserwuj Josie w mediach społecznościowych: **@perchhillgarden**

Kiedy widzę, że naparstnice zaczynają zawiązywać nasiona, przypominam sobie, że nadszedł czas wysiewu nasion kwiatów dwuletnich. Jednym z nich jest mój ulubiony goździk brodaty (*Dianthus barbatus*) 'Sooty', zaliczany do grupy odmian Nigrescens. Z wysianych teraz nasion w ciągu pierwszego roku wyrosną sadzonki, które wytworzą liście i system korzeniowy, a następnie zakwitną późną wiosną kolejnego roku.

Goździk 'Sooty' ma ciemne, czekoladowo-bordowe kwiaty o lekkim zapachu i zielone liście o ciemnofioletowym odcieniu. Ta uniwersalna, zachwycająca roślina jest chętnie odwiedzana przez zapylacze i świetnie nadaje się na kwiat cięty, który utrzymuje się w wazonie do dwóch tygodni. Ponadto, zanim w pełni się rozwiną, puszyste kwiatostany są dobrym wypełniaczem wiązanek.

Wielka szkoda, że goździki na przemian stają się modne i wychodzą z mody, ponieważ są bardzo wartościowymi roślinami, występującymi w ogromnej gamie kolorów. 'Sooty' to odmiana, którą mamy w ogrodzie co roku. Dobrze rośnie pod jedną z moich najlepszych róż, odmianą 'Hot Chocolate', w towarzystwie szałwii 'Nachtvlinder'.

'Sooty' jest łatwy w uprawie. Jego nasiona należy wysiać późną wiosną lub wczesnym latem w kuwetach wypełnionych ziemią uniwersalną bez torfu. Kuwety umieszczamy w inspekcie, aby nasiona wykiełkowały. Uzyskane w ten sposób sadzonki przesadzamy do doniczek, gdy nieco podrosną. Latem trzymamy je w inspekcie i wysadzamy wczesną jesienią. Pochodząca z górzystych regionów południowej Europy odmiana 'Sooty' doceni stanowisko w słonecznym miejscu i przepuszczalną glebę. Można ją również wysiewać bezpośrednio na rabatach, ale w naszym gęsto obsadzonym ogrodzie często tracimy ją z oczu!

Po kwitnieniu, jesienią przytnij łodygi – goździk 'Sooty' może odrosnąć w następnym roku. W niektórych ogrodach zachowuje się jak krótkowieczna bylina.

Dlaczego warto uprawiać goździk 'Sooty'?

- Ze względu na pachnące kwiaty, lubiane przez zapylaczy
- Jest doskonały na kwiat cięty, do bukietów i wiązanek
- Ma nietypowe, bordowoczekoladowe płatki i ciemne liście

Wysiew kwiatów dwuletnich

1 Przygotuj kuwetę na nasiona lub wielodoniczki. Wypełnij je podłożem bez torfu i postukaj kuwetą o blat, aby pozbyć się z podłoża kieszeni powietrznych. Wyrównaj powierzchnię ziemi, dociskając ją, jeśli to konieczne.

2 Rozmieść nasiona na podłożu równomiernie, przykrywając je 0,5-centymetrową warstwą wermikulitu lub kompostu. Obficie podlej i utrzymuj wilgotne podłoże aż do momentu kiełkowania. Oznacz kuwetę nazwą i datą siewu.

3 Umieść kuwetę w inspekcie, aby nasiona wykiełkowały (zajmuje to około 14-21 dni). Uważaj na ślimaki. Siewki przepikuj do doniczek, a podrośnięte sadzonki wysadź na rabaty jesienią, aby wzmocniły się i zakwitły latem następnego roku.

eprasa.pl 613cb2a893

Gdzie kupić

- www.chilternseeds.co.uk
- www.sarahraven.com
- www.thompson-morgan.com

ILUSTRACJA: GETTY. ZDJĘCIA: ŁUKASZ SKOP; JONATHAN BUCKLEY; SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl 613cb2a893

Agapanty uprawiane w pojemnikach zwykle świetnie rosną i bujnie kwitną

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

„Jeśli zapewnisz agapantom odpowiednie warunki, będą kwitły rok w rok"

Gwiazdy przedstawienia

Agapant to idealna roślina lata – od czerwca produkuje spektakularne kwiaty i, jak twierdzi **Monty**, bardzo lubi rosnąć w donicy

W Afryce Południowej można co roku we wrześniu podziwiać kwitnące wzdłuż dróg i na zboczach wzgórz agapanty – wyglądają jak kobierce monstrualnych dzwonków. Gdy wyraziłem zachwyt, moi gospodarze uśmiechnęli się z pewnym znużeniem – pewnie już wielokrotnie słyszeli to samo od swoich gości z półkuli północnej – i stwierdzili, że kilka egzemplarzy w odpowiednim miejscu jest ok, ale że to inwazyjny i uporczywy chwast.

Chciałbym mieć takie chwasty. Tak się składa, że od lat rosną u mnie w Longmeadow agapanty. Wszystkie uprawiam w donicach, bo tak można im zapewnić namiastkę ich ulubionych warunków (panujących w Afryce Południowej, Kalifornii i niektórych częściach Australii).

Choć wiele agapantów cechuje większa odporność na mróz, niż może się wydawać i nie przeszkadzają im letnie deszcze, połączenie zimna i wilgoci jest dla nich zabójcze – zimą mogą im gnić korzenie. W mojej części świata, w hrabstwie Herefordshire, przez większą część roku jest zimno i mokro – co jest gwarantowane jak w banku. Ale jeśli zapewnimy agapantom odpowiednie warunki, o co nie tak trudno, i zabezpieczymy je na zimę, będą kwitły co roku. Ponadto zwykle nie atakują ich ślimaki, króliki ani większość innych problemów.

Nie lubią jednak przesadzania ani przenoszenia w inne miejsce – niezadowolenie okazują, przestając kwitnąć na kilka lat. W czasach, gdy wszystkie doniczki były gliniane, tradycyjnie radzono, aby przesadzać agapanty dopiero wtedy, gdy ich korzenie rozsadzą donicę – i tylko do doniczki większej o jeden rozmiar.

Trudno to zrealizować na rabacie, a najpiękniejsze uprawiane poza doniczką agapanty, jakie widziałem na Wyspach Brytyjskich rosły na starym, pokrytym ziemią kamiennym murku na wyspie Guernsey, gdzie prezentowały się zjawiskowo. Można zatem spróbować odtworzyć podobne warunki w ogrodzie, budując pagórek z kamieni czy innych materiałów znajdujących się pod ręką, zakrywając je ziemią i sadząc w to agapanty. Kusi mnie, aby wypróbować ten sposób, choć wydaje mi się, że spory udział w tym sukcesie miały wyjątkowo łagodne zimy na Guernsey.

Jeśli tylko zapewnimy im ochronę przed większym mrozem – czyli temperaturą poniżej -5°C – niektóre agapanty naprawdę nieźle znoszą mróz. Póki co zawsze wstawiamy je na zimę do zimnego inspektu – również dlatego, że rosną w donicach, które mogą popękać, jeśli podłoże zamarznie – a są warte znacznie więcej niż jakikolwiek agapant (już to mówiłem i pewnie jeszcze wielokrotnie powtórzę, ale inspekty są wręcz nieocenione i zdecydowanie tańsze od szklarni. Potrzebują też znacznie mniej miejsca).

Magiczne liczby

Mamy trzy powszechnie dostępne rodzaje agapantów o różnej mrozoodporności. Agapanty zamierające na zimę są w stanie przetrwać mróz do -10°C, zwłaszcza, jeśli zapewnimy im ochronną warstwę ściółki. Stwierdziłem, że nawet, jeśli korzenie zamarzną, roślina przetrwa, jeśli tylko będzie tajać stopniowo. Przedstawicielem tej grupy jest agapant dzwonkowaty (*A. campanulatus*), którego mamy u siebie w Longmeadow. Na jego długich na 120 cm pędach wyrastają drobne, intensywnie niebieskie kwiaty, a pod nimi niebieskawozielone liście.

Druga grupa to agapanty zimozielone, do których zalicza się agapant pospolity (*A. praecox*). Są one mniej odporne na mróz i wymagają ochrony nawet przed najlżejszym mrozem. Są wyjątkowe pod względem wielkości, jakości i intensywności koloru kwiatów, ale najlepiej uprawiać je w donicach, bo są wrażliwe na mróz. Chronimy je przed wybrykami brytyjskiej pogody aż do maja i zapewniamy im jakąś formę ochrony (tam, gdzie klimat jest łagodniejszy wystarczy agrowłóknina), gdy tylko skończą kwitnąć we wrześniu.

Trzecia grupa to mieszańce – również te wyhodowane w Headbourne pięćdziesiąt lat temu przez Lewisa Palmera w jego ogrodzie w Headbourne Worthy

Do podłoża warto dodać żwiru, aby poprawić jego przepuszczalność – agapanty bardzo to lubią

Agapanty w donicach podlewamy obficie i często przez całe lato

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; REDA; DEBORAH VERNON; ILEANA_BT; ROBERT/ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

3 rodzaje agapantów

O LIŚCIACH ZAMIERAJĄCYCH NA ZIMĘ np. agapant dzwonkowaty (*A. campanulatus*) jest mrozoodporny prawie w całej Wielkiej Brytanii

ZIMOZIELONE zwykle mają większe kwiaty, ale trzeba je chronić przed zimą

MIESZAŃCE Z HEADBOURNE mają duże kwiaty i są bardziej odporne na mróz niż agapanty zimozielone

epressa.pl 613cb2a893

PO PRAWEJ Agapanty w donicach łatwiej jest zabezpieczyć przed zimą
PONIŻEJ Przesadzając agapanta, pamiętaj, aby nowa doniczka była tylko odrobinę większa

“Wszystkie agapanty trzeba dzielić i przesadzać do nowych doniczek mniej więcej co pięć lat, aby je odmłodzić”

w hrabstwie Hampshire z mieszanki nasion agapantów nadesłanej przez ogród botaniczny Kirstenbosch National Botanical Garden w Cape Town. Pochodzą głównie od tracącego liście na zimę agapanta dzwonkowatego i zimozielonego agapanta pospolitego – miały być bardziej mrozoodporne niż ten drugi, ale wiele z nich zachowało wielkość jego kwiatów. Rzeczywiście znoszą lekki mróz.

Zawsze kupujmy tylko agapanty odmianowe, bo zwykle mają najładniej wybarwione kwiaty. Uprawiam odmianę 'Loch Hope', wyselekcjonowaną przez Crown Estate w Windsorze. Na łodygach o wysokości 120-150 cm kwitnie mnóstwo malutkich, ciemnoniebieskich kwiatów, które pojawiają się nieco później, niż u innych odmian. 'Polar Ice' ma białe kwiaty, które bardzo długo nie więdną – podziwiamy je od lipca do połowy września. Z kolei odmiana 'Early Blue' pochodzi od agapanta pospolitego i jest częściowo zimozielona. Zaczyna kwitnąć pod koniec czerwca i podobnie jak mieszańce z Headbourne jest mniej wrażliwa na mróz niż zimozielony gatunek botaniczny.

Rozmnażanie przez podział

Agapanty można rozmnażać z nasion, ale podobnie jak w przypadku ciemierników na każdego ładnego mieszańca wyprodukowanego w ten sposób będzie przypadać mnóstwo nieciekawego potomstwa, łączącego w sobie najgorsze, a nie najlepsze cechy roślin matecznych. Dla większości z nas znacznie łatwiejsze jest rozmnażanie przez podział, choć trzeba pogodzić się z tym, że zanim nowe rośliny się przyjmą, nie będą zawiązywać kwiatów.

Wszystkie agapanty trzeba dzielić i przesadzać do nowych doniczek mniej więcej co pięć lat, aby je odmłodzić. Najlepiej zrobić to wiosną, gdy tylko rośliny zaczną rosnąć. Dzielimy kępę na pół, rozcinając mięsiste korzenie ostrym nożem. Sadzimy połówki do osobnych donic, pamiętając, aby korzenie miały tam nie za dużo miejsca. Jeśli jest go za wiele, roślina nie kwitnie przed rok albo dwa. Zastosuj standardowe beztorfowe podłoże do roślin doniczkowych (dodaję też ok. jedną piątą część przesianego kompostu ogrodowego) i dodaję do niego dużo żwiru – nawet połowę objętości – aby zapewnić bardzo dobrą przepuszczalność gleby. Mocno podlej rośliny, a potem podlewaj je raz w tygodniu, aż skończą kwitnąć.

Trzeba je regularnie podlewać do października, a przez zimę raz w miesiącu. Wracamy do cotygodniowego podlewania (dodając słaby roztwór żywokostu lub wodorostów, aby pobudzić rośliny do kwitnienia), gdy w kwietniu zaczną pokazywać się nowe przyrosty.

Agapanty świetnie nadają się na kwiat cięty, a zdrowa kępa z łatwością poradzi sobie bez paru pędów zakończonych spektakularnymi kwiatostanami. Będą w domu wyglądały wręcz niebywale, nie zmniejszając całościowego efektu w ogrodzie. Zrywamy pędy, gdy kwiatostany mają jeszcze sporo nieotwartych pąków, aby cieszyły oko jak najdłużej. Usuwamy przekwitłe kwiaty.

Owocostany są również bardzo ozdobne. Choć kusi, aby zostawić je na roślinie, lepiej jest uciąć pędy u podstawy, gdy tylko kwiaty przekwitną. Dzięki temu cała energia rośliny skupi się na tworzeniu pąków kwiatowych na kolejny rok – i znów będzie czym cieszyć oko.

eprasa.pl 613cb2a893

REKLAMA

LAUROWIŚNIA nowa królowa żywopłotów

Żywopłoty przechodzą prawdziwą rewolucję: najpierw z powodu zarazy i ataku ćmy w kłopotach znalazły się bukszpany, następnie tuje – chociaż wciąż są popularne – stopniowo zaczęły wychodzić z mody. Hitem ostatnich lat została laurowiśnia, która w tym sezonie jest niekwestionowaną królową żywopłotów.

W ostatnich latach obserwujemy wyraźny zwrot w preferencjach ogrodników – zarówno amatorów, jak i profesjonalistów. Dotychczas królujące w ogrodach tuje oraz bukszpany coraz częściej ustępują miejsca innym gatunkom. Powodów jest wiele: problemy z brązowieniem igieł u żywotników (szczególnie w czasie suszy), ich ograniczona odporność na zmiany klimatyczne czy plaga ćmy, która spustoszyła wiele żywopłotów bukszpanowych. Wraz z ociepleniem klimatu pojawia się również szerszy wachlarz możliwości doboru roślin zimozielonych – i to właśnie w tym kontekście laurowiśnia zyskuje popularność.

Dzięki swojemu atrakcyjnemu wyglądowi, zimozielonym liściom i uniwersalności, laurowiśnia jest świetną alternatywą dla monotonnych rzędów tui czy kłopotliwych bukszpanów. Co więcej, wymaga stosunkowo niewiele zabiegów pielęgnacyjnych, a jej egzotyczny wygląd wprowadza do ogrodu świeżość i elegancję.

„Laurowiśnia w ogrodzie oferuje szereg zalet, jako roślina żywopłotowa czy ozdobny krzew. Piękne błyszczące, zimozielone liście, łatwość formowania, odporność, dość szybki wzrost i różnorodność odmian, to tylko niektóre z nich. Od kilku sezonów sukcesywnie obserwujemy zwiększone zainteresowanie ze strony klientów tym gatunkiem i jego odmianami, co bardzo cieszy – mamy szansę urozmaicić krajobraz i wzbogacić styl polskich ogródków o coś szlachetnego i stylowego”
– mówi Dariusz Brzózka, Szef Działu Ogród Leroy Merlin.

Roślina naturalnie występuje w rejonach Azji Mniejszej i Kaukazu. Do Polski trafiła jako roślina ozdobna już wiele dekad temu, ale przez długi czas była uprawiana głównie w cieplejszej, zachodniej i południowej części kraju. Obecnie z powodzeniem można ją sadzić niemal w całej Polsce. Jej uroda, funkcjonalność i różnorodność sprawiają, że z roku na rok zdobywa coraz większą rzeszę zwolenników – i wszystko wskazuje na to, że pozostanie z nami na dłużej.

CECHY CHARAKTERYSTYCZNE LAUROWIŚNI

- duże, ciemnozielone, zimozielone liście
- białe, pachnące kwiaty wiosną
- czarne, efektowne owoce zimą
- bogactwo odmian, różniących się pokrojem, tempem wzrostu, wielkością liści oraz barwą młodych przyrostów

WYMAGANIA, UPRAWA I PIELĘGNACJA

- **stanowisko:** osłonięte od wiatru, półcień lub słońce
- **podłoże:** gleby żyzne, lekko kwaśne do obojętnych, dobrze zdrenowane, o umiarkowanej wilgotności
- **sadzenie:** w rozstawie co 60-100 cm (w zależności od odmiany i planowanej formy)
- **pielęgnacja:** w chłodniejszych regionach kraju młode sadzonki dobrze jest zabezpieczyć na zimę, usypując u nasady pnia solidny kopczyk ziemi, kory lub kompostu
- **cięcie:** przeprowadza się 1-2 razy w roku, najlepiej wiosną i ewentualnie pod koniec lata

Sadzonki laurowiśni w różnych kształtach i rozmiarach znajdziesz w bogatej ofercie odmian na www.leroymerlin.pl i w sklepach stacjonarnych

LEROY MERLIN

eprasa.pl 613cb2a893

„W szklarni fantastycznie udaje się uprawa warzyw i owoców z całego świata – są naprawdę pełne smaku”

Dzięki podwiązywaniu bakłażany są wyprostowane, silne i produktywne

Szklarnia od A do Z

Owocne lato

Postępuj zgodnie ze sprawdzonymi poradami **Adama Frosta**, a zbierzesz wspaniałe plony z roślin uprawianych w szklarni

Moim zdaniem nie ma w życiu wielu lepszych rzeczy niż fala aromatu dojrzałych pomidorów, jaka uderza nas w nozdrza po otwarciu drzwi szklarni w letni poranek. Uwielbiam zatrzymać się i wdychać go przez chwilę, niemal natychmiast przenosząc się w czasie do szklarni babci, którą uwielbiałem jako dziecko.

Przez te lata moja osłonięta przestrzeń uprawowa stała się też rodzajem schronienia i otwiera nas na świat roślin jadalnych – nawet w malutkiej szklarence da się łatwo uprawiać ulubione gatunki, takie jak pomidory, papryczki chili czy ogórki. Szklarnia fantastycznie nadaje się do uprawy warzyw i owoców z całego świata – udają się doskonale, są pełne smaku. To również doskonały sposób na przedłużenie sezonu wegetacyjnego o całe miesiące.

Aby w szklarni wszystko pięknie rosło, trzeba tylko wiedzieć, jakie rośliny posiać, kiedy to zrobić, jak je pielęgnować i zbierać, oraz jak dbać o szklarnię.

eprasa.pl 613cb2a893

PO LEWEJ Rośliny w dużych donicach nie wymagają początkowo dużo wody, ale gdy zaczną plonować, będą jej potrzebować więcej
PONIŻEJ Szklarnia umożliwia zbiór odmian, których próżno szukać w sklepach – to jeden z jej walorów

Uwielbiam moją szklarnię tak bardzo, że jest już niezbywalnym elementem mojej codzienności w ogrodzie. To od niej zaczynam i na niej kończę swój program dnia. W tym czasie robię naprawdę dużo – między innymi przechadzam się i próbuję plonów, co jak wiadomo jest bardzo ważne. Myślę, że owoce i warzywa ze szklarni najlepiej zjadać na surowo. Kto jeszcze zjadł większość swoich pomidorów w szklarni, ręka w górę?

Jeśli jeszcze nie miałeś do czynienia ze szklarnią albo masz w niej mało miejsca, jak ja, najlepiej zapisz sobie, jakie rośliny chcesz uprawiać, jak będzie wyglądał związany z tym harmonogram i nie zapomnij dodać praktycznych szczegółów, takich jak docelowa wielkość roślin. Zimą w mojej szklarni bezpiecznie przechowuję nieodporne na mróz rośliny ozdobne, więc zawsze trudno się zdecydować, ile miejsca chcę zarezerwować na rośliny jadalne – w tym tak ważne plony letnie – ale zawsze zostawiam chociaż jeden pusty stół na zasiewy. Moja szklarnia ma wymiary zaledwie ok. 3 m x 1 m, ale to niebywałe, ile gatunków da się uprawiać, jeśli tylko wiemy, jak się za to zabrać. Zacząłem też dzielić się sadzonkami z moim przyszłym zięciem – on sadzi je w swojej szklarni, a ja w swojej.

Mam w szklarni dwie małe podgrzewane mnożarki i korzystam z nich tylko na początku roku. Świetnie kiełkują w nich pory, sałata i rukola, a także burak liściowy, ale zawsze rezerwuję miejsce na najważniejsze rośliny plonujące latem.

> *“To niebywałe, ile gatunków da się uprawiać, jeśli tylko wiemy, jak się za to zabrać”*

Najważniejsze plony

W szklarni uprawiam przede wszystkim pomidory – zarówno odmiany samokończące, jak i wysokopienne. Te pierwsze są oczywiście mniejsze – idealnie nadają się do małych przestrzeni i do uprawy w doniczkach. Odmiany o zwisających pędach świetnie wyglądają w wiszących koszykach. Na końcu każdego pędu roślina produkuje kiść owoców i jeśli jest ich dużo, może zajść potrzeba podpierania pędów. Poza tym nie wymagają dużo pielęgnacji. Z kolei pomidory wysokopienne rosną szybko w górę, mogą więc być dobrą opcją, jeśli mamy mało miejsca. Wymagają regularnej pielęgnacji – trzeba je podwiązywać do podpórek i usuwać im pędy boczne.

Choć pomidory można uprawiać na zewnątrz, w szklarni rosną szybciej – dzięki niej uzyskujemy wcześniejsze i większe plony. Uprawa z nasion pozwala na dostęp do większego asortymentu niezwykłych odmian. Zwykle

eprasa.pl 613cb2a893

sieję pomidory pod koniec lutego i na początku marca w mnożarce, a gdy siewkom wyrośnie parę liści właściwych, przesadzam je do doniczek o średnicy 9 cm. Mniej więcej miesiąc później przesadzam każdą sadzonkę do dziesięciolitrowego pojemnika, ale można je też uprawiać w workach uprawowych lub w odkrytej ziemi w szklarni.

Wkopujemy je tak, aby pierwsza para liści znalazła się tuż powyżej poziomu gleby – zakopany odcinek pędu wypuści dodatkowe korzenie. Regularnie podlewamy i gdy tylko rośliny zaczną kwitnąć, zaczynamy zasilać co 7-10 dni nawozem wysokopotasowym w płynie. Przez całe lato pozwalamy pomidorom dojrzewać naturalnie na roślinie, bo szklarnia zapewnia im dodatkową ochronę. Zbieramy owoce, gdy są idealnie dojrzałe i zjadamy je na surowo lub robimy sosy. Wyrzucamy uszkodzone owoce. Jeśli nie chcemy uprawiać pomidorów z nasion, od początku do środka lata można kupić odpowiedniej wielkości sadzonki. Zasady ich sadzenia i pielęgnacji są takie same jak pomidorów uprawianych z nasion.

Idealne partnerstwo

Wybór roślin, które lubią takie same warunki, a ich cykl rozwoju jest zbliżony pod względem czasu upraszcza ich uprawę w szklarni. Tak jest np. z bakłażanem i papryczkami chili, które są spokrewnione z pomidorami. Kształt, kolor, aromat i ostrość papryczek zależy od odmiany. Zbieramy je przez całe lato i wykorzystujemy świeże lub po wysuszeniu. Bakłażany również zbieramy przez całe lato – można z nich zrobić smakowite dipy i marynaty.

Co powiedziawszy, lubię sobie zasadzić jedną czy dwie odmiany mniejszych ogórków, słodką paprykę, bazylię i jakieś inne warzywo lub ziółko! W ostatnich latach postawiłem na *Cnidoscolus aconitifolius* („szpinak drzewny"), melony i mikrolistki. Zanim szklarnię całkowicie zagarną dla siebie moje najważniejsze warzywa, próbuję też wyprodukować młodą fasolkę, dynię, cukinię, a nawet kukurydzę.

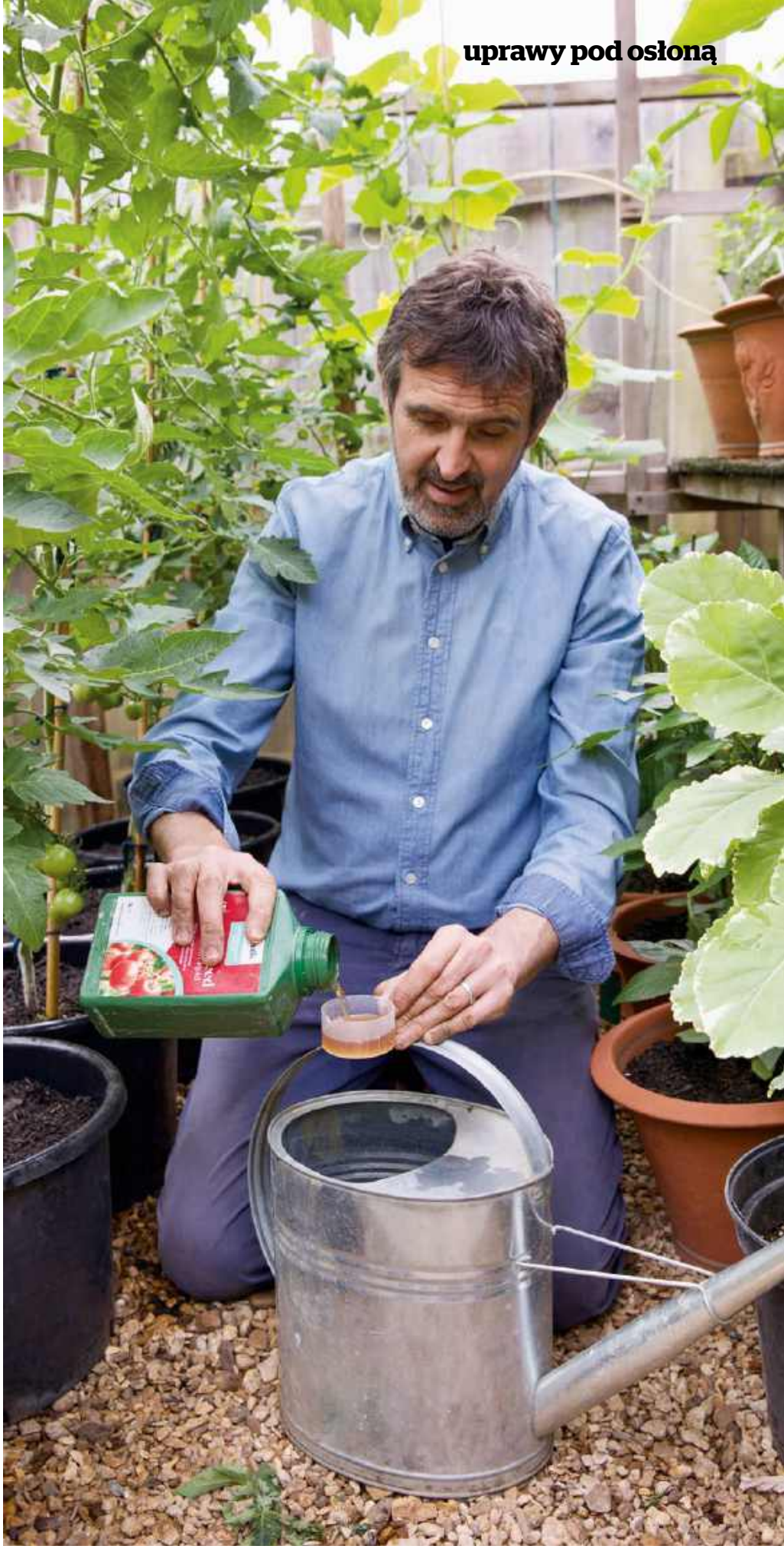

POWYŻEJ Unikaj marnowania i chroń zdrowie roślin, starannie odmierzając nawóz w płynie
PO LEWEJ Zbieraj papryczki chili stopniowo i często, co pobudzi je do dalszego owocowania

eprasa.pl 613cb2a893

Szklarnia latem od A do Z

Jeśli chodzi o szklarnię, kluczem do sukcesu jest dla mnie jej codzienne odwiedzanie. Biorę kubek z kawą i idę do szklarni. Latem zawsze jest tam coś do zrobienia.

Dobre podlewanie i nawadnianie

Po wejściu do szklarni od razu **sprawdzam wilgotność gleby,** wtykając w nią palec. Jeśli jest sucha, biorę się za podlewanie – latem zwykle trzeba codziennie podlać każdą donicę. W kącie szklarni ustawiłem pojemnik z wodą, co zapewnia stosunkowo wysoką wilgotność powietrza.

Dla uniknięcia utraty wody z dna donic, **kładę na półkach maty kapilarne** – idealnie nadają się pod pomidory samokończące, papryczki chili i bakłażany – zaś duże donice z pomidorami wysokopiennymi ustawiam na wilgotnym żwirze na podłodze szklarni. Warto też zrobić sobie instalację podlewania kropelkowego z węża ogrodowego podłączonego do prostego zegara elektronicznego. Pod naszą nieobecność rośliny będą automatycznie podlewane.

Zapobieganie szkodnikom i chorobom

Aby szkodniki i choroby trzymały się od roślin z daleka, **porządnie czyścimy szklarnię na początku roku**. Czyszczę ją też pod koniec lata, przed wstawieniem delikatnych roślin jesienią. Jeśli jeszcze nie korzystałeś ze szklarni, poczytaj o często występujących chorobach, takich jak szara pleśń, mączniak prawdziwy i zaraza ziemniaka, które lubią, gdy jest ciepło i wilgotno.

Sprawdzaj też, czy nie pojawiły się szkodniki, takie jak przędziorki, mączlik szklarniowy, *Hauptidia maroccana*, wciornastki i mszyce. Aby zapobiec ich atakom **wieszam żółtą pułapkę lepową jako system wczesnego ostrzegania**, a potem decyduję się na bezpieczne, organiczne rozwiązanie biologiczne lub ręczne usuwanie szkodników.

Ogólne zasady pielęgnacji

Szybko rosnące warzywa, takie jak pomidory, są w stanie błyskawicznie zużytkować dostępne w podłożu składniki odżywcze, więc gdy tylko zakwitną, zasilam je co 7-10 dni organicznym nawozem do pomidorów – uważam, aby nie przekroczyć zalecanej dawki. Kluczowe znaczenie ma też regularne pielenie, bo konkurencja o składniki odżywcze osłabia wzrost roślin.

Zanim zacznie się lato trzeba być gotowym do podpierania niektórych roślin mocnymi tyczkami lub podwiązywania ich do sznurka przymocowanego do dachu szklarni – chodzi o chili, bakłażany i pomidory wysokopienne (niższe pomidory samokończące nie potrzebują podpórek aż tak bardzo). Sprawdzamy też, czy roślinom nie trzeba uszczykiwać pędów bocznych. Jest to konieczność w przypadku pomidorów wysokopiennych, ale uszczykując pędy boczne bakłażanów i papryczek chili sprawimy, że się zagęszczają.

Regulowanie temperatury

Lato to pora największego nasłonecznienia i wysokiej temperatury w szklarni, co może prowadzić do takich problemów jak brązowienie liści, poparzenia roślin lub nawet do słabszego zawiązywania się owoców.

Aby kontrolować warunki panujące w szklarni, **korzystaj z termometru min/max**, pamiętając, że lepiej, aby temperatura powyżej 25°C nie utrzymywała się zbyt długo. Sprawdzaj prognozę pogody i **wentyluj szklarnię**. Wypracowanie nowych nawyków trochę trwa. W środku lata, przy długotrwałym upale, może zajść potrzeba ocieniania, ale cień trzeba zapewniać stopniowo. Kluczowe znaczenie ma też utrzymywanie odpowiedniego poziomu wilgotności – dlatego w mojej szklarni stoi duży pojemnik z wodą.

eprasa.pl 613cb2a893

Rośliny domowe w ogrodzie

Złam zasady i podaruj roślinom domowym letnie wakacje, korzystając z pomysłów Michaela Perry'ego na mieszane kompozycje w doniczkach

Rośliny domowe nie zawsze muszą rosnąć w pojedynkę. Wiele gatunków o podobnych wymaganiach uprawowych można ze sobą mieszać, podobnie jak rośliny rosnące na zewnątrz. Twoje aranżacje mogą być nowatorskie i kreatywne, a przede wszystkim trwałe i bardzo łatwe w utrzymaniu.

Co więcej, w letnich miesiącach niektóre z odporniejszych, bardziej wytrzymałych gatunków bardzo dobrze czują się na zewnątrz. Wystarczy wymienić kilka sadzonek petunii na sadzonki epipremnum, aby twoje patio lub balkon nabrały nowego wymiaru!

Oto kilka supermodnych pomysłów na roślinne aranżacje, które sprawią, że zatrze się granica między uprawą w pomieszczeniu, a tą prowadzoną na zewnątrz oraz pozwolą ci zobaczyć rośliny domowe w zupełnie innym świetle.

ZDJĘCIE: PIOTR ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

Czas na tamandamę

Chociaż tę aranżację – zainspirowaną indonezyjską kulą z mchem zwaną „tamandamą" – zaprojektowałem do wnętrza, to będzie ona równie szczęśliwa, wisząc latem na zewnątrz.

Rośliny

❶ **Epipremnum (*Epipremnum*) 'N'JOY'** x 1
❷ **Peperomia (*Peperomia*) 'Napoli Nights'** x 1
❸ **Peperomia okrągłolistna (*Peperomia rotundifolia*)** x 1

Lista materiałów

- ☐ **Podłoże doniczkowe bez torfu**
- ☐ **Mieszanka John Innes Nr 3**
- ☐ **Piasek kwarcowy**
- ☐ **Mech torfowiec pozyskany w zrównoważony sposób**
- ☐ **Gruby jutowy sznurek**

Metoda

1 Zmieszaj dwie części podłoża bez torfu, jedną część mieszanki John Innes Nr 3 i jedną piasku, dolewając wodę, aż mikstura nabierze konsystencji surowego kruchego ciasta.

2 Weź garść przygotowanego podłoża i uformuj z niego kulę, odciskając jednocześnie nadmiar wody. Rozdziel ją dłońmi na dwie części.

3 Umieść między uzyskanymi częściami korzenie rośliny i ponownie połącz je w kulę. Połóż kulę na mchu i ją nim owiń. Obwiąż kulę dwukrotnie sznurkiem, pozostawiając kawałek, aby móc powiesić tamandamę. Zanurz ją w wodzie na 20 minut.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2a893

Ciepła i sucha letnia pogoda ułatwia eksperymentowanie z roślinami domowymi na dworze

Tropikalne klimaty

Ta kolorowa letnia donica mogłaby rywalizować z każdą typową rabatą ogrodową. Wybrałem długo kwitnącą żyworódkę, a na jej tło egzotyczny kroton (*Codiaeum variegatum*); towarzyszy im zwisająca peperomia okrągłolistna. Mamy tu więc dobre połączenie roślin o różnych funkcjach: dominantę, wypełniacz oraz gatunek zwisający. Ten pojemnik oczywiście świetnie wyglądałby również w pomieszczeniu.

Rośliny

1. **Kroton (*Codiaeum variegatum*)** x 3
2. **Peperomia okrągłolistna (*Peperomia rotundiflora*)** x 1
3. **Żyworódka (*Kalanchoe*), różne odmiany** x 3

Lista materiałów

- ☐ **Podłoże doniczkowe bez torfu**
- ☐ **Nawóz o spowolnionym uwalnianiu składników i/lub hydrożel**
- ☐ **Doniczka o średnicy 27 cm**

Metoda

1 Weź pod uwagę stanowisko oraz rodzaj pielęgnacji, jakich będą potrzebować twoje rośliny i w razie potrzeby dodaj do podłoża nawozu lub hydrożelu.

2 Zaplanuj kompozycję, układając w donicy na próbę doniczki z roślinami i kiedy będziesz zadowolony z wyglądu aranżacji, usuń doniczki.

3 Zasadź rośliny, mocno je dociskając i w razie potrzeby dodając więcej podłoża. Wolę sadzić je blisko siebie, aby uzyskać natychmiastowy efekt, ponieważ są to gatunki wolno rosnące. Dobrze podlej i umieść na jasnym stanowisku z rozproszonym światłem.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2a893

Kosz pełen liści

Ta modna mieszana kompozycja świetnie nadaje się na zacienione patio ogrodowe lub do stylowej łazienki w domu. Często zastanawiam się, dlaczego tak rzadko obsadzamy w domu pojemniki mieszanymi roślinami w taki sam sposób, jak to robimy na zewnątrz – efekt jest piękny, a aranżacja trwała.

Rośliny

1. **Nefrolepis (*Nephrolepis*) 'Green Lady'** x 1
2. **Flebodium (*Phlebodium*) 'Davana'** x 1
3. **Zielistka Sternberga (*Chlorophytum comosum*) 'Ocean'** x 1
4. **Peperomia okrągłolistna (*Peperomia rotundifolia*)** x 1
5. **Epipremium (*Epipremium*) N'JOY** x 1

Lista materiałów

- ☐ **Podłoże do roślin doniczkowych bez torfu**
- ☐ **Kryształki hydrożelu**
- ☐ **Kosz do uprawy roślin o średnicy 27 cm, wyłożony folią**

Metoda

1 Jeśli twój kosz nie ma otworów drenażowych, wsyp na dno trochę żwiru. Następnie napełnij go do połowy podłożem doniczkowym bez torfu.

2 Dodaj do podłoża hydrożelu i dokładnie wymieszaj. Dzięki temu ograniczysz potrzebę podlewania roślin przez cały okres wegetacyjny.

3 Poeksperymentuj z roślinami, aby stworzyć kompozycję, która ci się spodoba, a następnie uzupełnij wszelkie luki podłożem i podlej. Umieść na jasnym stanowisku z rozproszonym światłem.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

Misa z sukulentami

Uwielbiam stawiać na zewnątrz na stole rośliny domowe; najlepiej sprawdzają się w tych aranżacjach płytsze doniczki. Chociaż wybrane przeze mnie sukulenty zwykle można zobaczyć w pomieszczeniach, to latem będą one szczęśliwe w najcieplejszym miejscu na zewnątrz. Nie będą też wymagały częstego podlewania.

Rośliny

1. **Żyworódka 'Sunny White'** x 1
2. **Starzec (*Senecio barbertonicus*)** x 1
3. **Starzec 'Mountain Fire'** x 3
4. **Słonecznica (*Delosperma echinatum*)** x 1

Lista materiałów

- ☐ **Podłoże do sukulentów**
- ☐ **Misa o średnicy 30 cm**
- ☐ **Kamienie dekoracyjne do doniczek**

Metoda

1 W przypadku sukulentów używam beztorfowego podłoża do kaktusów i sukulentów. Charakteryzuje się ono większą przepuszczalnością i jest mniej żyzne niż typowa ziemia doniczkowa.

2 Najpierw ułóż rośliny na próbę, po czym wyjmij je z doniczek. Ta kompozycja będzie głównie oglądana z góry, więc dobierz je odpowiednio pod względem wysokości i kształtów.

3 Na koniec rozłóż na podłożu warstwę dekoracyjnych kamieni – nie tylko poprawią one wygląd kompozycji, ale także pozwolą ograniczyć rozwój chwastów i gnicie dolnych liści.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2a893

Uzdrawiająca moc ogrodu

Ogrody mogą zapewnić kojący odpoczynek dla ciała i umysłu, oferując ratunek przed presją współczesnego życia, przekonuje **Arit Anderson**

Jeszcze kilka lat temu, od momentu rozpoczęcia pierwszej pracy, studiowałam i pracowałam na pół etatu jako terapeutka holistyczna. Kieruje mną poczucie, że jeśli ludzie będą czuć się dobrze, to świat będzie lepszym miejscem. Dawniej, gdy chorowaliśmy, wysyłano nas nad morze lub na wieś, aby wyzdrowieć. A obecnie? W obliczu stresu współczesnego życia, jak i gdzie znajdziemy codzienne wytchnienie i odnowę? Jeśli mamy szczęście mieć ogród, może on być naszą codzienną dawką lekarstwa, które nie tylko pomoże ciału, ale także ukoi umysł i nakarmi duszę. Nasze ogrody, balkony, a nawet parapety mogą być podstawą dobrego stanu zdrowia, jeśli tylko z odpowiednią uwagą wypełnimy je roślinami i elementami dekoracyjnymi.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH; JASON INGRAM

Proste, powtarzalne prace ogrodowe, takie jak usuwanie przekwitłych kwiatów, mogą pomóc nam uspokoić umysł

“Gdy życie wydaje się przytłaczające, piękno ogrodu może pomóc nam sobie z tym poradzić”

Uważa się, że substancje chemiczne uwalniane przez drzewa mają szereg korzyści zdrowotnych

Ogrody i natura od wieków znajdują się w centrum zdrowia i dobrego samopoczucia. Są osadzone w religii od czasów Edenu, przez islamskie rajskie ogrody, po średniowieczne ogrody klasztorne. Całkiem dosłownie były naszym lekarstwem, ponieważ uczeni badali rośliny w dawnych ogrodach roślin leczniczych (ang. *Physic Garden*), tworząc roślinne mikstury, którymi leczyli dolegliwości ciała i umysłu. Religijna cześć i dowody naukowe zmieniły w ostatnich latach równowagę, ponieważ nauka jest już w stanie zmierzyć, dlaczego ogrody i ogrodnictwo są dla nas dobre.

Jestem członkiem National Garden Scheme, organizacji charytatywnej, która prosi pasjonatów posiadających ogrody o otwarcie ich dla odwiedzających gości za cenę skromnej opłaty za wstęp, plus – oczywiście mam nadzieję – także zakupu herbaty i ciasta! Ten prosty dobry uczynek przynosi ponad 3 miliony funtów rocznie, które są następnie przekazywane organizacjom charytatywnym zajmującym się opieką zdrowotną, aby nieść pomoc potrzebującym. Ogrody znów są epicentrum dobrego samopoczucia, tak jak było w dawnych czasach.

Co takiego mają zatem w sobie ogrody, że tak wielu z nas jest nimi oczarowanych, a czasami nawet od nich uzależnionych? Przyjrzyjmy się temu wpływowi na trzech różnych poziomach.

▲ Korzyści dla ciała

Wspaniałe w ogrodnictwie jest to, że prawie każdy może się nim zająć, w zależności od swoich możliwości fizycznych. Jest to ciężka praca związana z sadzeniem, pieleniem i noszeniem ciężkich worków ziemi. Do tych prac powinniśmy angażować mięśnie brzucha, aby chronić plecy, podczas gdy nasze ramiona i ręce ćwiczą, budując siłę i zwiększając gęstość kości. Nawet zamiatając ćwiczymy kręgosłup, dolną część pleców i biodra, a przy odrobinie większego wysiłku możemy podnieść tętno i spalić około 240 kalorii na godzinę! Można też robić coś mniej wymagającego, jak przycinanie niedużego krzewu.

Rozmawiałam o tym z profesorem Alistairem Griffithsem, dyrektorem ds. nauki w RHS, który powiedział mi: „Przeprowadziliśmy obszerne badania, wykorzystując również dane zebrane wśród gości ogrodu RHS Wisley Wellbeing Garden i odkryliśmy silny związek między ogrodami, a wynikami w zakresie zdrowia i dobrego samopoczucia, w szczególności pozytywne efekty ogrodnictwa i korzystania z ogrodów związane z poprawą aktywności fizycznej".

Takie komentarze potwierdzają, że ciężka praca w ogrodzie jest dla nas dobra – ale przy rosnących temperaturach ogrody mogą również przyczynić się do chłodzenia naszych miast podczas fal upałów. Może to mieć znaczący wpływ i na nas, i na dzikie i domowe zwierzęta, zmagające się z upałem, którego doświadczyliśmy w ciągu ostatnich kilku lat.

Weź głęboki oddech

Czy zastanawiałeś się kiedyś, dlaczego czujesz się dobrze po spacerze w lesie? To nie tylko z powodu cienia. Uważa się, że fitoncydy – olejki eteryczne o właściwościach przeciwdrobnoustrojowych emitowane przez drzewa – mogą nam przynieść realne korzyści. Spokojny spacer wśród drzew, podczas którego skupiamy się na naturze za pomocą zmysłów, oznacza wdychanie fitoncydów, którym naukowcy przypisują szereg korzyści zdrowotnych, w tym zmniejszanie stresu, poprawę naszej odpowiedzi immunologicznej i obniżanie poziomu glukozy we krwi. Ostatnie badania wykazały, że bliski kontakt z ziemią i jedzenie produktów roślinnych mogą być dobre dla naszych jelit. Mikroorganizmy glebowe mają duży wpływ na wartość odżywczą naszego jedzenia. Utrzymywanie naszej gleby w dobrym zdrowiu i uprawa własnej żywności okazuje się korzystne dla zdrowia.

eprasa.pl 613cb2a893

Projektowanie ogrodów poprawiających samopoczucie

Nawet w najmniejszej przestrzeni znajdzie się miejsce dla niektórych z tych elementów

Woda

Źródło życia. Posiadanie elementu wodnego w ogrodzie jest wielowymiarowe. Odbija światło, co w słoneczny dzień wygląda magicznie. Przyciąga również dzikie zwierzęta – nawet mała miska z wodą oferuje mniejszym ptakom możliwość kąpieli. Możesz też zdecydować się na ustawienie fontanny, aby zewnętrzny hałas rozmył się w jej dźwiękach.

Miejsca socjalizacji

Dobrym samopoczuciem można cieszyć się z innymi, a tworzenie dobrych wspomnień jest bardzo ważne. Mając to na uwadze, rozważ zaprojektowanie miejsca do gotowania lub strefy gier. Pomyśl, jak ogród może przysłużyć się twoim bliskim.

Szczęśliwe i zdrowe rośliny

Wybierz rośliny, które sprawiają ci radość. Powinny pasować do twojej działki, bo wtedy będą się dobrze rozwijać i dodadzą twojemu ogrodowi dużo energii. Jeśli masz dużą przestrzeń, zacznij od sadzenia roślin blisko domu, aby mogły cię powitać już od progu. Upewnij się, że wybrane gatunki rozpalają i stymulują wszystkie zmysły.

Samotnia

Są chwile, kiedy po prostu chcemy być sami i się wyłączyć. Nawet w miejskim ogrodzie przestrzeń, która jest tylko dla ciebie, jest bardzo ważna. Jeśli możesz, stwórz oddzielną strefę ze ślepym zaułkiem, gęstą roślinnością lub z koronami drzew, które ukryją cię przed wzrokiem sąsiadów. Może to też być coś tak prostego, jak miejsce do siedzenia… dla jednej osoby!

Struktura i głębia

Dodanie warstw i głębi do ogrodu sprawi, że stanie się jeszcze bardziej kuszący dla ciebie i pozostałych. Twórz widoki, kadrując miejsca skupiające uwagę lub niewyraźne sceny, do których trzeba dojść. Zastosuj rośliny o różnych rozmiarach liści lub elementy krajobrazu o różnej strukturze, aby stworzyć duży kontrast i wzbudzić zainteresowanie.

Dobierz rośliny do stanowiska – na przykład do miejsca w pełnym słońcu – aby dobrze rosły

Odpoczynek w odosobnionym miejscu pomaga przywrócić siły

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; JASON INGRAM; GETTY/JAMES WARWICK

eprasa.pl 613cb2a893

Ukojenie dla umysłu ▶

Liczne życiowe obowiązki mogą wydawać się przytłaczające, ale piękno ogrodu może pomóc nam sobie z nimi poradzić. Sue Stuart-Smith, psychiatra, psychoterapeutka i autorka książki „Kwitnący umysł. O uzdrawiającej mocy natury", mówi: „Odkryto, że doświadczanie piękna wiąże się z aktywacją neuronów w obszarach mózgu, które odgrywają kluczową rolę w integrowaniu naszych myśli, uczuć i motywacji oraz tłumieniu naszych reakcji na strach i stres. Piękno nas uspokaja i dodaje sił – jest niezbędnym składnikiem życia". Ogród może nam również pomóc nauczyć się koncentrować. Na przykład bardziej skomplikowane zadania, takie jak pobieranie sadzonek i wysiew małych nasion, sprawiają, że mózg koncentruje się na jednej rzeczy. Może to obniżyć poziom kortyzolu – hormonu związanego ze stresem – a gdy zmniejszają się lęk i napięcie, czujemy się lepiej, osiągając cel.

Żyj. Pielęgnuj ogród. Powtórz

Kiedy angażujemy się w powtarzalne, niemal medytacyjne ogrodowe czynności, pozwala nam to zatracić siebie, a ten stan bycia ożywia mózg – to sen na jawie, ale zakotwiczony w aktywności fizycznej. Organizacja charytatywna Alzheimer's UK przekonuje, że regularne ćwiczenia fizyczne mogą zmniejszyć ryzyko demencji o 28%, i zalicza się do nich codzienna aktywność, taka jak praca w ogrodzie.

Społeczny aspekt ogrodnictwa również może być niezwykle korzystny, szczególnie w przypadku osób cierpiących na depresję i z powodu izolacji. Poczucie bycia częścią zespołu oraz bycia cenionym przez innych może pomóc ci odnowić więzi z innymi, co samo w sobie poprawia nastrój.

> *„Horatio's Garden pomaga ludziom z urazami zmieniającymi życie poprzez ogrodnictwo"*

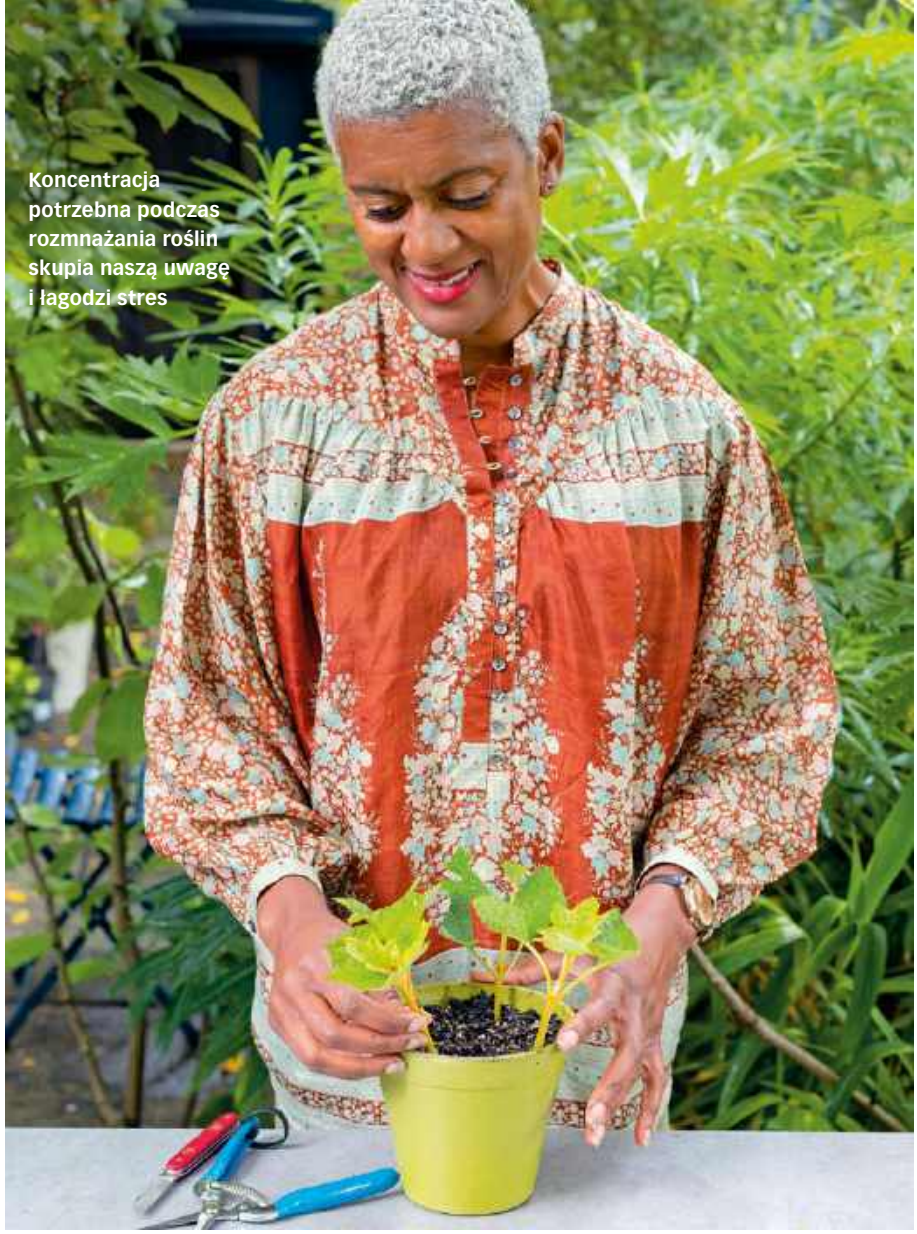

Koncentracja potrzebna podczas rozmnażania roślin skupia naszą uwagę i łagodzi stres

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH; HORATIO'S GARDEN/ZOE NORFOLK

Rozwój duchowy

Duchowość jest dla mnie tą częścią życia, która jest czymś więcej niż sferą fizyczną i psychiczną. Jest napędzana nadzieją, a kiedy jesteśmy w zgodzie z naszym celem, promieniujemy energią witalną lub „siłą życiową", która łączy nas ze wszystkim, co jest na świecie i poza nim. Widzę, że mój ogród odzwierciedla to każdego dnia. Nowe pędy, rozwijające się kwiaty lub dojrzewające owoce pokazują mi aktywność życia.

Wierzę, że obserwowanie nieustannych zmian, które zachodzą w naszych ogrodach z minuty na minutę, pomaga nam zarządzać zmianami w innych aspektach naszego życia. Ogród staje się miejscem przynoszącym pocieszenie.

Kiedy zapytałam dr Olivię Chapple, przewodniczącą i współzałożycielkę organizacji charytatywnej Horatio's Garden, o korzyści, jakie ogrodnictwo przynosi osobom z urazami zmieniającymi życie, powiedziała: „Ogrody mają moc, by wyrwać nas z naszych codziennych myśli. Piękno tulipanów w porannym słońcu, szum wiatru w jesiennych liściach lub zapach róży – wszystko to ma taką zdolność. Kiedy poszukujemy sensu po tragedii, natura może zapewnić nam spokojne miejsce do kontemplacji – miejsce, w którym możemy odnaleźć nadzieję, energię lub spokój. Ogrody kipią odnową i wzrostem, a zwyczajne podziwianie tego może łagodnie zachęcić nas do rozważenia nowych perspektyw. Widzimy to w Horatio's Garden, gdzie ludzie stają w obliczu zmieniających życie urazów kręgosłupa – pacjenci mówią nam, że przebywanie z dala od oddziałów i otoczenie naturą pomaga im znaleźć spokój i sposób na poradzenie sobie z ogromnymi wyzwaniami związanymi z ich urazami".

Dbanie o samopoczucie duchowe polega bardziej na byciu, niż na działaniu. To pozwalanie sobie na bycie po prostu w chwili obecnej, oderwanie się od nastawienia na wyniki, ale połączenie z nadzieją na to, co najlepsze dla naszego wyższego ja.

Możemy nauczyć się być dla siebie bardziej życzliwi, wiedząc, że być może nie uda nam się dziś wszystkiego zrobić, ale zawsze jest jeszcze jutro.

eprasa.pl 613cb2a893

Rośliny poprawiające zdrowie i samopoczucie

Wybierając rośliny, weź pod uwagę sposoby, w jakie mogą one zapewnić dobre samopoczucie

Ruch

Trawy to idealne rośliny łapiące wiatr, zapewniające ruch i przepływ w ogrodzie. Na rabatach wypróbuj **ostnicę trzcinnikowatą (*Stipa calamagrostis*)** 'Allgäu'. To trawa odporna na suszę.

Struktura

Rośliny zimozielone są kręgosłupem i tłem w ogrodzie – to one pozwalają bylinom zabłysnąć. Lubię kopulaste krzewy **pospornicy (*Pittosporum*) 'Golf Ball'**, które zdobią ogród w zimowych miesiącach.

Smak i pożywienie

Uprawa własnego jedzenia jest dobra dla naszych jelit, a z ziołami każdy da sobie radę! Ty możesz cieszyć się uspokajającym działaniem lawendy dodanej do ciasta lub jej naparem, a zapylacze będą miały własną ucztę! Wypróbuj **lawendę pośrednią (*Lavandula* x *intermedia*) 'Grosso'**.

Sezonowe zmiany

Obserwowanie sezonowych przemian roślin pomaga nam zaakceptować zmiany. Polecam **czeremchę zwyczajną (*Prunus padus*)** – ma białe kwiaty wiosną, wspaniałe kolory jesienią i jagody dla dzikich zwierząt zimą.

Zapach

Zapach splata się ze wspomnieniami. Posadź ulubioną pachnącą roślinę ukochanej osoby lub stwórz własne wspomnienia. Zamaskowanie ściany, płotu lub pergoli **jaśminem gwiazdkowym (*Trachelospermum jasminoides*)** nada twojemu ogrodowi słodką nutę.

Arit poleca lekturę:

- ***The Well Gardened Mind***, Sue Stuart-Smith (HarperCollins). Wydanie polskie: Kwitnący umysł. O uzdrawiającej mocy natury (Agora, 2021)
- ***The Nature Fix***, Florence Williams (W. W. Norton & Company) Wydanie polskie: Natura leczy, czyli co sprawia, że jesteśmy szczęśliwsi, zdrowsi i bardziej kreatywni (Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2018)
- ***Vitamin N***, Richard Louv (Atlantic Books) Wydanie polskie: Witamina N (Mamania, 2016)
- ***RHS Your Wellbeing Garden***, Alistair Griffiths, Matthew Keightley, Annie Gatti i Zia Allaway (DK)

ZDJĘCIA: TAMU/ADOBESTOCK; TORIE CHUGG; PAUL DEBOIS; GETTY/ROBIN BUSH/PCTURNER71

eprasa.pl 613cb2a893

Dzieci Jaime Johnson, Amelie i Rowan, z dumą prezentują koszulki, na które naniosły wzory przy użyciu barwników roślinnych

“Zaangażowanie dzieci w wysiew nasion, sadzenie roślin, a nawet rękodzieło z naturalnych materiałów sprawi, że nawyk przebywania na świeżym powietrzu pozostanie z nimi na całe życie”

Ogrodnicze rękodzieło z dziećmi

Spraw, aby wakacje twoich dzieci były pełne twórczych zabaw z przyrodą. Jaime Johnson wraz z rodziną pokazują, jak przyozdobić koszulki botanicznymi nadrukami, siać nasiona w przerobionych na doniczki pojemnikach na żywność oraz zrobić wiszący domek dla pożytecznych owadów

ZDJĘCIA JASON INGRAM

Jako mama trójki dzieci, nauczycielka i edukatorka leśnej szkoły, od zawsze byłam pasjonatką spędzania czasu z dziećmi na świeżym powietrzu. Z sentymentem wspominam moją rabatę kwiatową z dzieciństwa – mały kwadratowy skrawek ziemi, kwitnący kolorowymi nadziejami i marzeniami.

Chcę zainspirować swoje dzieci, aby miały podobne wspomnienia z przebywania w ogrodzie. Świat przyrody jest doskonałym placem zabaw (i klasą) dla młodych umysłów, a ja z przyjemnością obserwuję, jak na przestrzeni lat ich miłość do przyrody rozkwita.

Pokażę ci tutaj, jak wykorzystujemy kwiaty do ozdabiania ubrań, budujemy piękny wiszący dom dla bezkręgowców oraz ponownie wykorzystujemy zużyte przedmioty do uprawy żywności. To tylko niektóre z przyrodniczych aktywności, w które lubimy się angażować w trakcie przebywania na dworze i podczas których korzystamy z zasobów z naszego ogrodu i stosujemy upcykling odpadów pochodzących z gospodarstwa domowego.

W ten sposób zyskuję okazję do edukowania dzieci na temat zrównoważonego rozwoju, roślin i naturalnych siedlisk, a także do spędzenia z nimi cennego czasu i inspirowania ich do kreatywnej zabawy.

Koszulka z nadrukiem w kwiaty

Doniczki z upcyklingu

Hotel dla owadów

eprasa.pl 613cb2a893

Koszulka z nadrukiem w kwiaty

Bawcie się dobrze, wydobywając naturalne pigmenty z kwiatów oraz liści i tworząc z nich kolorowe nadruki na tkaninach

Hapa zome to japońska technika naturalnego druku, której nazwa oznacza z grubsza „barwienie liśćmi". Jest ona wspaniałym sposobem na celebrowanie kolorów i piękna natury; przy okazji pokazuje, jaka jest nietrwała. W tej zabawie wykorzystaliśmy młotki, którymi uderzaliśmy w liście i kwiaty, aby wbić pigment w czystą bawełnianą koszulkę – w tym przypadku wydobyliśmy jaskrawe odcienie różu oraz pomarańczy z kwiatów dalii, fiołków i bratków, a także intensywną zieleń z liści i pędów bodziszka.

Będziesz potrzebować

- ✅ Nożyczek lub nożyc ogrodowych
- ✅ Kosza do zbierania kwiatów i liści
- ✅ Płaskiego kawałka tektury
- ✅ Zwykłej białej bawełnianej koszulki
- ✅ Dużej drewnianej deski do krojenia
- ✅ Kawałka materiału (idealna jest zwykła bawełna)
- ✅ Małego młotka lub drewnianego pobijaka

Spróbuj również

- Poeksperymentować z sezonowymi polnymi kwiatami i trawami
- Pobawić się z różnymi tkaninami i wzorami – chusteczka do nosa może być fajnym projektem
- Wykorzystać odrzucone kwiaty i łodygi do zabawy, pozwalając dzieciom puścić wodze wyobraźni
- Odbijania wzorów roślinnych młotkiem na papierze lub tekturze
- Wprowadzić dzieci w świat domowych eksperymentów poprzez testowanie nadruków na różnych rodzajach tekstyliów

Jak zrobić koszulkę z nadrukiem w kwiaty

1

PRZESPACERUJCIE się razem po ogrodzie, wybierając jaskrawo wybarwione, przyjazne dzieciom kwiaty, takie jak dalie, bratki i fiołki. Pozwól dzieciom uciąć łodygi (dobre ćwiczenie na doskonalenie umiejętności motorycznych) i wrzucać je do koszyka. Połóż koszulkę na stabilnym stole, wsuń w nią płaski kawałek tektury, a następnie przełóż ją na deskę do krojenia.

2

ZBIERZ płatki z zebranych kwiatów. Dzieci mogą zacząć układać je w stosy posortowane według koloru, rozmiaru lub kształtu – jest to świetne ćwiczenie dla doskonalenia wczesnych umiejętności matematycznych. Daj dzieciom swobodę tworzenia własnych projektów, zachęcając je do samodzielnego układania płatków, liści oraz łodyg na przodzie koszulki.

3

UMIEŚĆ ostrożnie skrawek materiału na utworzonym wzorze, upewniając się, że wszystkie płatki są zakryte. Uderzaj młotkiem w tkaninę starając się trafić w każdą część wzoru. Być może trzeba będzie przypomnieć dziecku, aby kontynuowało uderzanie, ponieważ proces ten zajmie minutę lub dwie.

4

ZDEJMIJ ostrożnie osłonę z tkaniny, aby odsłonić wzór nadruku. Ostrożnie wyprasuj lub wypierz koszulkę w pralce, wybierając delikatny program z zimną wodą, aby utrwalić pigment. Zachęć dziecko, aby z dumą nosiło swoją „ogrodową" koszulkę!

eprasa.pl 613cb2a893

Doniczki z upcyklingu

Wykorzystaj ponownie czyste kubeczki po jogurcie, puszki i tekturowe tacki na żywność do przygotowania letniej rozsady, z której jesienią i zimą będziecie zbierać plony

Nawet jako rodzina ekologiczna zużywamy ogromne ilości opakowań jednorazowego użytku. Chociaż oczywiście do maksimum korzystamy z naszej odbywającej się co dwa tygodnie zbiórki surowców wtórnych, zawsze szukam sposobów na wykorzystanie naszych odpadów. Pojemniki na żywność, kobiałki po owocach oraz plastikowe kubeczki są idealne do wysiewów, a co najlepsze, pojemniki do recyklingu są całkowicie darmowe! Aby zrealizować ten projekt, zdecydowaliśmy się rozpocząć uprawę zimowej zieleniny na tekturowej tacce z kloszami z kubeczków po jogurcie oraz w puszce; wyhodowane w nich siewki należy później przepikować i dalej uprawiać w ogrodzie.

Będziesz potrzebować

- ✅ Różnych pojemników z kosza na surowce wtórne
- ✅ Młotka i gwoździ
- ✅ Ziemi uniwersalnej bez torfu
- ✅ Małej łopatki
- ✅ Nożyczek
- ✅ Konewki z sitkiem
- ✅ Nasion (my wykorzystaliśmy nasiona jarmużu toskańskiego, musztardowca i amarantusa)

Spróbuj również

- Poeksperymentować z różnymi pojemnikami – może niektóre sprawdzą się lepiej niż inne?
- Wykorzystać przezroczyste pojemniki, takie jak opakowania po winogronach, jako mnożarki
- Zrobić otwory drenażowe w kubeczkach po jogurcie i wykorzystać je do uprawy sadzonek
- Wyciąć paski z opakowań i wykorzystać jako etykiety na nasiona
- Zrobić tace do wysiewów z dużych opakowań po grzybach

Jak zrobić z odpadów doniczki na rozsady

1

POPROŚ swoich pomocników, aby przeszukali pojemnik na surowce wtórne i zachęć ich do wybrania różnych pojemników. Zrób otwory drenażowe w pojemnikach. W przypadku puszek dobrze sprawdzą się młotek i gwoździe – za względów bezpieczeństwa małe dzieci będą potrzebować twojej pomocy. Do pojemników z tektury można użyć nożyczek.

2

WYPEŁNIJ pojemniki uniwersalnym podłożem bez torfu lub podłożem do wysiewów (idealnym do mniejszych nasion), pozostawiając na górze trochę wolnego miejsca. Rozsyp nasiona na powierzchni i przykryj je dodatkową ilością podłoża, stosując się do zaleceń na opakowaniu.

3

PODLEJ nasiona. (Rowan chciał skorzystać z małej konewki z drobnym sitkiem, ale można też przed wysiewem umieścić pojemnik z podłożem w wodzie). Postaw pojemniki w ciepłym, słonecznym miejscu i pozostaw go tam do czasu, aż nasiona wykiełkują, a następnie przenieś je w jasne, ale chłodne i osłonięte miejsce.

4

USUŃ klosze z kubeczków po jogurcie – jeśli z nich korzystaliście – gdy zaczną pojawiać się wschody. Gdy rozwiną się liście właściwe (jest to drugi zestaw liści, który pojawia się na siewce), ostrożnie przepikuj siewki do wielodoniczek lub doniczek o średnicy 9 cm, aby rosły dalej.

eprasa.pl 613cb2a893

Hotel dla owadów

Stwórz siedlisko dla pożytecznych owadów, zapylaczy i innych maleńkich stworzeń, a następnie obserwuj, jak przychodzą i odchodzą

Zapylacze potrzebują wszelkiej możliwej pomocy, a stworzenie hotelu dla owadów to idealny projekt, który sprawi, że owady w twoim ogrodzie będą jeszcze szczęśliwsze. Bezkręgowce potrzebują schronienia i bezpiecznych miejsc do składania jaj lub przepoczwarzania się. Uwzględniając różne opcje w domku dla owadów, wesprzesz szerszą gamę dzikich stworzeń, począwszy od owadów pełzających po pszczoły samotnice. Ważne są również materiały użyte do jego budowy. Trzymaj się tych naturalnych, które są znane tym małym stworzeniom i które w naturalny sposób pomagają regulować temperaturę. Unikaj materiałów, takich jak metal i plastik.

Będziesz potrzebować

- ✔ Małej doniczki z terakoty lub naturalnej gliny
- ✔ Grubego sznurka
- ✔ Szerokich papierowych słomek
- ✔ Nożyczek
- ✔ Cienkich bambusowych tyczek
- ✔ Sekatora
- ✔ Rafii naturalnej lub słomy

Spróbuj również

- Ozdobić hotele dla owadów markerami kredowymi lub nićmi w jaskrawych kolorach
- Rozwiesić hotele dla owadów w różnych miejscach i sprawdzić, które z nich przyciągają najwięcej owadów
- Dodać różnego rodzaju materiały wypełniające, takie jak szyszki, gałązki lub żołędzie
- Stworzyć gigantyczną wersję hotelu z ułożonych w stos drewnianych palet
- Obsadzić ogród rodzimymi gatunkami kwiatów, aby przyciągnąć do niego różnorodne zapylacze

Jak zrobić hotel dla owadów

1

WYBIERZ odpowiednią doniczkę – terakota jest materiałem przepuszczającym powietrze, więc pozwoli na utrzymanie zdrowego siedliska. Przewlecz mocny sznurek przez otwór drenażowy w doniczce. Pociągnij go w górę i owiń nim również obwód doniczki; na koniec zawiąż pętelkę, za którą będzie można powiesić doniczkę.

2

ZGROMADŹ wszystkie szerokie papierowe słomki i przytnij je nożyczkami. To samo zrób z cienkimi tyczkami bambusowymi, używając sekatora. Zbierz pocięte słomki i tyczki w pęczki i włóż je do doniczek, tak by zajęły około jednej trzeciej ich objętości. Pozostałą jedną trzecią przestrzeni wypełnij słomą lub rafią.

3

POWIEŚ swój piękny domek dla owadów w miejscu, które jest względnie osłonięte, ale jest w pełnym słońcu. Jeśli to możliwe, ustaw je tak, by przód domku nie był narażony na działanie silnego wiatru. Obserwuj go przez wszystkie pory roku i zapisuj odwiedzających go gości. Które owady przyciąga on najbardziej?

4

OPRÓŻNIAJ zawartość domku każdego roku pod koniec lata i sprawdzaj, czy nie ma w nim pasożytów. Organizacja charytatywna Bumblebee Conservation Trust (www.bumblebeeconservation.org) jest dobrym źródłem porad ekspertów w zakresie utrzymania i pielęgnacji hoteli dla pszczół.

eprasa.pl 613cb2a893

Truskawki mają kompaktowe rozmiary, więc dobrze rosną na małych przestrzeniach i nadają się do uprawy w pojemnikach

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS

eprasa.pl 613cb2a893

CZĘŚĆ 2

Obfitość na kęsy

Rośliny rodzące miękkie owoce są idealne do uprawy w doniczkach. **Rukmini Iyer** prezentuje swoje ulubione gatunki oraz dzieli się pysznym przepisem na truskawki

Co za piękny czas na zbiory – wczesne truskawki, agrest, młode buraki i szparagi są w tym miesiącu gotowe do spożycia. Po powolnym starcie kilka lat temu, udało mi się opanować technikę uprawy truskawek przy tylnych drzwiach domu oraz wzdłuż rabat, tak by zapewnić sobie obfitość owoców. Dzięki rozrzuconej wokół krzaczków słomie udało nam się także ochronić je przed atakami ślimaków.

Dodaję truskawki do wszystkiego – piekę z ich dodatkiem ciasto na bazie mielonych migdałów oraz przyrządzam proste clafoutis (przepis na odwrocie strony), maceruję je z cukrem i miksuję na purée do koktajli (uważam, że nadszedł czas, aby truskawkowe daiquiri wróciło do mody) lub po prostu zanurzam je w dobrej jakości gorzkiej czekoladzie.

Jeśli, podobnie jak moja teściowa, masz znajomych, którzy podrzucają ci zbyt dużo łubianek z truskawkami, możesz wypróbować wspaniały przepis Kitty Travis na lody truskawkowe z jej książki „La Grotta Ices" – Kitty zaleca użycie odmiany 'Gariguette' później w sezonie, ale dobrze sprawdzą się wszystkie truskawki o wyrazistym smaku.

„Dodaję truskawki do wszystkiego – do ciasta, clafoutis, koktajli"

eprasa.pl 613cb2a893

Clafoutis z truskawkami

Clafoutis – coś pomiędzy kremem budyniowym a pieczonym naleśnikiem – tradycyjnie przygotowuje się z dodatkiem wiśni z pestkami, ale można użyć dowolnych miękkich owoców. W tej wersji użyłam truskawek, które szczególnie dobrze komponują się z wanilią i cynamonem. Podawaj na ciepło lub w temperaturze pokojowej z gęstą, tłustą śmietaną lub lodami.

- 400 g małych truskawek
- 25 g niesolonego, roztopionego masła
- 90 g cukru
- 2 jajka z wolnego wybiegu
- 1 łyżeczka ekstraktu waniliowego
- 75 g mąki pszennej
- ½ łyżeczki mielonego cynamonu
- Skórka otarta z 1 klementynki
- 300 ml mleka pełnotłustego
- 2 łyżki cukru pudru

Przygotowanie

1. Nagrzej piekarnik do 180°C (termoobieg)/200°C (grzanie statyczne). Znajdź żaroodporne naczynie, w którym będzie można rozłożyć jedną warstwę truskawek. Posmaruj naczynie niewielką ilością roztopionego masła i wsyp do niego owoce.

2. Ubij cukier z pozostałym roztopionym masłem, jajkami oraz ekstraktem z wanilii, po czym dodaj mąkę, cynamon oraz skórkę z klementynki i ubijaj do uzyskania gładkiej masy. Zalej nią truskawki, a następnie umieść naczynie na górnej półce w piekarniku i piecz przez 30 minut, aż masa się zetnie, a brzegi clafoutis lekko się zrumienią i urosną. Odstaw do wystygnięcia, a następnie użyj sitka, aby oprószyć clafoutis cukrem pudrem i podawaj.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/HAZAL AK

eprasa.pl 613cb2a893

BOPON

www.bopon.pl

Szeroki wybór nawozów do kwiatów balkonowych i ogrodowych

eprasa.pl 613cb2a893

Czerwcowe zbiory

Miękkie owoce wspaniale nadają się do uprawy – zainspirowana ogrodem kuchennym przy jednej z moich ulubionych restauracji w Walii, w zeszłym roku postawiłam sobie ambitne zadanie uprawy malin i posadziłam w ogrodzie więcej krzaczków z odkrytym korzeniem wzdłuż najbardziej słonecznego ogrodzenia o wystawie południowo-zachodniej. Jeśli posadzisz odmiany owocujące jesienią, możesz otrzymać maliny jeszcze w tym samym roku (co jest dobre, jeśli jesteś niecierpliwy), a mniejsze odmiany doskonale sprawdzają się w pojemnikach – upewnij się tylko, że twoje doniczki są naprawdę duże i posiadają drożne otwory odpływowe, ponieważ maliny nie znoszą stać w wodzie. Większe doniczki będą również na dłużej zatrzymywać wodę w okresie letnim.

Po zebraniu można je wykorzystać w wielu przepisach, od **malinowego kremu curd** (pysznego w połączeniu z kremem z marakui i zastosowanego jako nadzienie do domowych czekoladek lub po prostu na toście), po **malinowo-czekoladowe ciasto**. Jeśli chodzi o nieco mniej intensywne w smaku połączenie czekolady i malin, bardzo mi one smakują w cieście **kokosowo-malinowym z kawałkami mlecznej czekolady**, z polewą lukrową na bazie czekolady białej (przepis znajduje się w mojej książce kucharskiej „The Roasting Tin". Jeśli nie masz ochoty na czekoladę, maliny smakują wyśmienicie rozgniecione ze śmietaną i podawane jako nadzienie lub dodatek do biszkoptu na bazie mielonych migdałów lub orzechów laskowych. Nie mogę powiedzieć, że jestem całkowicie przekonana co do malin w daniach wytrawnych, ale mądrzejsi ode mnie szefowie kuchni twierdzą, że owoce te bardzo dobrze komponują się w **letniej sałatce** z bazylią, kozim serem i octem balsamicznym.

Chociaż nie mam u siebie wystarczająco dużo miejsca, aby uprawiać **agrest**, to kiedy dostanę go od przyjaciół posiadających większe ogrody lub kupię na targu, pierwsza myśl jaka mnie nachodzi, to upieczenie ciasta. Jeśli szukasz alternatywnego nadzienia do biszkoptu królowej Wiktorii, koniecznie wypróbuj prostego **musu z agrestu i syropu z kwiatów bzu czarnego** połączonego z ubitym serkiem mascarpone – wszelkie resztki musu, których nie wykorzystasz do ciasta, wspaniale smakują z jogurtem greckim i granolą.

Teraz jest sezon na agrest i kwiaty bzu czarnego – wykorzystaj je do przygotowania słodko-kwaskowatego musu

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/SUZIE BANKS PHOTOGRAPHY

Sadź sadzonki malin od jesieni do wiosny, aby uzyskać owoce w ciągu dwóch lat

eprasa.pl 613cb2a893

Bezproblemowe *zbiory*

W końcu widać efekty wiosennych prac – ale jest wiele prostych sposobów, aby cały czas mieć obfite zbiory, mówi **Jack Wallington**

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2e893

Ach, czerwiec... nadeszło lato! Uwielbiam pisać w takie dni, kiedy mogę usiąść na zewnątrz i rozruszać ramiona, czując przyjemną bryzę.

W końcu nadeszły ciepłe dni i, co ważniejsze, ciepłe wieczory, kiedy można usiąść i cieszyć się owocami naszej pracy. Można urozmaicić zimne napoje i koktajle ziołami, takimi jak rozmaryn i lawenda, aby nadać im botanicznego charakteru. Będą idealnie pasowały do pysznej sałatki ze świeżo zebranych z działki warzyw.

Dwudziestego dnia miesiąca wypada letnie przesilenie – najdłuższy dzień w roku w Wielkiej Brytanii. Od tego momentu dni stają się krótsze, ale początkowo skracają się niewiele, zapewniając nam przez kilka następnych miesięcy najcieplejsze wieczory.

Niewiele jest teraz do wysiania, zatem masz szansę zająć się uprawami, które pielęgnowałeś przez całą wiosnę i możesz odebrać nagrodę za wszystkie swoje wysiłki. Jeśli zastosujesz się do moich rad dotyczących prostych upraw, przekonasz się, że wszystko, co wysiałeś do tej pory, będzie plonować przez większą część lata, o ile tylko nie zapomnisz o obfitym podlewaniu.

Zbiory

Bez czarny to jedno z moich ulubionych drzew, które teraz kwitnie. Powtarza kwitnienie co roku i jest całkowicie bezproblemowy. Aby zrobić własny napój z kwiatów bzu czarnego, zerwij około dwudziestu kwiatostanów, gdy tylko otworzą się pąki. W Internecie znajdziesz mnóstwo przepisów.

Inną bezproblemową dziką rośliną jadalną jest szczaw. Szukaj jego liści w kształcie strzałek w trawie lub na lokalnych łąkach – tak jak w przypadku wszystkich dzikich roślin, jedz go tylko wtedy, gdy jesteś w stanie go rozpoznać bez wątpliwości. Szczaw ma lekko cytrynowy smak i świetnie nadaje się do sałatek. Ma dużo witamin, a także żelaza. Inną pożywną dziką rośliną jest pokrzywa. Może nie jest to coś, na co ma się apetyt, ale z młodych liści można zrobić pożywną zupę lub napar. Parzę kilka młodych pędów (zbieranych w rękawicach) z kilkoma liśćmi mięty we wrzącej wodzie.

Kalarepę, chociaż wygląda zabawnie, zawsze uprawiam z jednego powodu: robię z niej najlepszą domową surówkę coleslaw. Zbieram ją ręcznie, gdy osiągnie wielkość piłki tenisowej. Obierz twardą skórkę, zetrzyj miąższ i zjedz na surowo z majonezem, ewentualnie z dodatkiem startej marchewki i odrobiny cebuli, czosnku lub szczypiorku do smaku. Możesz też dodać trochę wspomnianego szczawiu o cytrynowym posmaku.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2a893

3 warzywa do uprawy *w pionie w dużych donicach*

Dynia piżmowa 'Butternut'
Pomidory wysokopienne
Fasola szparagowa

POWYŻEJ Sałata może zakwitnąć, gdy zrobi się gorąco, więc w czerwcu siej ją w chłodniejszym miejscu

“Lubię utrzymać plony na wysokim poziomie, wysiewając kilka rzędów warzyw liściowych”

PO LEWEJ Wcześnie wysiane kalarepy powinny być gotowe do zbioru na początku lata

Siew

Możesz wcale się nie trudzić, założyć nogi i nic nie siać w czerwcu. Jednak ja lubię utrzymać plony na wysokim poziomie przy niewielkim wysiłku – wysiewam kilka rzędów warzyw liściowych bezpośrednio do gruntu. Sałata 'Forellenschluss' to piegowata odmiana na cięte listki, którą można siać w rzędach na głębokość około 1 cm, bezpośrednio do gruntu na świeżym powietrzu. Przerzedź wschody, zostawiając jedną roślinę co 30 cm. W podobny sposób siej rzodkiewkę i cebulę dymkę, przerzedzając je później do odstępów po 5 cm, w zależności od potrzeb. Latem sieję niewielką ilość tych warzyw na początku każdego miesiąca, aby zapewnić sobie stałe zbiory.

Na początku czerwca sieję fasolę tyczną, ponieważ jest dość wrażliwa na chłód i szybciej rośnie przy ciepłej pogodzie. Fasola tyczna to jedno z moich ulubionych prostych warzyw. 'Cobra' jest niezawodną odmianą o zielonych strąkach, a w tym roku próbuję też fioletowej 'Blauhilde'. Fasolę możesz siać bezpośrednio do gruntu w odstępach 15 cm lub w 9-centymetrowych doniczkach z podłożem. Włóż po dwie fasolki do dołka lub doniczki na głębokość 3 cm. Po wykiełkowaniu usuń słabszą siewkę.

eprasa.pl 613cb2a893

Sadzenie

W pierwszym tygodniu czerwca sadzę wszystkie ciepłolubne warzywa, ponieważ wtedy na naszej działce w Yorkshire w końcu mija ryzyko przymrozków. Pomidory, papryczki chili i bakłażany sadzę w tunelu foliowym (a niektóre pomidory także na zewnątrz). Sadzę je w odstępach 40 cm, aby światło mogło łatwo dotrzeć do liści.

O tej porze roku dynie, kabaczki i cukinie rosną tak silnie, że prawie rozsadzają doniczki i naprawdę chcą już być wysadzone do gruntu. Mam prostą wskazówkę, jak uzyskać wyjątkowe warzywa dyniowate. Wykop dołek o szerokości szpadla i wypełnij go kompostem, a następnie posadź w nim rośliny na tej samej głębokości, co rosły w doniczkach, w odstępach co 90 cm. Chłonny kompost zadziała tak, jak zbiornik retencyjny. Jeśli – tak jak ja – jeszcze nie posadziłeś swoich warzyw kapustnych, to teraz jest na to czas. Sadzę je wszystkie w odstępach co 70 cm na grządce ściółkowanej dużą ilością kompostu. Przykrywam siatką, aby ochronić sadzonki przed gąsienicami bielinków kapustników oraz gołębiami.

Kontynuuję również obsadzanie grządek dla warzyw wieloletnich – w tym miesiącu sadzę karczocha 'Romanesco', który ma jadalne fioletowe pąki kwiatowe. Ścinam je, gdy są odrobinę większe od jajka – po ugotowaniu można je zjeść w całości.

PO PRAWEJ
Cieplejsza pogoda sprawi, że wrażliwe na chłód rośliny będą rosły znacznie szybciej, więc wysadź je już teraz

3 warzywa z różowym akcentem

Sałata 'Red Salad Bowl'
Cebulka dymka 'Apache'
Rzodkiewka Bacchus

PONIŻEJ
Przed posadzeniem warzyw wieloletnich, takich jak karczoch, usuń wszystkie korzenie chwastów

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

POWYŻEJ Dyniowate podlewaj dużą ilością wody, zwłaszcza gdy zaczną zawiązywać się owoce

PO LEWEJ Nie przerywaj produkcji gnojówki z pokrzyw, aby latem mieć jej pod dostatkiem

Prace

- Osłoń truskawki siatką, aby ochronić je przed ptakami, a w naszym przypadku – także przed wiewiórkami! Na wbitych w ziemię tyczkach zawieś doniczki odwrócone dnem do góry, aby ochronić oczy, a potem rozciągnij na nich siatkę.
- Użyj motyki lub grabi, aby usypać kopczyk ziemi wokół pędów ziemniaków. Nad ziemię powinny wystawać jedynie wierzchołki z liśćmi. To pobudza ziemniaki do formowania bulw wyżej na pędach, zwiększając plony i ułatwiając ich późniejsze zbiory.
- Zasil rośliny gnojówką z pokrzywy, jeśli już ją zrobiłeś – jeśli nie, zacznij od napełnienia wiadra pokrzywami i zalania ich wodą, a następnie odstaw na miesiąc. Rozcieńcz śmierdzący płyn w proporcji około 1:10-1:20 i dobrze zamieszaj przed podlaniem ziemi wokół korzeni roślin.
- Uważaj na uprawy, które wymagają dużo wody, ale nie przesadzaj. Nadmierne podlewanie powoduje, że rośliny stają się od niego zależne, a my marnujemy cenną wodę.
- Oczyszczaj motyką ziemię między rzędami warzyw, aby pozbyć się chwastów, uważając przy tym, aby nie uszkodzić warzyw ani ich korzeni.

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2a893

Aromatyczne płomienie

TEKST I ZDJĘCIA MAŁGORZATA KALEMBA-DROŻDŻ

Floks wiechowaty (*Phlox paniculata*) to bylina z rodziny wielosiłowatych pochodząca z Ameryki Północnej, gdzie rośnie na obrzeżach strumieni i leśnych polanach. Do Europy floksy dotarły na początku XIX wieku. Floksy, czyli płomyki, bo to oznacza ich łacińska nazwa rodzajowa, królują na rabatach przez całe lato, ponieważ kwitną od lipca do września i dumnie wyrastając ponad metr nad ziemię zachwycają intensywnymi kolorami w licznych odcieniach różu i fioletu; bywają też dwukolorowe. Intensywnym zapachem przywabiają motyle i pszczoły. Ten urzekający kwiatowy aromat dominuje też w ich smaku. Są słodkawe, kwiatowe i jednocześnie mocno korzenne, przywodząc na myśl smak goździków i gałki muszkatołowej. W dużych dawkach mogą się wydawać zbyt perfumeryjne, ale jako dodatek do potraw w ilościach dekoracyjnych stanowią doskonały akcent smakowy, aromatyczny i wizualny. Świetnie pasują do deserów i dań z owocami. Floksy są bardzo trwałe zarówno w wazonie, jak i zerwane pojedynczo, przechowywane w szczelnym pojemniku w lodówce.

Gdy byłam dzieckiem, pokochałam floksy dzięki książce Heleny Bechlerowej „Ciocia Arnika", przepięknie ilustrowanej przez Annę Stylo-Ginter. Był tam pies o imieniu Floks, któremu pod wpływem magicznych zdolności ciotki wyrósł ogon w postaci różowego floksa ogrodowego. Tort pokryty floksami wylądował też na okładce mojej pierwszej książki. Przy takim użyciu floksów warto troszkę skrócić długie, rurkowate zakończenie kielicha kwiatowego, żeby wygodnie wcisnąć go w warstwę kremu, a płatki wtedy będą gładko przylegały do tortu. Zwykle floksy wykorzystuję w lekkich, leniwych, letnich śniadaniach, żeby pięknie zaczynać upalne dni. Czas, jaki oszczędzam na przygotowaniu śniadania, które „robi się samo" przez noc, poświęcam na zachwycanie się grą kolorów kwiatów i owoców.

eprasa.pl 613cb2a893

Leniwa owsianka na zimno z floksami

SKŁADNIKI
- 0,5 szklanki płatków owsianych
- 150 g (kubeczek) jogurtu naturalnego
- 0,5 szklanki malin

Na wierzch:
- 0,5-1 szklanki sezonowych owoców: malin, borówek amerykańskich, wydrylowanych czereśni
- kwiaty floksów

PRZEPIS
Maliny rozgnieć i zmieszaj z jogurtem i płatkami owsianymi. Proporcje dobierz według własnego gustu. Wstaw na noc do lodówki, a do rana płatki owsiane zmiękną. Moim zdaniem dodatek owoców wystarczająco osłodzi śniadanie, ale jeśli potrzebujesz więcej słodyczy, dodaj łyżeczkę miodu. Posyp owsiankę sezonowymi, umytymi owocami i udekoruj kwiatami floksów.

Śniadanie biało na czarnym

SKŁADNIKI
- 1 łyżka nasion szałwii hiszpańskiej (chia)
- 0,5 szklanki czarnych jagód
- 0,5 szklanki ulubionej granoli
- 150 g jogurtu naturalnego

Na wierzch:
- 0,5-1 szklanki czarnych jagód i jeżyn
- białe kwiaty floksów

PRZEPIS
Jagody rozgnieć i zmieszaj z nasionami chia. W kwaśnym soku owocowym chia nie pęcznieje tak bardzo, jak w mleku lub napoju migdałowym, ale wystarczająco, żeby przybrać lekko gęstą konsystencję i zachować intensywny, niemal czarny kolor. Granolę zmieszaj z jogurtem i włóż na dno miseczki. Przykryj warstwą borówkowego chia, dodaj świeże jagody oraz jeżyny czernice i udekoruj białymi floksami.

eprasa.pl 613cb2a893

Cukinie zbieraj regularnie, gdy są małe i smaczne, a nie wielkie i wodniste – i nie zapomnij sprawdzić przepisów z wykorzystaniem ich kwiatów

eprasa.pl 613cb2a893

CZĘŚĆ DRUGA

Warzywnik w donicach

Razem z Lucy Bellamy załóż doniczkowy warzywnik na cały rok – Lucy właśnie zbiera dojrzałe plony i sieje jadalne rośliny na dalszą część sezonu

ZDJĘCIA JASON INGRAM

Najlepsze trzy rzeczy w życiu to świeże powietrze, słońce i jedzenie – dobra wiadomość jest taka, że nie trzeba mieć wielkiego ogrodu ani nawet skrawka ziemi, aby móc się nimi cieszyć.

W drugiej części cyklu wyjaśniam, jak pielęgnować jadalne rośliny w donicach, by pięknie rosły, jakie prace trzeba wykonać w tym miesiącu, aby nadal się rozwijały oraz jak maksymalnie wykorzystać przestrzeń i co, kiedy i jak zbierać latem. Rośliny w niektórych donicach produkują tym więcej plonów, im więcej ich zbieramy, a inne kończą już produkcję na ten rok i można je zastąpić czymś innym.

Jeśli zainspirowała cię pierwsza część tego cyklu i zacząłeś sadzić jadalne rośliny w doniczkach, z pewnością będą to adekwatne porady. Jeśli jeszcze tego nie zrobiłeś, nadal nie jest za późno.

eprasa.pl 613cb2a893

Siew i uprawa w środku lata

Zapewnij sobie możliwość ciągłego zbierania plonów – zadbaj, aby pojawiły się ponownie

Jeśli zacząłeś zakładać ogród w donicach po przeczytaniu pierwszego artykułu z tej serii w kwietniowym wydaniu, masz już jabłonkę, czarną porzeczkę i świeże zioła. Jeśli nie, zasadź je teraz – zadbaj, aby pojemniki były odpowiednio duże. Dla większość ziół nadaje się uniwersalne podłoże beztorfowe, ale rośliny zdrewniałe potrzebują podłoża o wysokiej zawartości gleby.

Papryczki chili i bakłażany świetnie rosną w doniczkach i zapewniają klasyczne plony końca lata. Trzeba je jednak posiać zdecydowanie wcześniej niż w czerwcu, więc jeśli jeszcze tego nie zrobiłeś, poszukaj sadzonek w centrum ogrodniczym – powinny być dostępne w małych doniczkach. Odczekaj do ostatnich przymrozków i zahartuj rośliny (przez kilka dni wystawiaj je na zewnątrz w ciągu dnia), a dopiero potem przesadź je do większych doniczek.

Możesz też powtórzyć siew warzyw liściowych, aby zapewnić sobie ciągłe zbiory. Zrób to najlepiej sześć tygodni po wysianiu poprzedniej partii. Wypełnij doniczki modułowe podłożem prawie po brzegi, dociśnij i wsyp do każdego modułu po kilka nasion, zachowując między nimi odstęp. Zakryj niewielką ilością podłoża i ostrożnie podlej. Gdy pojawią się siewki, przerzedź je, usuwając najsłabsze – w każdym module zostaw po jednej siewce. Gdy trochę podrosną, a ich korzenie dotrą do brzegu podłoża, zasadź je do docelowej doniczki i porządnie podlewaj.

Sprawdzaj, czy jakieś rośliny nie zakończyły już produkcji – można je zastąpić innymi. Bób produkuje plony do połowy lipca, ale jeśli wygląda, jakby był zmęczony, pora już mu podziękować.

Prosta pielęgnacja

Ważne też, żeby podlewać regularnie – w czasie upałów nawet codziennie. Gdy pojawią się kwiaty, zasilamy rośliny regularnie płynnym nawozem o wysokiej zawartości potasu. Warzywa liściowe zasilamy nawozem bardziej zbilansowanym. Podłoże powinno być jeszcze wilgotne po poprzednim podlewaniu.

W ogrodzie jadalnym kwiaty, np. cukinii, ogórecznika i aksamitki (*Tagetes patula*) 'Burning Embers' pełnią trzy funkcje. Są nie tylko kolorowe i smaczne, ale też przyciągają owady zapylające.

Jadalne kwiaty uatrakcyjniają wygląd doniczek z roślinami jadalnymi i przyciągają zapylacze

POWYŻEJ **Używaj dobrego podłoża uniwersalnego lub ziemi do wysiewów** **PO PRAWEJ** **Podlewaj często, a w czasie upałów jeszcze częściej, nie pozwalając podłożu wyschnąć**

eprasa.pl 613cb2a893

Plony końca lata

Pod koniec lata nasz ogródek w pojemnikach powinien wyglądać tak:

❶ Czarna porzeczka
'Ben Sarek' x 1
Sadzenie XI-IV
Zbiór VII

❷ Bakłażan
'Listada de Gandia' x 1
Siew II-IV
Zbiór VIII-X

❸ Papryczki chili Golden Cayenne x 1
Siew II-IV
Zbiór VIII-X

❹ Jabłoń 'Summerred' x 1
Sadzenie XI-IV
Zbiór VIII-X

❺ Tymianek (*Thymus*)
'Fragrantissimus' x 1
Sadzenie III-VI
Zbiór przez cały rok

❻ Szałwia lekarska
(*Salvia officinalis*)
'Purpurascens' x 1
Sadzenie III-VI
Zbiór przez cały rok

❼ Fiołek rogaty (*Viola cornuta*)
Red Blotch x 1
Siew X-II
Zbiór II-VI, IX-XI

❽ Sałata ('Moonred',
'Parris Island', 'Salad Bowl'
i 'Red Salad Bowl') x 6
Siew II-VI
Zbiór V-X

❾ Pelargonia (*Pelargonium*)
'Attar of Roses' x 1
Sadzimy III-VI
(chronimy przed mrozem)
Zbiór VI-X

eprasa.pl 613cb2a893

Regularne zrywanie liści pobudza warzywa liściowe do dalszego wzrostu

Zbiory

Warto przestrzegać kilku zasad dotyczących zbiorów, aby plony były smaczniejsze, obfitsze i dłużej dostępne. Aby zmaksymalizować ilość i jakość plonów:

- Liście sałat liściowych zbieraj od zewnątrz, nie ruszając środka, który wypuści ich jeszcze więcej.
- Uszczykuj wierzchołki pędów ziół, aby się zagęszczały, zapewniając więcej liści na później.
- Zbieraj całe grona czarnej porzeczki, gdy tylko owoce zrobią się czarne – u współczesnych odmian całe grono dojrzewa jednocześnie. Są przysmakiem ptaków, więc zbieramy je szybko, aby obyło się bez strat.
- Zbieraj bób od dołu pędu, zostawiając wyżej położone ziarna, aby dalej rosły. Fasola jest zwykle gotowa do zbioru, gdy tylko widać zaokrąglony kształt fasolek w strączku.
- Regularnie zbieraj dojrzałe plony. Cukinie, fasola szparagowa i papryczki chili produkują więcej plonów, gdy zrywamy je często. Cukinie warto zbierać dwa razy w tygodniu, nawet, jeśli nie planujemy ich jeść od razu, a fasolę szparagową i papryczki chili można zbierać co tydzień. Mniejsze warzywa są zwykle smaczniejsze.
- Do zup i letnich deserów świetnie pasują kwiaty ogórecznika. Zerwij niebieskie kwiatki bez włochatej szypułki. Świeże płatki aksamitki dodają koloru sałatkom. Pamiętajmy, że jadalne są też kwiaty cukinii.

Papryczki chili można zostawić, aby dojrzały na roślinie lub zerwać je, gdy są jeszcze zielone

eprasa.pl 613cb2a893

PRENUMERATA

Czytaj więcej, płać mniej!

Zyskaj **20%** *rabatu*

- 10 wydań **z rabatem 20%**
- **darmowa** dostawa
- dostęp do e-wydań **GRATIS**
- **zniżka 30%** na UlubionyKiosk.pl na pojedyncze czasopisma

W prenumeracie tylko

143,20 zł

/roczna prenumerata drukowana

Zamów prenumeratę na www.UlubionyKiosk.pl

AVT-Korporacja sp. z o.o., ul. Leszczynowa 11, 03-197 Warszawa
prenumerata@avt.pl | 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)
rachunek bankowy: ING Bank Śląski 18 1050 1012 1000 0024 3173 1013

eprasa.pl 613cb2a893

CZAS NA PRZYCINANIE

Pierwsze tygodnie lata to doskonały czas na przywrócenie do formy krzewów kwitnących wiosną. **Frances** radzi, jak to zrobić

Łagodne i długie, słoneczne dni poprzedzają pełnię lata w ogrodzie. Gdy zbliża się najdłuższy dzień roku, rośliny kwitnące późnym latem zaczynają formować i otwierać pąki. Teraz jest więc fantastyczny czas na to, aby zakończyć podpieranie wszystkich roślin zielnych, które mogą się pokładać, a jeszcze lepiej tych, które nie wytworzyły jeszcze ciężkich kwiatów, pod których ciężarem będą się pochylać.

Wszystkie wiosenne krzewy, które zakończyły już kwitnienie, takie jak ozdobne porzeczki, żylistek, tawuła i żarnowiec, najlepiej teraz przyciąć, aby miały resztę lata na regenerację i zawiązanie pąków kwiatowych na przyszły rok. Rozpocznij cięcie roślin zimozielonych i gatunków z rodzaju *Prunus* (morele, śliwy i wiśnie), ale nie usuwaj zbyt wielu kształtujących się owoców.

Maj i czerwiec są bardzo podobne pod względem rozwoju roślin w twoim ogrodzie, więc jeśli przegapiłeś jakieś prace związane z cięciem w zeszłym miesiącu, postaraj się je wykonać do końca tego miesiąca. Usuń martwe lub uszkodzone pędy i poszukaj roślin zielnych kwitnących wiosną, które wymagają uporządkowania. Nadal możesz wykonać cięcie metodą „Chelsea chop", ale to już ostatnia chwila w tym roku.

Przycinaj pędy kwiatostanowe u podstawy, aby uporządkować roślinę i ograniczyć jej rozsiewanie się

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

Kontroluj samosiejki

Chociaż dobrze jest zostawić nasienniki roślin dla dzikich zwierząt na zimę, zwykle najlepiej jest usuwać przekwitłe kwiaty kwitnące wczesnym latem, aby pobudzić rośliny do tworzenia większej liczby pąków. W przypadku bujnie rozrastających się gatunków, takich jak telima wielkokwiatowa (*Tellima grandiflora*), zapobiega to również ich rozprzestrzenianiu się, ograniczając pracę przy pieleniu w dalszej perspektywie.

Przytnij teraz te rośliny

To najlepszy czas na cięcie krzewów kwitnących wiosną, które teraz już przekwitły. W ten sposób uporządkujesz też krzewy, które stworzą tło dla kolorów i charakteru letnich kwiatów.

ROKITNIK To doskonały czas na wycięcie martwych pędów i odrostów. Nie usuń tylko zbyt wielu kwiatów, bo będzie wtedy mało owoców.

TAWUŁA THUNBERGA (*SPIRAEA THUNBERGII*) Przytnij ją lekko po kwitnieniu. Możesz prześwietlić roślinę, usuwając jedną trzecią pędów w pełni lata.

KALINA WAWRZYNOWATA (*VIBURNUM TINUS*) Przytnij tę i inne zimozielone rośliny, aby je uporządkować, a w przypadku odmian z wariegacją usuń też wszystkie rewersy.

POWOJNIK GÓRSKI (*CLEMATIS MONTANA*) To bujne pnącze można przyciąć po przekwitnięciu, co pomoże utrzymać roślinę w ryzach.

Tych roślin nie przycinaj

Hebe są często sadzone ze względu na ozdobne liście, ale warto doczekać się też kwiatów

✗ **Zimozielone magnolie** Magnolie zrzucające liście można teraz przyciąć, ale cięcie gatunków kwitnących latem może spowodować zniszczenie pąków kwiatowych.

✗ **Żywopłoty, w których gniazdują ptaki** Mamy szczyt sezonu lęgowego, a zakłócanie spokoju gniazdujących ptaków jest nielegalne. Ze względu na nieprzewidywalność pór roku sezon lęgowy zaczyna się wydłużać.

✗ **Hebe** Te rośliny jeszcze nie zakwitły, więc aby uniknąć uszkodzenia pąków, wstrzymaj się z ich cięciem do czasu aż przekwitną lub do następnej wiosny.

✗ **Konary jabłoni** Każde większe cięcie może teraz osłabić roślinę, która próbuje wydać owoce.

✗ **Narcyzy** Poczekaj, aż ich liście obumrą.

eprasa.pl 613cb2a893

Odmładzanie szpalerowej porzeczki ozdobnej

Prowadzenie krzewu przy ścianie ma kilka zalet. Po pierwsze, umożliwia kształtowanie i wyginanie pędów, co powoduje obfitsze kwitnienie jako reakcję na stres. Ponadto zapewnia wszystkim pędom światło, co sprzyja zdrowiu i utrzymaniu wigoru rośliny, a u owocujących krzewów – szybsze dojrzewanie owoców. Prowadzenie krzewu przy ścianie wymaga jednak regularnego przycinania, a jeśli roślina stała się niesforna, należy wykonać cięcie odmładzające, aby przywrócić ją do porządku.

Porzeczkę ozdobną najlepiej ciąć po zakończeniu kwitnienia, podobnie jak jaśminowiec, krzewuszkę i żylistek.

Porzeczki ozdobne rosną szybko, więc wymagają twardej ręki

Krok po kroku

1 PRZYJRZYJ SIĘ uważnie całemu krzewowi. Kluczem do sukcesu jest wycięcie tego, co nie służy roślinie, i pozostawienie zdrowych pędów o właściwym kształcie.

2 ZOSTAW silne pędy rosnące we właściwym kierunku. Usuń wszystkie gałęzie rosnące w kierunku od ściany lub o brzydkich kształtach, aby móc utworzyć na ścianie wachlarz.

3 PRZYWIĄŻ mocno, ale nie za ciasno, pozostawione pędy. Gdy będziesz zadowolony z uzyskanego kształtu, wytnij wszystkie cienkie pędy, które odstają od ściany.

Dobra rada

Aby uzyskać mnóstwo kwiatów i owoców, upewnij się, że na roślinie pozostało wystarczająco dużo pędów owoconośnych.

Aby pobudzić tworzenie krótkopędów, przytnij cieńsze gałęzie rosnące z dala od pnia do minimum trzech, a maksymalnie pięciu pąków – tak, aby miały tylko kilka centymetrów długości. Stężenie roślinnych hormonów w takim miejscu sprzyja rozwojowi pąków kwiatowych.

Skróć pędy do 3-5 centymetrów długości, aby miały więcej kwiatów

W ten sposób przytnij także...

Wiele krzewów można posadzić i kształtować przy ścianie – należy tylko zapewnić im dobrą wentylację i dostęp światła.

- **Porzeczki owocujące** Postępuj dokładnie tak samo, ale przycinaj je późną zimą w czasie spoczynku.
- **Róże** To klasyczne rośliny do prowadzenia przy ścianie i należy je ciąć późną zimą.
- **Figi** Chociaż są drzewami, figowce jadalne dobrze reagują na kształtowanie przy ścianie, co pomaga utrzymać je w ryzach

Ozdobne porzeczki

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Kwitnienie												
Cięcie												

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/SERVICKUZ

eprasa.pl 613cb2a893

GREEN GARDEN®

Naturalne Podłoża Ogrodnicze

ZDROWE ROŚLINY ZACZYNAJĄ SIĘ OD DOBREGO PODŁOŻA!

WWW.GGARDEN.EU

Poznaj dzikie **zwierzęta**

W czerwcu na przeważających obszarach nie ma już ryzyka przymrozków, a nasze ogrody mogą powrócić do życia. Ciesz się ptakami, pszczołami, chrząszczami i jeżami, które spędzają ten czas na wychowywaniu nowego pokolenia. Podaj im pomocną dłoń, gdy tego potrzebują: wypełnij puste miejsca kwiatami przyjaznymi pszczołom, wystaw ptakom i jeżom wodę i jeśli znajdziesz jakieś mszyce oraz gąsienice, pozostaw je na miejscu – są pożywieniem dla piskląt! Jeśli jest sucho, podlewaj ogród szarą wodą (z ekologicznymi detergentami) i zostawiaj ptakom codzienną porcję namoczonych larw mącznika (w miejscu, gdzie nie docierają jeże), aby mogły nakarmić swoje młode. Wreszcie, jeśli wziąłeś udział w kampanii organizacji Plantlife „No Mow May" („Maj bez kosiarki"), dlaczego by dłużej nie zostawić kosiarki w szopie i zaangażować się w akcję „Let it Bloom June", w ramach której w czerwcu pozwalamy roślinom w pełni rozkwitnąć? W nagrodę będziesz cieszyć się obfitością w ogrodzie przez wiele lat.

TEKST KATE BRADBURY

Możesz spotkać...

Raniuszka (*Aegithalos caudatus*)
Raniuszek ma czarno-białe ubarwienie z różowym nalotem oraz długi ogon, dłuższy niż ciało. Zwykle przebywa w niewielkich grupach rodzinnych, charakterystyczny jest także jego skaczący lot oraz głos brzmiący jak „diit diit". Często spotkamy go w parkach i ogrodach; żywi się bezkręgowcami, zwłaszcza jajami ciem i motyli, ale często odwiedza też ogrodowe karmniki w poszukiwaniu orzeszków ziemnych i łoju.

Wiosną samce i samice łączą się w pary i przez trzy tygodnie budują na drzewach lub w żywopłotach skomplikowane kopulaste gniazdo, wykorzystując porosty oraz pajęczyny i wyściełając je mnóstwem piór. Samica zazwyczaj wyprowadza jeden lęg, składający się z maksymalnie ośmiu jaj. Po wykluciu się piskląt oboje rodzice dzielą się obowiązkami związanymi z karmieniem, pomagają im również inne dorosłe, niesparowane raniuszki.

Aby zachęcić raniuszki do wizyty w ogrodzie, uprawiaj rodzime gatunki roślin, na których motyle i ćmy mogą składać jaja. Jeśli masz miejsce, posadź żywopłot, w którym ptaki będą mogły zbudować swoje wspaniałe kopulaste gniazdo.

Nasłuchuj głębokiego, niskiego brzęczenia kruszczyc złotawek

Wypatruj też...

- Modraszek żerujących wraz ze swoimi bladożółtymi młodymi. Wypatruj ich, kiedy pokazują młodym, gdzie znajdują się karmniki dla ptaków.
- Kruszczyc złotawek latających nad rabatami, mieniących się metaliczną zielenią i cicho bzyczących.
- Pszczół lepiarkowatych (*Colletes* spp.) z charakterystycznymi pasiastymi odwłokami. Gniazdują w dużych skupiskach w ziemi i zbierają pokarm z różnych kwiatów rosnących w ogrodzie.

ZDJĘCIA: PAUL DEBOIS; GETTY/SANDRA STANDBRIDGE

eprasa.pl 613cb2a893

“Samica zazwyczaj wyprowadza jeden lęg składający się z maksymalnie ośmiu jaj”

Oboje rodzice karmią pisklęta, ale pomagają im również inne niesparowane raniuszki

eprasa.pl 613cb2a893

Jaśminowce i żylistki

Uprawiamy je ze względu na dekoracyjne kwiaty (w przypadku jaśminowców intensywnie pachnące) oraz ozdobne liście – zwykle ciemnozielone, ale występujące też w formie żółtej lub z przebarwieniami czy ozdobnym obrzeżeniem. Wykorzystywane od wieków w europejskich ogrodach, jaśminowce i żylistki stanowią cenny komponent szaty roślinnej – przekonuje **dr Wiesław Szydło** ze Związku Szkółkarzy Polskich

JAŚMINOWCE

Na świecie znanych jest około 60-70 gatunków jaśminowców (*Philadelphus*); występują one naturalnie w Ameryce Północnej i Środkowej, w Azji oraz w południowo-wschodniej Europie. W zależności od gatunku lub odmiany rośliny te osiągają od jednego do kilku metrów wysokości. Białe lub kremowe kwiaty jaśminowców najczęściej rozwijają się od połowy maja do przełomu czerwca i lipca. W zależności od odmiany różnią się wielkością, kształtem i liczbą płatków oraz intensywnością zapachu.

Do końca XIX wieku w Europie uprawiano wyłącznie **jaśminowiec wonny** (*Philadelphus coronarius*). Gatunek ten szybko stał się jednym z podstawowych krzewów ozdobnych, szczególnie chętnie wykorzystywanych w ogrodach rustykalnych. Jego pochodzenie nie jest dokładnie określone. Przypuszcza się, że najprawdopodobniej przybył do nas z południa kontynentu europejskiego lub zachodnio-południowych rejonów Azji. Obecnie jaśminowiec wonny pozostaje najczęściej oferowanym przez szkółki gatunkiem jaśminowca, pomimo wprowadzenia na rynek licznych odmian hodowlanych. Przełomowe osiągnięcia w hodowli jaśminowców uzyskał na przełomie XIX i XX wieku francuski ogrodnik i szkółkarz Victor Lemoine (także uznany hodowca lilaków), krzyżując jaśminowca wonnego z gatunkami północnoamerykańskimi i uzyskując liczne, do dziś uprawiane odmiany.

W latach 30. XX wieku w Szkółkach Kórnickich krzyżowania jaśminowców prowadził polski dendrolog Antoni Wróblewski. Uzyskał on kilkanaście odmian, nadając im piękne polskie nazwy, m.in.: 'Biały Karzeł', 'Biały Sopel', 'Justynka', 'Kalinka', 'Karolinka', 'Kasia', 'Rusałka' i 'Świtezianka'. Z upływem czasu wiele z nich zostało zapomnianych i właściwie są obecnie niespotykane poza kolekcjami dendrologicznymi. Szczęśliwie, część z nich z powrotem trafiła do produkcji i sprzedaży w niektórych szkółkach zrzeszonych w Związku Szkółkarzy Polskich.

Obsypane kwiatami

Jaśminowce uprawia się przede wszystkim dla ich wspaniałych kwiatów. Zasługującą na popularyzację odmianą o wyprostowanych, sztywnych pędach i zwartym pokroju jest jaśminowiec **'Belle Etoile'**. Krzew ten dorasta do 1,5 m wysokości, w połowie czerwca na jego gałęziach rozwijają się szerokie, dzwonkowate, białe kwiaty z purpurową plamą wewnątrz. Składają się one z 4 karbowanych płatków otaczających zebrane w środku złote pręciki. Wydzielają przyjemny, truskawkowy zapach. Jaśminowiec **'Biały Karzeł'** to wymieniona wcześniej polska odmiana, osiągająca niewiele ponad metr wysokości i szerokości. Zwarty pokrój tworzą sztywne i grube pędy. Ciemnozielone eliptyczne liście są faliście powyginane. Białe, delikatnie pachnące kwiaty rozwijają się w czerwcu; są pojedyncze, zbudowane z czterech nierównomiernie ząbkowanych płatków oraz licznych żółtych pręcików. Kwiaty mają do 5 cm średnicy i zebrane są w kiście po kilka sztuk.

Niskim i wolno rosnącym jaśminowcem jest jaśminowiec **'Mont Blanc'**. Ta odmiana osiąga 1 m wysokości, tworzy proste, cienkie pędy, na których bardzo obficie pojawiają się pojedyncze, białe kwiaty o średnicy 2,5 cm. Jedną z najatrakcyjniejszych i niewysokich odmian jest **'Snowbelle'** – krzew osiągający do 1,5 m wysokości. W trakcie kwitnienia jego gałęzie łukowato uginają się pod ciężarem dużych, pełnych, białych kwiatów o średnicy do 6 cm. Podobnie obficie kwitną nieco silniej rosnące krzewy odmiany **'Virginal'**, dorastające do 2 m wysokości. Białe, pełne kwiaty tej odmiany zebrane są w niewielkie wiechowate kwiatostany wyrastające wzdłuż zeszłorocznych pędów. W pełni rozwinięte kwiaty mają 4-5 cm średnicy i wydzielają przyjemny, intensywny zapach.

W kolorze złota

Jaśminowiec wonny **'Aureus'** to jedna z ciekawszych, wartych polecenia odmian o atrakcyjnym, złocistym ulistnieniu oraz białych, intensywnie pachnących kwiatach. Tworzy gęste, półkuliste krzewy dorastające do 1,5-2 m wysokości i podobnej

ZDJĘCIA: GRZEGORZ FALKOWSKI, LENA MAXIMOVA / ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

eprasa.pl 613cb2a893

Jaśminowiec 'Belle Etoile'

Jaśminowiec 'Biały Karzeł'

Jaśminowiec 'Virginal'

szerokości. Blaszki liściowe są jajowate, ostro zakończone, mają jaskrawożółtą barwę, utrzymująca się przez cały sezon. W czerwcu pomiędzy liśćmi ukazują się białe, czteropłatkowe, silnie pachnące kwiaty. Mają one około 2,5 cm średnicy i są zebrane po kilka w szczytowych gronach. Kwiaty są słabo widoczne na tle jasnych liści, jest ich też znacznie mniej, niż u innych odmian jaśminowców o zielonym ulistnieniu, ale ich zapach jest wyjątkowo silny i przy bezwietrznej pogodzie unosi się daleko wokół krzewów. Odmiana 'Aureus' została wyróżniona nagrodą AGM przez brytyjskie Królewskie Towarzystwo Ogrodnicze (RHS).

Inną odmianą o żółtym ulistnieniu jest **'Yellow Cab'** – gęsty, karłowy krzew osiągający 1 m wysokości. Jego złociste liście są drobne, kwiaty nieduże, pojedyncze, o okrągłych białych płatkach i różowym środkach, intensywnie pachną. Duże żółte liście i pełne białe kwiaty tworzy jaśminowiec **'Yellow Hill'**. Krzew ten dorasta do 2 m wysokości.

Jaśminowiec 'Aureus'

Pstre liście

Jaśminowiec wonny **'Variegatus'** to gęsto ugałęziony i zwarty krzew o ciemnozielonych liściach z białokremowym, nieregularnym marginesem. Liście mają od 5 do 9 cm długości; niektóre mogą być całkowicie białe. Kwitnie średnio obficie. Rozwijające się w maju i czerwcu kremowe kwiaty są słabo widoczne wśród pstrych liści, ale pachną równie przyjemnie i silnie, co u odmiany 'Aureus'. Odmiana ta jest bardzo wrażliwa na bezpośrednie nasłonecznienie – wymaga stanowiska o świetle rozproszonym. Żółte upstrzenie liści charakteryzuje odmianę **'Innocence'**. Jaśminowiec ten dorasta do 2 m wysokości. Jego ozdobą oprócz liści są duże, pojedyncze do półpełnych kwiaty.

ŻYLISTKI

Żylistki (*Deutzia*) to mniej popularne, ozdobne krzewy liściaste, które zdecydowanie zasługują na szersze upowszechnienie w Polsce. Rośliny te pochodzą z Azji Wschodniej oraz Ameryki Północnej. Ogrodnicy cenią je za obfite kwitnienie oraz zdrowe, atrakcyjne ulistnienie.

W naturze występuje około 60 gatunków żylistków. W polskich szkółkach najczęściej oferowane są odmiany **żylistka szorstkiego** (*Deutzia scabra*), **żylistka wysmukłego** (*D. gracilis*) oraz **żylistka pośredniego**, będącego naturalnym mieszańcem żylistka różnobarwnego (*D. discolor*) z żylistkiem długolistnym (*D. longifolia*), którego odkryto na terenie Francji przed 1925 r. W przypadku współczesnych odmian (wielokrotnych mieszańców) bardzo często określenie gatunku jest niemożliwe, dlatego hodowcy podają jedynie nazwę rodzaju i odmiany.

Najpowszechniej uprawianym w kraju przedstawicielem rodzaju *Deutzia* jest żylistek szorstki. Krzew ten tworzy sztywne, wyprostowane pędy pokryte szorstkimi w dotyku liśćmi. Dorasta do 3 m wysokości. Blaszki liściowe są lancetowate, mają do 10 cm długości, na brzegach są ząbkowane, ciemnozielone, pokryte z obu stron krótkimi włoskami. Białe kwiaty rozwijają się na przełomie czerwca i lipca, są zbudowane z 5 płatków, mają do 2 cm długości i są zebrane w smukłe, wiechowate kwiatostany.

Sam gatunek jest rzadko uprawiany, a szkółki najczęściej oferują jego kultywary ogrodowe, takie jak **'Candidissima'** o pełnych, śnieżnobiałych kwiatach przypominających różyczki, które rozwijają się różowych pąków; **'Pride of Rochester'** i **'Plena'** – o także pełnych, ale dwubarwnych kwiatach, z zewnątrz różowych, a wewnątrz białych oraz **'Punctata'** o liściach z białymi plamkami oraz białych kwiatach o zielonym przebarwieniu na zewnętrznej stronie.

Z odmian żylistka pośredniego w sprzedaży dostępne są **'Contraste'** – krzew dorastający do 1,5 m wysokości, tworzy bardzo duże (4-4,5 cm średnicy), jasnoróżowe kwiaty z ciemniejszą smugą oraz pofalowanymi brzegami płatków, **'Rosea Plena'**

Kwiaty jaśminowca 'Variegatus' są słabo widoczne na tle biało-zielonych liści, ale wydzielają silny, przyjemny zapach

eprasa.pl 613cb2a893

Żylistek szorstki 'Candidissima'

Wymagania jaśminowców i żylistków

- Jaśminowce i żylistki to spokrewnione ze sobą krzewy liściaste z rodziny hortensjowatych. Są dość tolerancyjne jeśli chodzi o podłoże. Najlepiej rosną na glebach gliniastych, umiarkowanie wilgotnych, o odczynie od lekko kwaśnego po zasadowy.
- Powinny być sadzone na stanowiskach słonecznych, ale znoszą umiarkowane zacienienie, choć kwitną wówczas mniej obficie. Odmiany jaśminowców o biało obrzeżonych lub żółtych liściach w upalne, suche lata mogą cierpieć od silnego nasłonecznienia, dlatego najlepiej rosną sadzone na wystawie wschodniej lub zachodniej, tak aby w południe nie były bezpośrednio eksponowane na słońce. Warto też pamiętać, że żółte liście znacznie lepiej znoszą bezpośrednie nasłonecznienie, gdy gleba na której rosną krzewy pozostaje stale wilgotna.
- Jaśminowce i żylistki potrzebują podczas kwitnienia dużo wilgoci. Gdy jest sucho, kwiaty szybko przekwitają. Latem ich tolerancja na suszę jest dosyć wysoka.
- Młode pędy i liście jaśminowców niestety są często porażane przez mszyce, żerujące w dużych koloniach. Po ich zauważeniu krzewy należy opryskać odpowiednim środkiem ochrony roślin przeznaczonym do ich zwalczania.
- Jaśminowce dobrze znoszą przesadzanie, są odporne na mróz i mogą być uprawiane na terenie całego kraju. Żylistki w ostre zimy mogą przemarzać, ale dobrze się regenerują.
- Krzewy te właściwie nie wymagają cięcia, poza usuwaniem najstarszych, osłabionych pędów. Odmiany okrywowe żylistków co kilka lat wymagają silniejszego cięcia odmładzającego.

(syn. 'Pink Pom-Pom') – krzew dorasta do 2 m wysokości, a jego pełne, średniej wielkości, różowe kwiaty są zebrane w kuliste kwiatostany, i **'Strawberry Fields'** – odmiana o najciemniejszych wśród żylistków, różowych pąkach i dwubarwnych, białoróżowych kwiatach średnicy 3-3,5 cm.

Do mniejszych przestrzeni, zwłaszcza na tereny osiedli, doskonale nadaje się żylistek wysmukły. Jest to gęsty, karłowy krzew dorastający do około 80 cm wysokości. Tworzy drobne, zielone, lancetowate liście ułożone grzebieniasto wzdłuż pędów. Kwiaty ma białe, pojedyncze, lekko pachnące, zebrane w kwiatostany. Kwitnie wcześnie, w maju i na początku czerwca. Jest to najbardziej odporny na mróz gatunek żylistka. Dostępna w sprzedaży odmiana **'Nikko'** to bardzo wartościowy kultywar tego gatunku, o zdrowym

Żylistek wysmukły 'Aurea', podobnie jak inne tego typu odmiany o żółtym ulistnieniu, preferuje stanowiska o rozproszonym świetle

Żylistek 'Pride of Rochester'

eprasa.pl 613cb2a893

Żylistek wysmukły 'Variegata'

Żylistek YUKI CHERRY

i ładnie wybarwionym jesienią ulistnieniu. Wiosną krzew pokrywa się masą drobnych, białych kwiatów z żółtymi pręcikami. Pokładające się na ziemi pędy mają zdolność do ukorzeniania, stąd roślina świetnie nadaje się do sadzenia na wszelkiego rodzaju skarpach umacniając je i zabezpieczając przed erozją. Wartymi polecenia odmianami żylistka wysmukłego są te o ozdobnych liściach: żółtych u odmiany **'Aurea'** oraz dwubarwnych, żółto-zielonych u odmiany **'Variegata'**.

Przykładem nowych, interesujących odmian żylistków są mieszańce uzyskane przez Thomasa Ranneya na Uniwersytecie Stanowym Karoliny Północnej w USA, dostępne w sprzedaży w krajowych szkółkach. Odmiana **Yuki Cherry Blossom** to wolno rosnący, niski żylistek o dwubarwnych, biało-różowych kwiatach oraz atrakcyjnym, ciemnozielonym ulistnieniu. Rośnie podobnie jak opisana wyżej odmiana 'Nikko', choć ma nieco luźniejszy, płaskokulisty pokrój, dorasta do 30-40 cm wysokości. Z tej samej serii pochodzi kultywar o czysto białych kwiatach przypominających śnieżnobiałe gwiazdki – **Yuki Snowflake** – krzew dorastający do 60 cm wysokości i podobnej szerokości.

Zastosowanie

Jaśminowce i żylistki nadają się do sadzenia w ogrodach, parkach, na terenach osiedli mieszkaniowych, przy szkołach i budynkach użyteczności publicznej, a karłowe i okrywowe odmiany także w pojemnikach. Można sadzić je w formie szpalerów i żywopłotów, także formowanych.

Odmiany o żółtych lub pstrych liściach najlepiej prezentuje się na tle innych krzewów o ciemniejszym ulistnieniu, a także na rabatach bylinowych. Krzewy te najlepiej sadzić jako centralny punkt kompozycji, gdyż z daleka przykuwają uwagę wyróżniającymi liśćmi. Jaśminowce warto też sadzić w miejscach odpoczynku i relaksu, niedaleko ławek czy placów zabaw, tak aby móc cieszyć się pięknym zapachem ich kwiatów.

Żylistek 'Strawberry Fields' w czasie kwitnienia tworzy tysiące różowych kwiatów

Żylistek wysmukły 'Nikko' to bardzo dobra odmiana okrywowa, polecana do zadarniania terenu

Artykuł powstał we współpracy ze Związkiem Szkółkarzy Polskich. Więcej informacji o roślinach i ich producentach uzyskać można na: www.e-katalogroslin.pl lub: www.zszp.pl i pod numerem telefonu: 22 435 47 22.

eprasa.pl 613cb2a893

STALCO GARDEN

Odświeżona oferta dla Twojego ogrodu!

NARZĘDZIA OGRODOWE

SYSTEMY NAWADNIANIA

AKCESORIA OGRODOWE

OPRYSKIWACZE OGRODOWE

Zeskanuj kod QR i poznaj pełną ofertę

eprasa.pl 613cb2a893

Irys 'Ozdoba Ogrodu'
Hodowca: Zbigniew Kilimnik
Płatki górne kremowożółte z lawendowym odcieniem, dolne aksamitnofioletowe. Pikantny zapach. **W:** 80 cm

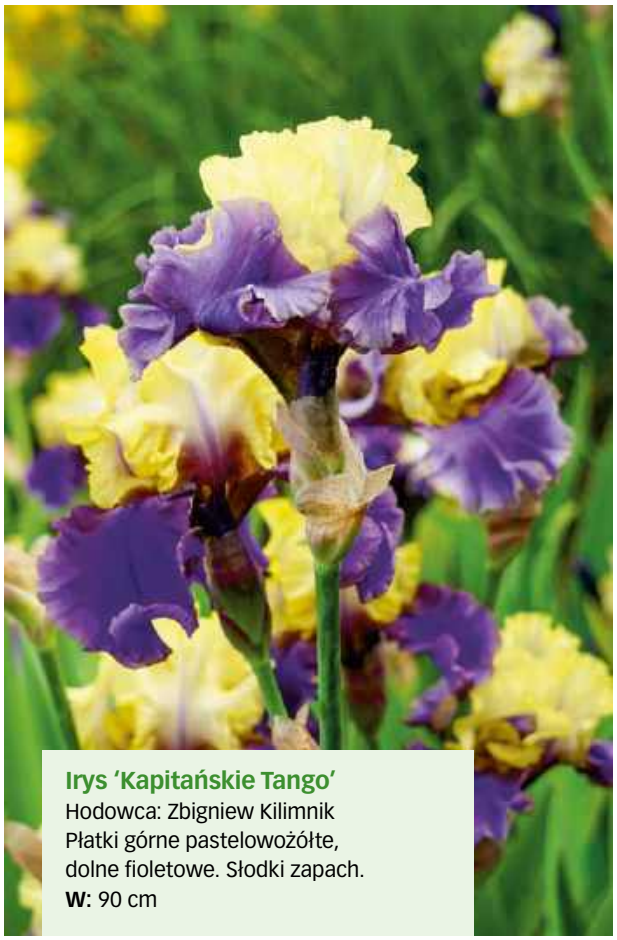

Irys 'Kapitańskie Tango'
Hodowca: Zbigniew Kilimnik
Płatki górne pastelowożółte, dolne fioletowe. Słodki zapach.
W: 90 cm

Irys 'Menthol Atmosphere'
Hodowca: Robert Piątek
Płatki górne w kolorze kawy z mlekiem z żółtym odcieniem, dolne lekko fioletowe. Korzenny zapach. **W:** 80 cm

Irys 'Tea Break'
Hodowca: Katarzyna Zalewska-Taylor
Płatki górne w kolorze mokka z różem, dolne z dymną żółcią. Piżmowy zapach.
W: 110 cm

eprasa.pl 613cb2a893

Irys 'Bella Tati'
Hodowca: Katarzyna Zalewska-Taylor
Płatki górne dolne w kolorze dymnego różu z fioletową nasadą, dolne różowe. Lekko pikantny zapach.
Wysokość: 95 cm

IRYSY made in Poland

Jeśli kiedykolwiek patrząc na rabatę kwiatową pomyślałeś: „czegoś tu brakuje", to odpowiedź może być jedna: irysów bródkowych. Te królewskie piękności doskonale sprawdzają się zarówno w ogrodach rustykalnych, jak i na nowoczesnych rabatach. Oferują eksplozję kolorów i kształtów, a przy tym wypełniają ogród mocnym zapachem, którym żegnają wiosnę i witają lato. Wiele cudownych odmian wyhodowano w Polsce!

TEKST I ZDJĘCIA ŁUKASZ SKOP

Irysy bródkowe (*Iris* × *germanica*) należą do rodziny kosaćcowatych. Ich nazwa pochodzi od greckiej bogini tęczy – Iris – co idealnie oddaje spektakularną paletę barw irysowych kwiatów, które występują w niemal każdym odcieniu, z wyjątkiem jaskrawoczerwonego – to dlatego, że nie potrafią wytworzyć pigmentu, pelargonidyny, który jest odpowiedzialny za tę barwę. Niektóre nowe odmiany próbują „naśladować" czerwień, dlatego nietrudno znaleźć irysy o kwiatach różowych, pomarańczowych czy bordowych, oraz różne zachwycające mieszanki tych kolorów, bo irysy rzadko bywają jednokolorowe. Najczęściej pysznią się wieloma barwami naraz! Swoją charakterystyczną „bródkę" zawdzięczają pęczkom włosów znajdujących się na dolnych płatkach, w miejscu środkowego nerwu. Bródka często wygląda jak kolorowa linia, prowadząca prosto do nektaru.

Irysy bródkowe należą nie tylko do najbardziej ekstrawaganckich kwiatów ogrodowych, ale też do najłatwiejszych w uprawie. Są niewybredne pod względem podłoża i dobrze radzą sobie nawet w piaszczystej ziemi. Podczas sadzenia należy zadbać, aby mięsiste kłącza nie były całkowicie zakopane, lecz leżały na powierzchni ziemi. Z czasem będą się rozrastać w okazałą kępę, która w trakcie kwitnienia stworzy wyrazistą plamę koloru. Taką kępę należy co 3-5 lat wykopać i rozsadzić, dzieląc ją na mniejsze części. Będzie to doskonała okazja do obdarowania kłączami innych miłośników tych kwiatów oraz zdobycia nowych odmian. Dzielenie najlepiej wykonać latem (lipiec-sierpień), po kwitnieniu.

Najlepszym miejscem do uprawy irysów będzie stanowisko nasłonecznione – rośliny mają wówczas zdrowe kłącza i obficiej kwitną. Jeszcze lepsze jest miejsce bardzo jasne, ale bez bezpośredniego, palącego słońca. W takich warunkach irysy bródkowe kwitną najdłużej. Chociaż są to rośliny o kwiatach wrażliwych na pogodowe kaprysy, na jednej łodydze wyrasta nie jeden, a kilka pąków, które rozwijają się stopniowo. Gdy jeden kwiat przekwitnie, rozwija się następny. Szczególnie u odmian o falbaniastych płatkach warto na bieżąco obrywać przekwitłe kwiaty, aby nie odwracały uwagi od świeżo rozwiniętych. Ten prosty zabieg może stać się częścią codziennego rytuału – kiedy irysy kwitną, warto poświęcić im chociaż chwilę uwagi każdego dnia, aby w pełni nasycić się ich zapachem oraz obfitością kształtów i kolorów, które oferują.

eprasa.pl 613cb2a893

„Różany ogród w środku miasta to coś niezwykłego – przenosi nas do miejsca, w którym panuje niezmącony spokój”

Zrób miejsce dla róż

Zainspiruj się romantycznym ogrodem różanym **Stiny Hasan** w sercu wschodniego Londynu

ZDJĘCIA PAUL DEBOIS

Przekształcenie zarośniętej, pełnej śmieci działki w wymarzony ogród różany zajęło Stinie Hasan dziesięć lat

PO LEWEJ Działka ewoluowała – najpierw Stina założyła ogród różany, a potem dodawała więcej roślin atrakcyjnych sezonowo
PONIŻEJ Podział długiego ogrodu na strefy wspaniale go uatrakcyjnia i sprawia, że wydaje się większy
NA DOLE Stina pracuje w domu, dzięki czemu może wychodzić na chwilę do ogrodu, żeby wykonać drobne prace – to świetny lek na stres

Gdy Stina Hasan przeprowadziła się ponad dziesięć lat temu do wschodniego Londynu, marzyła, żeby wypełnić ogród różami i nadać mu formalny charakter. Teraz dotarła już do końca swojej działki o wymiarach 25 m x 5 m – ma tu rabaty, strefy tematyczne i szklarnię. Pracując nad ogrodem usunęła mnóstwo śmieci. Ogród otaczają duże, stare drzewa, które tworzą zielone tło i sprawiają, że zapomina się, że jest w środku miasta. Tę zieloną oazę uwielbia nie tylko Stina, projektantka mody, ale też jej mąż Simon i dziesięcioletni syn Monty. Stina dzieli się swoimi ogrodniczymi przygodami na instagramowym profilu @thehackneygardener.

Jak wyglądał ogród, gdy tu zamieszkałaś?

Wszystko było w jakimś sensie przytłaczające – była taka gęstwina, że nie było widać, co tu właściwie rośnie. Czuło się, że ktoś ten ogród zaprojektował, ale jego styl zupełnie mi nie odpowiadał. Długi na 25 m ogród był klasycznie rozplanowany – wzdłuż jego boków biegły dwie długie rabaty, a pomiędzy nimi wiódł „korytarz", którym można było po prostu iść aż do końca i wrócić do domu. Poprzedni właściciele przesunęli płot do przodu, przez co ostatnie dziesięć metrów działki stało się ziemią niczyją, pełną śmieci na wysokość ramion. Przekopanie się przez to przypominało senny koszmar – znajdowaliśmy tu elektronarzędzia i puszki nadal pełne farby!

Czy miałaś już wcześniej ogród?

Jestem szczęściarą, która przez dekadę uprawiała ogródek za rynkiem kwiatowym przy Columbia Road. Był kwadratowy i miał szerokość domu. Dopiero później zrozumiałam, jak niezwykłym przywilejem było móc tam eksperymentować i się uczyć. Wypróbowywałam różne rzeczy i tak uczyłam się, co mi się podoba, co lubię uprawiać i co się sprawdza w moim przypadku. Była tam

eprasa.pl 613cb2a893

szalona mieszanka roślin – ogród wyglądał ładnie, ale niekoniecznie był harmonijną całością. Dzięki temu jednak zanim tu się przeprowadziłam, wiedziałam już w znacznej mierze co chcę robić.

Czy po przeprowadzce miałaś już plan, jak ogród będzie wyglądał?

Miałam pomysł – chciałam, żeby przypominał ogród Nigel Slatera zaprojektowany przez Dana Pearsona. Pamiętam, że przeczytałam o nim w jednym z dodatków do niedzielnej gazety. Podobał mi się pomysł zastosowania formalnego rozplanowania w miejskim ogrodzie. Zawsze uważałam, że to świetny sposób na klasyczny, długi, wąski ogród w mieście – wytyczone obwódki, z których rośliny mogłyby się przelewać na zewnątrz, dzikość ujęta w ramy. Zaczęłam od założenia różanej części ogrodu wokół okrągłego trawnika, co nadało ton całej reszcie. Wszystko, co nastąpiło potem, zdarzyło się bardzo naturalnie i zabrało mi mnóstwo czasu, bo wszystko robiłam sama, bez pomocy z zewnątrz. I wszystko trzeba było nosić przez dom – przez wiktoriański hol! Okazjonalnie pomagał mi mąż, ale sama położyłam fundament pod szklarnię – co obejmowało dźwiganie betonowych płyt. Mieszkamy tu od dziesięciu lat i powiedziałabym, że dopiero jakiś rok temu dotarłam do samego końca działki i zrealizowałam całe założenie projektowe.

Skąd się wzięła twoja miłość do róż?

Oczywiście są niewiarygodnie piękne, ale w moim przypadku chodzi też o emocje. Róże kochały zarówno moja mama, jak i babcia – obydwie były bardzo przywiązane do swoich krzewów. Miałyśmy rytuał: wychodziłyśmy popatrzeć na róże i wybierałyśmy, którą uciąć i zabrać do domu. Jest coś niezwykłego we wspomnieniach związanych z różami – są bardzo sentymentalne. Mieć różany ogród w środku miasta to coś niezwykłego – przenosi nas do miejsca, w którym panuje niezmącony spokój. Również pielęgnacja róż bardzo koi i odpręża. Lubię prace związane z przycinaniem, podwiązywaniem i troską o róże.

“Sama położyłam fundament pod szklarnię – co obejmowało dźwiganie betonowych płyt przez cały dom”

U GÓRY Ogród jest otoczony przez duże drzewa i rośnie w nim wiele roślin cieniolubnych, m.in. telima wielkokwiatowa (*Tellima grandiflora*), paprocie i zawilce japońskie
PO LEWEJ Wijąca się ścieżka uatrakcyjnia spacer przez ogród

eprasa.pl 613cb2a893

“Możliwość dzielenia się ogrodem w mediach społecznościowych jest wręcz niesamowita”

Czym jest dla ciebie ten ogród?
Naprawdę dużo dla mnie znaczy. Codziennie myślę, że posiadanie ogrodu w Londynie to ogromny przywilej. Pracuję w tej chwili w domu, więc w porze lunchu mogę wyjść do ogrodu i odrobinę w nim podziałać. Dzięki temu jeszcze nie oszalałam i nadal czuję motywację. Dziwna sprawa z tymi ogrodami – koją stres, ale jednocześnie go powodują, bo stale myślimy, ile jeszcze trzeba zrobić. Ale zdecydowanie nie chciałabym się go pozbywać.

Co jest fajnego w dzieleniu się opowieściami o ogrodzie w mediach społecznościowych?
Możliwość dzielenia się ogrodem w taki sposób jest wręcz niesamowita i jestem ogromnie wdzięczna za związaną z tym radość i niezwykłe możliwości, jakie się przede mną otworzyły. Przyjaźnie i wymiana wiedzy są wręcz niebywałe. Powiedziałabym, że przede wszystkim dzielę się inspiracjami, ale pokazuję też, jak robię różne rzeczy i ludzie to doceniają. Z kolei gdy sama mam pytanie, mogę je zadać i szybko uzyskać odpowiedzi od prawdziwych ludzi, zamiast błąkać się po Internecie; gdy np. szukamy czegoś, co ma związek z ogrodnictwem, ilość porad w sieci wręcz oszałamia – róże są tu naczelnym przykładem – ale gdy zapytasz o to samo ludzi, którym ufasz, którzy nadają na tej samej fali, zwykle dostaniesz prostą poradę. Media społecznościowe mają to do siebie, że mamy poczucie, że trzeba ciągle być tam aktywnym. Usiłuję temu nie ulegać. Zrobiłam sobie nawet kilkumiesięczną przerwę od mediów społecznościowych, bo choć je uwielbiam, jednak nie są wszystkim. Dlatego celowo zostawiam telefon w domu – w przeciwnym razie wychodząc do ogrodu myślę: „powinnam to sfilmować i zrobić posta”. To raczej nie służy dobremu samopoczuciu. Czasami muszę sobie przypominać, że ten ogród jest dla mnie!

5 ulubionych odmian róż Stiny
- Gertrude Jekyll
- Scepter’d Isle
- The Lark Ascending
- Olivia Rose Austin
- Bathsheba

U GÓRY Proste rozwiązania, takie jak ta ogrodowa kompozycja, szybko ożywiają puste miejsca
PO LEWEJ Rośliny w doniczkach dodają atrakcyjności miejscom, w których mniej się dzieje – i łatwo je przenieść gdzie indziej

eprasa.pl 613cb2a893

Przycinanie i podwiązywanie

Najlepiej przycinać róże między końcem zimy a początkiem wiosny – czyli w Londynie od stycznia do końca lutego, zanim pojawią się pierwsze przyrosty [w Polsce w marcu, gdy kwitną forsycje – red.]. Róże przycinamy, aby były zdrowe i pełne energii, miały ładny kształt i aby pobudzić je do produkcji mnóstwa kwiatów i zielonych przyrostów. Rośliny zareagują, wypuszczając w ciągu dwóch tygodni tony młodziutkich pędów. Podwiązywanie ich tak, aby zachowały pozycję poziomą, pobudza róże do produkcji większej ilości kwiatów.

Usuwanie przekwitłych kwiatów

Aby róże powtarzające kwitnienie kwitły dłużej, niezbędne jest regularne usuwanie przekwitłych kwiatów. Zabieg pobudza rośliny do produkcji nowych pędów, na których pojawią się kwiaty. Świetnym momentem na jego przeprowadzenie jest wieczorny spacer po ogrodzie – idąc, uszczykujemy przekwitłe kwiaty, pochylając się nad różami i napawając się ich urodą i zapachem, który o tej porze dnia jest najintensywniejszy.

Najważniejsze rady Stiny

Stina uwielbia się dzielić poradami w zakresie uprawy róż w mediach społecznościowych i nauczyła się, co najlepiej służy jej różom. Oto jej najważniejsze rady

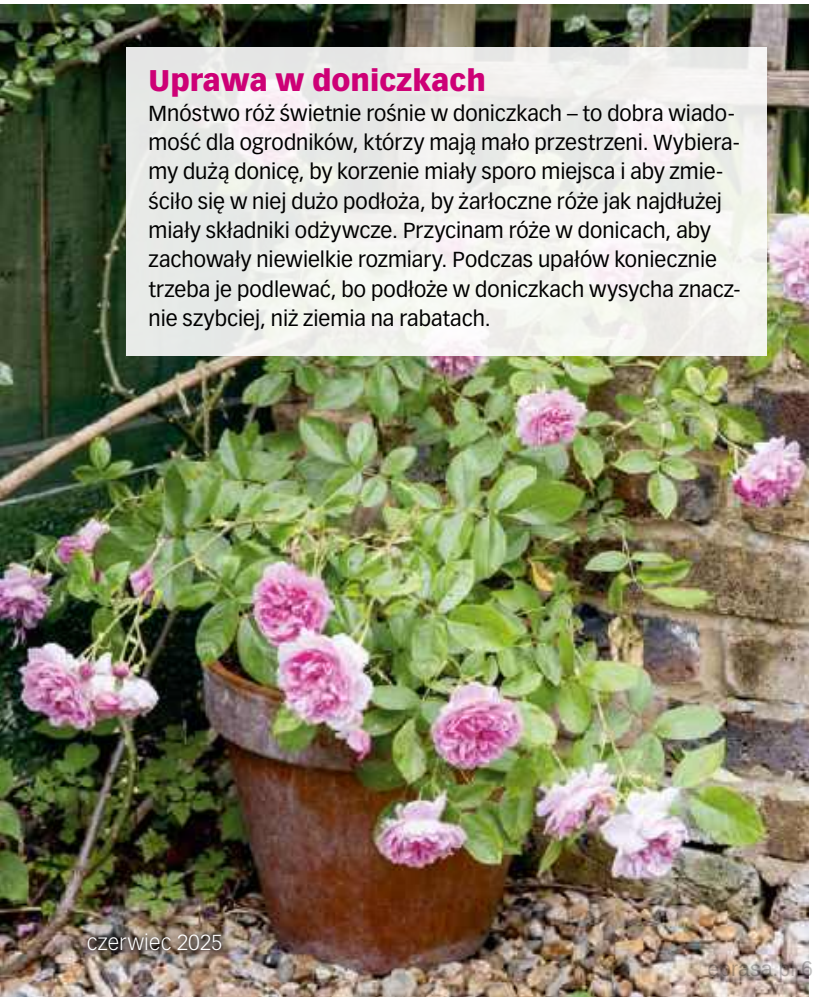

Uprawa w doniczkach

Mnóstwo róż świetnie rośnie w doniczkach – to dobra wiadomość dla ogrodników, którzy mają mało przestrzeni. Wybieramy dużą donicę, by korzenie miały sporo miejsca i aby zmieściło się w niej dużo podłoża, by żarłoczne róże jak najdłużej miały składniki odżywcze. Przycinam róże w donicach, aby zachowały niewielkie rozmiary. Podczas upałów koniecznie trzeba je podlewać, bo podłoże w doniczkach wysycha znacznie szybciej, niż ziemia na rabatach.

Nawożenie i podlewanie

Aby róże wypuszczały mocne nowe przyrosty i obficie kwitły, zasilam je wiosną uniwersalnym nawozem do róż i ściółkuję. Jeśli chodzi o podlewanie, mogę stwierdzić, że wymagają go znacznie mniej, niż można by sądzić. Może nie najlepiej je traktuję, ale podlewam je tylko podczas upałów. Czasami omdlewają w ciągu dnia, ale pod wieczór zawsze dochodzą do siebie. Róże mają długie korzenie, którymi sięgają po wodę głęboko do gleby.

W wiejskich ogrodach dominują pastelowe odcienie, wśród których powinny się zdarzyć przebłyski mocnych kolorów

eprasa.pl 613cb2a893

Tajniki kolorowego OGRODU

Wprowadzenie motywu kolorystycznego to prosty sposób na nadanie każdemu ogrodowi silnego, jednolitego charakteru – **Nick Bailey** pokazuje, jak to zrobić

Część 6 Stwórz nastrój za pomocą kolorów

Kolor jest szybkim sposobem wyrażania idei, motywu lub przynależności, zatem wykorzystuje się go wszędzie, od drużyn piłkarskich po manifestacje sympatii politycznych i w wizerunkach marek. To także sposób wyrażania siebie w naszym ubiorze, domach i oczywiście ogrodach. Określone kolory tworzą konkretną atmosferę i klimat. Wybierz bogate, nasycone kolory jak klejnoty, dodaj do tego olbrzymie liście, a stworzysz wrażenie tropików. Połącz srebrzyste liście z jasnoróżowymi, żółtymi i niebieskimi kwiatami, a poczujesz klimat śródziemnomorski.

Sposób, w jaki wybierasz, rozmieszczasz i powtarzasz kolor kwiatów i liści w swoim ogrodzie, z pewnością określi jego styl, nastrój i atmosferę. Zobacz, jak to zrobić i ustal motyw przewodni swojego ogrodu dzięki mojemu przewodnikowi po kolorach w ogrodzie i stylach, jaki one tworzą.

Ustal nastrój

Stworzenie motywu przewodniego lub stylu w ogrodzie nie jest w całości zdeterminowane przez kolor, ale może on wykonać za ciebie dużo ciężkiej pracy. Paleta kolorów, która powtarza się na twojej działce, nada jej nastrój i stworzy atmosferę. Dzięki odpowiedniemu połączeniu tonów możesz zamienić swój ogród w przestrzeń, która będzie miała śródziemnomorski, tropikalny, wiejski lub inny dowolny styl, w zależności od twojego gustu.

Rustykalne barwy

Prawdę mówiąc, współczesna idea wiejskiego ogrodu jest raczej fantazją, odległą od swoich historycznych podstaw, wywodzących się z uprawy owoców i warzyw. A jednak duch wiejskiego ogrodu ma wyraźną paletę kolorów. Aby uzyskać taką słodką, romantyczną atmosferę, spróbuj połączyć jasne kolory. Mogą to być najjaśniejsze wersje dowolnego koloru – blado niebieski, jasnożółty, pudrowy różowy, fiołkowy fioletowy. Zasadniczo chodzi o połączenie pastelowych tonów, ale aby zbudować tę fantazję wiejskiego ogrodu, potrzebne są również przebłyski nasyconych kolorów. Może to być rubinowoczerwona róża lub szafirowoniebieska ostróżka. Te umieszczone wśród pasteli bogatsze tony będą punktami skupiającymi uwagę, kontrastującymi z jednolitą paletą.

Liczy się również forma. Staraj się połączyć strzeliste kwiatostany, takie jak mają łubiny i ostróżki, z różami o kwiatach w kształcie bułeczek i z ażurowymi gatunkami, takimi jak rutewka, rutwica lub wszechobecna werbena patagońska (*Verbena bonariensis*). Ten kontrast między kwiatostanami smukłymi, kulistymi i przezroczystymi, w przeważającej mierze w pastelowych kolorach, oraz kilka mocnych akcentów pozwoli ci ujrzeć ducha wiejskiego ogrodu. Więcej inspiracji możesz poszukać w East Lambrook Manor – słynnym wiejskim ogrodzie Margery Fish.

Styl nowoczesny

Współczesne ogrody, szczególnie te w miastach, wydają się mieć coraz bardziej stonowaną paletę barw. Często rośnie w nich niewiele więcej niż ciemnozielone, zimozielone rośliny w połączeniu z jasno-

ZDJĘCIA: NEIL HEPWORTH

eprasa.pl 613cb2a893

Jeżówka purpurowa mocno kojarzy się z rabatami preriowymi

Tworząc rabaty preriowe użyj ograniczonej liczby gatunków i kolorów; i często je powtarzaj

Współczesne ogrody charakteryzują się wąską paletą kolorów, więc to kształty roślin znajdują się w centrum uwagi

ZDJĘCIA: JASON INGRAM

zielonymi paprociami i bylinami o białych kwiatach. Ale myślę, że nowoczesny styl wymaga czegoś więcej niż tylko zieleni i bieli, chociaż paleta barw powinna być dość ograniczona. Użycie ciemnozielonych roślin, takich jak bukszpan lub cis, tworzy silny kontrast z limonkowymi nutami paprotnika szczecinkozębnego (*Polystichum setiferum*) lub kwiatami wilczomleczy. Połączenie tych zielonych odcieni stworzy dobre tło dla neutralnego koloru i być może jeszcze jednego, dodatkowego. Współczesny klimat stworzy na przykład paleta ciemnej zieleni, jasnej zieleni, bieli i fioletu. Albo co powiesz na ciemne i jasne odcienie zieleni w połączeniu z bielą, a następnie całą gamą imbirowych kwiatów i liści. Może to być np. żurawka (*Heuchera*) 'Marmalade', kuklik (*Geum*) 'Totally Tangerine' i ognik o pomarańczowych owocach. Kluczem do uzyskania nowoczesnego wyglądu jest po prostu ograniczenie palety barw i dodanie koloru z efektem „wow". Więcej inspiracji znajdziesz na wydarzeniach RHS, takich jak Chelsea Flower Show czy Hampton Court Palace Garden Festival.

Czy wiesz, że...

Podobno pomarańczowy pobudza nasz mózg bardziej niż jakikolwiek inny kolor, dlatego idealnie nadaje się do dynamicznych nasadzeń

Paleta prerii

Koncepcja nasadzeń preriowych opiera się na amerykańskich formacjach trawiastych. Podczas tworzenia takich nasadzeń kluczem do uzyskania właściwego wyglądu jest użycie ograniczonej liczby gatunków i kolorów oraz powtarzanie ich na całym obszarze, aby uzyskać jednolity efekt. W nasadzeniach w stylu preriowym używa się wszelkiego rodzaju roślin spoza Ameryki, ale aby uzyskać autentyczny wygląd, należy powtarzać dwa kluczowe kolory: stonowany różowy i żółty. Chociaż nie jest to paleta powszechnie stosowana

eprasa.pl 613cb2a893

Ścieżka z szarego żwiru nawiązuje do śródziemnomorskich kolorów roślin

3 polecane rośliny

Propozycja Nicka na mieszankę w stylu śródziemnomorskim

Żmijowiec wspaniały (*Echium candicans*)
Jest spokrewniony z ogórecznikiem i ma masywne, spiczaste kwiatostany pełne niebieskich, uwielbianych przez pszczoły kwiatów. **Wysokość x Szerokość** 1,5 m x 1,5 m

Powój krzewiasty (*Convolvulus cneorum*)
Zdobią go lśniące, srebrne liście i mnóstwo delikatnych białych kwiatów. **W x S** 60 cm x 80 cm

Czystek (*Cistus*) 'Silver Pink'
Okazałe, różowe kwiaty z cudownie pogniecionymi płatkami odznaczają się na tle srebrzystych liści. **W x S** 1 m x 1,2 m

„Przy tworzeniu śródziemnomorskiej palety kolorów w ogrodzie, liście są równie ważne jak kwiaty"

w brytyjskich ogrodach, ma uderzający urok. Rośliny takie jak rudbekia, uczep czy dzielżan pochodzą z prerii i mają wyrazisty żółty kolor. Jeśli chodzi o różowy, to celuj w jeżówkę purpurową (*Echinacea purpurea*), liatrę i pysznogłówkę. Chociaż niektórzy mogą uznać to za zgrzyt kolorów, ich powtarzanie służy uzyskania wrażenia spójnej całości. Sussex Prairie Garden, w pobliżu Henfield w West Sussex, jest dobrym miejscem do odwiedzenia w poszukiwaniu dalszych inspiracji.

Tropikalne tony

Wilgotne tropikalne regiony to nieustające słońce, obfite opady deszczu, duże kwiaty i bujna roślinność – ale mają też swoją własną paletę kolorów. Pomyśl o Brazylii, Tajlandii i Zanzibarze, a zobaczysz obfitość nasyconych tonów. Mocny fiolet, wspaniałe oranże, krzykliwe czerwienie i neonowe róże ucieleśniają ten egzotyczny klimat. Łącząc serię roślin w tych tonach natychmiast uzyskasz tropikalny motyw. Postaw na gatunki takie jak ketmia krwista (*Hibiscus coccineus*) czy *Tibouchina urvilleana*. Ketmia jest dość delikatną byliną, która jest zwykle traktowana jako roślina jednoroczna. Przez całe lato rozwija ogromne, egzotyczne, mocno czerwone kwiaty, rozrzucone na bujnej roślinie o wysokości dwóch metrów. Dla porównania, *Tibouchina* jest delikatnym krzewem o wielkich fioletowych kwiatach i pręcikach, które przypominają rzęsy Betty Boop! Połącz te gatunki z innymi nasyconymi tonami, gorącymi kolorami i bujnym listowiem, jakie ma np. kolokazja, a stworzysz swój własny tropikalny raj. Szklarnia w RHS Garden Wisley w Surrey jest pełna inspiracji.

Mieszanka śródziemnomorska

Przy tworzeniu śródziemnomorskiej palety kolorów w ogrodzie, liście są równie ważne jak kwiaty. Suche i gorące środowisko naturalne południowej Europy spowodowało, że wiele rosnących tam roślin ma srebrzyste liście, więc powtarzanie tego typu gatunków natychmiast stworzy bardzo specyficzny klimat. Mam na myśli rośliny takie jak lawenda, ożanka i santolina. Wszystkie mają tendencję do tworzenia dość niskich, kopulastych kształtów, więc powtarzanie ich w nasadzeniach tworzy dziki i skalisty śródziemnomorski krajobraz. Jeśli dodasz do takiej mieszanki srebrzystych liści paletę żółtych, niebieskich i bladoróżowych kwiatów, to znajdziesz się na dobrej drodze do stworzenia nasadzeń w stylu śródziemnomorskim. Więcej inspiracji znajdziesz w Ogrodzie Śródziemnomorskim w Kew Gardens w Londynie.

Niezależnie od tego, jaki styl chcesz uzyskać, zawsze najpierw zestaw ze sobą rośliny cyfrowo, zanim zdecydujesz się na ich zakup. Ja zazwyczaj po prostu zaciągam zdjęcia roślin do dokumentu, a następnie dodaję i usuwam gatunki, aż uzyskam odpowiednią paletę. Możesz zrobić to samo z wózkiem roślin w centrum ogrodniczym – dodawaj i usuwaj okazy w różnych kolorach, aż uzyskasz odpowiednią równowagę.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; GETTY/GRATYSANNA; JASON INGRAM; RHS; KATEEJ/ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

Czar czerwcowych rabat

Przełom wiosny i lata w ogrodzie to prawdziwie magiczny czas. To moment, gdy majowa, soczysta i bujna zieleń nareszcie zamienia się w kolorowy gobelin czerwca. Ogród staje się prawdziwym rogiem obfitości. I chociaż w sadach pojawiają się już pierwsze owoce, a w warzywnikach zaczynamy zbierać pierwsze obfite plony, to o tej porze roku serce ogrodnika bije mocniej głównie na myśl o romantycznych rabatach w ogrodzie ozdobnym.

ZDJĘCIE: AGNIESZKA MAJEWSKA

TEKST I ZDJĘCIA KATARZYNA BELLINGHAM

eprasa.pl 613cb2a893

Czerwiec to szczyt sezonu wegetacyjnego w ogrodach. Roślinność na rabatach w tym czasie jest szczególnie bujna i kolorowa – pełna życia, dobrze nawodniona i zdrowa

Rabaty kwiatowe w ogrodach klimatu umiarkowanego, jaki obejmuje większość Europy, a w tym Polskę, wyglądają najlepiej w czerwcu z kilku powodów. Po pierwsze, w tym cudownym dla ogrodnika miesiącu, na rabatach kwitnie niesamowita różnorodność roślin, których kwitnienie teraz się sumuje – obok kończących już kwitnienie tulipanów późnych (na naszych rabatach w Ogrodzie Bellingham ostatnie kwitną tulipany lodowe i piwoniowe, w przepięknej odmianie 'Renown Unique'). W pełnym rozkwicie są letnie rośliny cebulowe, takie jak czosnek ozdobny i rośliny dwuletnie, takie jak miesięcznica roczna, naparstnica, wieczornik damski, malwa oraz wczesne byliny: piwonie, ostróżki, przywrotnik ostroklapowy, kocimiętki, łubiny i bodziszki, oraz róże i lawenda. Niektóre rośliny jednoroczne (na przykład groszek pachnący) zaczynają już kwitnąć, gdy pozostałe, np. kosmosy, aminki czy moje ulubione rabatowe bazylie krzewiaste – sadzone wiosną, po Zimnej Zośce – są już dobrze ukorzenione, zaczynają dojrzewać i teraz w pełnym ulistnieniu zdobią rabaty sztywnymi, zdrowymi pędami i delikatnymi kwiatami. Roślinność na rabatach wydaje się świeża i zdrowa, ponieważ tak wcześnie w sezonie szkodniki nie miały jeszcze okazji wyrządzić zbyt wiele szkód, a choroby grzybowe wśród bylin (mączniak) i róż (czarna plamistość liści) jeszcze się nie rozpanoszyły. Dodatkowo my, ogrodnicy, wiosną niemal stanęliśmy głowie, aby roślinność na rabatach była odpowiednio przygotowana do nowego sezonu – dobrze przycięta, nakarmiona, wyściółkowana, odchwaszczona, podwiązana do podpór. Nic więc dziwnego, że ogród wygląda wzorowo.

Kolejny powód to aura, czyli panująca w czerwcu pogoda. Po zmiennej i czasami chłodnej wiośnie, w czerwcu jest zazwyczaj ciepło, temperatura się stabilizuje, a długie godziny światła dziennego świetnie sprzyjają fotosyntezie. W glebie po zimie są jeszcze zasoby wody, a dni nie są ani zbyt gorące, ani suche – roślinność jest dobrze nawodniona i wydaje się szczególnie bujna, zielona, obfita. Można śmiało powiedzieć, że rabaty osiągają szczyt kwitnienia właśnie w czerwcu i jest to prawdziwy, żywy teatr kolorów, kształtów i zapachów.

Roślinność w czerwcu może być bardzo różnorodna. W angielskim ogrodzie Sissinghurst Castle na rabatach wczesnego lata dominuje fiolet, róż i purpura

Na rabatach w Walmer Castle ogrodnicy wybrali gatunki białe, błękitne, stalowe oraz szarości i pięknie je wyeksponowali na tle ogromnego żywopłotu z cisa

eprasa.pl-613cb2a893

Tak więc może właśnie teraz warto zaszyć się gdzieś w spokojnym zakątku swojego ogrodu i wyciszyć się wśród pachnących rabat lub poświęcić trochę czasu na wycieczki po ogrodach – ja staram się robić i jedno, i drugie.

Rabaty angielskie w czerwcu

Każdego roku w czerwcu odwiedzam angielskie ogrody, ponieważ tamtejsze rabaty kwiatowe wczesnym latem to jeden z najbardziej czarujących widoków na świecie. Kolory, zapachy i formy łączą się tam spontanicznie w naturalnej harmonii. Angielskie rabaty i tak zachwycają starannością doboru gatunków, piękną kompozycją i uporządkowaniem (szczególnie krawędzi rabat!), ale czerwiec to moment, w którym natura jest najbardziej hojna, a ogrody są pełne inspiracji, obietnic i napełniają mnie ogromną ilością energii oraz motywacji do działania w ogrodzie.

Najbardziej na angielskich rabatach w czerwcu kocham strzeliste błękitne ostróżki, słodko pachnące karminowe róże, łubiny, naparstnice i rzadko jeszcze w naszym kraju uprawiany farbownik lazurowy (*Anchusa azurea*) o kwiatach w kolorze królewskiego błękitu. Wszystko to przeplatane jest obeliskami z groszkiem pachnącym, fioletowymi kulami czosnku Krzysztofa (*Allium christophii*) i delikatnymi baldachami aminków większych (*Ammi majus*) – to idealna mieszanka bylin, roślin cebulowych i jednorocznych. Aby uzyskać naturalny i swobodny, lecz jednak kontrolowany wygląd, angielscy ogrodnicy umiejętnie projektują swoje rabaty powtarzając kluczowe rośliny co kilka metrów, aby zachować rytm (np. naprzemiennie wzdłuż krawędzi rabaty jest kocimietka i bodziszek), sadzą zazwyczaj nieparzyste grupy roślin (po 3 lub 5 sztuk) i mieszają kształty oraz tekstury liści – drobne, szerokie i pierzaste ulistnienie wygląda bardzo atrakcyjnie jako wypełnienie między kwiatami. W czerwcu na rabatach pięknie wyglądają na przykład srebrne liście karczochów, pióropusze koprów bylinowych (szczególnie tego brązowego, (*Foeniculum vulgare* 'Purpureum') i stalowe miecze kosaćców bródkowych. Rośliny sadzone są gęsto, aby uzyskać efekt dżungli, co robi wrażenie szczególnie w czerwcu, gdy roślinność jest tak soczysta. Warto jednak pamiętać o tym, aby dookoła niektórych, szczególnie podatnych na choroby grzybowe roślin, zapewnić dobry przepływ powietrza – jest to szczególnie ważne m.in. w przypadku, pysznogłówek, malw i floksów.

Wcześnie kwitnące byliny, takie jak kocimiętka czy czyściec wełnisty, malowniczo wylewają się na ścieżki, łagodząc proste krawędzie rabat

Mak wschodni (*Papaver orientale*) jest mocnym akcentem na rabacie wczesnego lata. Kwitnie obficie, lecz krótko; zaraz po nim nadchodzi czas na piwonie

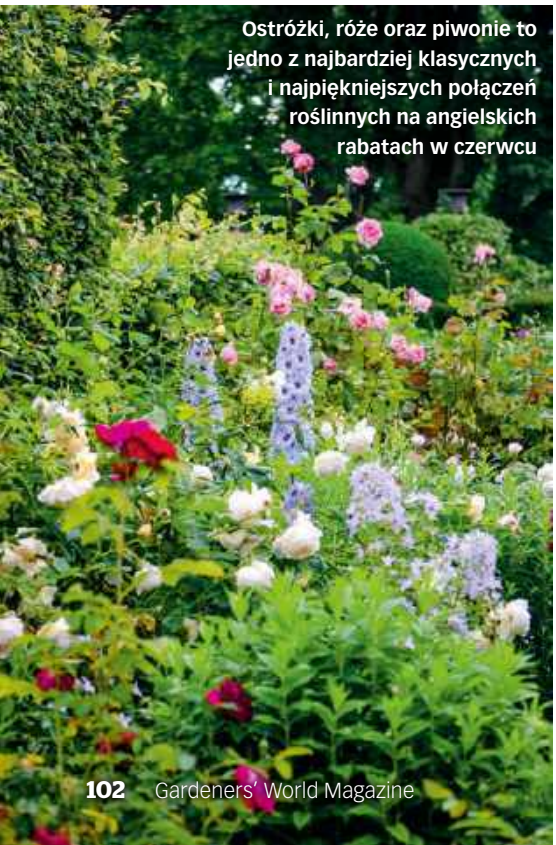

Ostróżki, róże oraz piwonie to jedno z najbardziej klasycznych i najpiękniejszych połączeń roślinnych na angielskich rabatach w czerwcu

Na tradycyjnych rabatach mieszanych wysokie rośliny, takie jak królujące w czerwcu ostróżki, naparstnice i łubiny, wyrastają z tyłu i są tłem dla bylin znajdujących się w środkowej i przedniej części rabaty – tworzą one strzeliste wieże najcudowniejszych kolorów – chłodnych błękitów, przeróżnych odcieni fioletu i delikatnych różów. Kwiaty w środkowej części rabat, takie jak piwonie, floksy i bodziszki, zapewniają bujne kopce kwiatów, które są wspaniałą kotwicą dla wysokich bylin i łączą je z najniższą, przednią częścią rabat. Tutaj z początkiem lata najatrakcyjniej wyglądają kocimiętki, kalaminty, przywrotnik ostroklapowy, czyściec wełnisty i niższe odmiany bodziszków, a czasami nawet bratki – zmiękczają one wizualnie rabaty i wręcz rozlewają się na ścieżki. Dzięki nim rabaty o tej porze roku wydają się szczególnie romantyczne i urocze, jak malowane płótno – żywe, dynamiczne i pełne kontra-

eprasa.pl 613cb2a893

stów, w którym żadna roślina nie dominuje, lecz subtelnie uzupełnia inne.

Dla osób, które chciałyby u siebie powtórzyć ten fenomen, istotne powinno być to, aby pamiętać, że wszystkie rośliny na takiej rabacie odgrywają tak samo ważną rolę i gdyby usunąć nagle wszystkie kocimiętki czy ostróżki, to takiego efektu moglibyśmy już nie uzyskać. Warto się uczyć, bo angielskie rabaty kwiatowe posiadają głębię i rytm. Ich urok, szczególnie czerwcową porą, tkwi w na pierwszy rzut oka miękkiej, nieformalnej strukturze – rośliny swobodnie się mieszają, tworząc wrażenie niewymuszonego piękna. Delikatne przejścia kolorów – od bieli do pasteli i mocniejszych fioletów – sprawiają, że rabata przypomina żywą akwarelę. Oczywiście każdy z nas wie, ile wysiłku, planowania i pielęgnacji potrzeba do utrzymania takich z pozoru naturalnych rabat. Ale teraz, w czerwcu, cieszmy się rezultatem ciężkiej pracy ogrodnika. Przy tak długim dniu kwiaty wygrzewają się w złotym świetle od świtu do zmierzchu. Wczesne godziny poranne i wieczór są szczególne. Wtedy w powietrzu unoszą się aromaty pachnących kwiatów róż i groszków, a z liści przywrotnika rosę spijają motyle i ptaki. Motyle chętnie przylatują o tej porze roku również do lawendy, naparstnic i czosnków ozdobnych; wszystko tętni życiem, co wprowadza mnie w poczucie spokoju i ponadczasowości – otoczona taką bioróżnorodnością czuję się częścią tego całego ekosystemu, w którym każdy z nas ma swoje miejsce.

Gdyby ktoś zapytał mnie, jak zaplanować rabatę angielską, która w czerwcu będzie przypominać najbardziej ikoniczne kompozycje oglądane w słynnych ogrodach takich jak Sissinghurst Castle Gardens czy Long Barn (oba ogrody projektu Vity Sackwille-West z pierwszej połowy XX wieku), to zaproponowałabym delikatne pastele i chłodne odcienie z akcentami głębszych błękitów, fioletów i ciepłych różów. Paleta kolorów typowa dla bylin i krzewów pierwszej połowy lata to delikatne róże, lawendowy fiolet, bladożółty, głęboki błękit, biel, przygaszony róż.

W tylnym rzędzie posadziłabym ostróżkę 'Blue Bird' w żywym błękicie, naparstnice purpurowe, których dzwonkowate kwiaty wabią pszczoły, klasyczną angielską różę o silnym zapachu w odmianie 'Gertrude Jekyll', dziewanny 'Helen Johnson' – mają miękkie, morelowe kłosy wśród srebrzystych liści – oraz skromny z wyglądu, lecz mocno pachnący kozłek lekarski i zwiewny aminek większy. Te rośliny zapewnią rabacie wysokość do około 2 metrów oraz teatralną wręcz strukturę.

W środkowym rzędzie, czyli sercu rabaty, umieściłabym roślinność o wysokości nie przekraczającej 1 metr, która ma bogatą fakturę np. piwonię 'Sarah Bernhardt' o delikatnie różowych, lekko falowanych płatkach kwiatów oraz płomyki wiechowate (*Phlox paniculata*) 'David' – białe, pachnące i bardzo długo kwitnące. Koniecznie dodałabym do nich kocimiętkę (*Nepeta*) 'Six Hills Giant' o obfitych, lawendowoniebieskich kwiatach, uwielbianych przez owady zapylające wraz z szałwią omszoną (*Salvia namerosa*) 'Caradonna', która dla kontrastu z kocimiętką charakteryzuje się strzelistymi jak iglice, ciemnofioletowymi kwiatami.

Przedni, najniższy rząd roślin na rabacie powinien dorastać zaledwie do około 50 cm, aby swobodnie wylewać się na ścieżki, tym samym łagodząc ostre krawędzie rabat. I tutaj tradycyjnie musi rosnąć przywrotnik ostroklapowy o limonkowozielonych, pienistych kwiatach i karbowanych liściach. Polecam również bodziszek 'Rozanne', który ma rozłożyste, fioletowoniebieskie kwiaty, lawendę, czyściec wełnisty oraz białe goździki brodate 'Mrs Sinkins', które cudnie pachną i wprowadzają na rabaty uroczy klimat *vintage*.

Rabaty na nowe czasy

Podobnie jak rabaty tradycyjne, w czerwcu równie pięknie mogą wyglądać nasadzenia na rabatach suchych czy żwirowych, które w obliczu coraz

Na rabatach naturalistycznych w czerwcu kwitną obficie wieczorniki damski, orliki i kocimiętka. Wkrótce dołączą do nich dziewanny oraz firletka kwiecista

W romantycznym ogrodzie nie może zabraknąć malw. Najpiękniejsze są malwy o kwiatach pojedynczych, a do szczególnie ciekawych zalicza się malwę czarną oraz malwę 'Creme de Cassis'

eprasa.pl 613cb2a893

suchszego klimatu stają się z roku na rok bardziej popularne w Europie. Dla przykładu, czerwcowe suche rabaty w ogrodzie Beth Chatto w Anglii to mistrzowska lekcja w zakresie zrównoważonego piękna i harmonii roślin. W przeciwieństwie do tradycyjnych angielskich rabat, które opierają się na bujnych, kochających wilgoć roślinach, te rabaty są zbudowane na zasadzie „właściwa roślina, właściwe miejsce" – rozwijają się w ubogiej, suchej glebie przy minimalnym podlewaniu. W takiej powściągliwości też jest wiele uroku – w czerwcu suche rabaty oferują inny rodzaj bujności. Jest to stonowana, śródziemnomorska paleta odcieni srebra, szałwiowej zieleni i przydymionego błękitu plus kontrasty kształtów i form – od kolczastych traw po miękkie, wełniste liście czy wysokie, architektoniczne strzeliste pędy wyrastające z niskich rozet liści (dziewanny). Gwiazdy czerwcowej suchej rabaty to między innymi odporne na susze czosnki ozdobne 'Purple Rain' oraz czosnki Krzysztofa, szałwie muszkatołowe (*Salvia sclarea*) oraz mieszańcowe, czyściec wełnisty – którego srebrzyste, aksamitne i miękkie w dotyku liście fantastycznie kontrastują ze stalowoniebieskim, podobnym do ostu ulistnieniem mikołajków – i zielonkawego wilczomlecza sosnki (*Euphorbia cyparissias*). Do tego budleja, żeleźniaki, szałwia lekarska lub lawenda wąskolistna o klasycznym zapachu i strzelistych, fioletowych kwiatostanach, oraz zwiewne fioletowoniebieskie chmury perowskii 'Blue Spire', białe kwiatki modraka sercolistnego (*Crambe cordifolia*), różowy czystek i drobniutka, płynąca jak złota rzeka w świetle słonecznym ostnica cieniutka. Do tego inne trawy – np. lodowata, niebieskozielona kostrzewa sina lub miękkie, szczotkowe pióropusze (w późniejszej części sezonu) piórkówki. Tu i ówdzie wybuchają jak noworoczne fajerwerki ostnice olbrzymie i czosnki Szuberta.

Położony na dawnym żwirowym parkingu w Essex – jednej z najsuchszych części Wielkiej Brytanii – suchy ogród Beth Chatto jest inspirującym przykładem tego, jak przemyślany projekt i odpowiedni dobór roślin mogą przezwyciężyć trudne warunki. W czerwcu ten żwirowy ogród jest w pełnej krasie, tętni życiem i pęka w szwach od kochających słońce roślin. Pomimo trudnych warunków, czerwcowa sucha rabata jest pełna zapylaczy – pszczoły tłoczą się wokół lawendy i mikołajka, a motyle dryfują przez kępy tymianku i dziewanny. Ogród tętni życiem, nawet bez podlewania.

Czerwcowe przeboje na rabaty

- Czarnuszka – roślina jednoroczna; zwiewne, delikatne kwiaty
- Glicynia – późne odmiany; kaskadowe fioletowe lub białe kwiatostany
- Groszek pachnący – pnące rośliny jednoroczne o pięknym zapachu
- Jaśminowce – białe kwiaty o cytrusowym zapachu
- Kosaćce – brodaty i syberyjski; eleganckie, o misternych płatkach
- Liliowce – zawsze niezawodne i łatwe w uprawie
- Łubin – efektowne strzeliste kwiatostany w przeróżnych wyrazistych kolorach
- Maki – wschodnie i syberyjskie, są efektowne w czerwcu
- Naparstnice – wysokie, dzwonkowate kwiaty (dwuletnie)
- Ostróżki – wysokie iglice w odcieniach błękitu, fioletu, różu i bieli
- Piwonie – bujne, pachnące i romantyczne
- Powojniki – wczesne odmiany wielkokwiatowe
- Róże – szczególnie mieszańce herbaciane, róże pnące i angielskie
- Szałwia – omszona lub musztardowa; długo kwitnące i przyjazne zapylaczom

Typowe angielskie rabaty wypełnione są kwiatami róż, które pokrywają obeliski. U ich podstawy widać błękity i fiolety niższych bylin, np. dzwonków piramidalnych (*Campanula pyramidalis*)

W suchych ogrodach w czerwcu jest jeszcze bardzo soczyście i kolorowo. Wśród najpiękniejszych fioletów królują szałwie omszone, goździk kartuzek i czosnek Krzysztofa

eprasa.pl 613cb2a893

KROK PO KROKU

Uporządkuj krawędzie trawnika

Chcąc wypełnić puste miejsca na obrzeżach trawnika, obsiej je teraz nasionami trawy. Ciepła gleba sprawi, że szybko wykiełkują, należy jednak pamiętać o ich podlewaniu, aby nie uschły i nie obumarły. Udepcz przygotowaną pod siew powierzchnię ziemi do poziomu trawnika. Podlewaj rosnące źdźbła, aż będą wystarczająco silne, by poddać je pierwszemu koszeniu.

1 SPULCHNIJ glebę i wyrwij chwasty. Wmieszaj w górną warstwę gleby kompost oraz żwir, aby otrzymać kruche podłoże pod siew i na koniec je udepcz lub dociśnij.

2 WYMIESZAJ dobrze nasiona w opakowaniu. Wysiej je ręcznie, rozsypując je równomiernie na przygotowaną powierzchnię. Sprawdź gęstość siewu na opakowaniu.

3 PODLEJ nasiona konewką z sitkiem. Podlej ponownie, jeśli obsiany obszar wyschnie. Nasiona powinny wykiełkować po około 10 dniach.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE, JASON INGRAM

Paprocie, takie jak paprotnik szczecinkozębny (*Polystichum setiferum*) należy posadzić w zacienionym miejscu

Podlej paprocie rosnące w donicach

Pamiętaj o podlewaniu paproci rosnących w doniczkach. Napełnij konewkę wodą deszczową i powoli podlej podłoże wokół rośliny, aby dobrze nasiąkło. Paprocie, które naturalnie tolerują suche i zacienione warunki, doskonale sprawdzą się jako rośliny doniczkowe, a ich korzenie dobrze znoszą ograniczenia związane z uprawą w pojemniku.

Paprotnik szczecinkozębny (*Polystichum setiferum*), zanokcica i nerecznica są dobrym wyborem i chociaż należy regularnie sprawdzać ich podłoże oraz podlewać je, gdy wyschnie – będą dobrze rosły.

Usuń chwasty, podlej glebę, a następnie rozłóż 5-7 centymetrową warstwę ściółki

Wyściółkuj puste miejsca na rabatach

Zakryj ściółką opustoszałe miejsca na rabacie, zwłaszcza po deszczu. Dzięki temu rabata będzie wyglądać na zadbaną i uporządkowaną. Ściółkę można przygotować samodzielnie, używając kompostu, przegniłego obornika oraz gotowych mieszanek w workach z centrum ogrodniczego.

Rozłóż ściółkę ostrożnie, starając się zmieścić ją pod liśćmi tam, gdzie to możliwe, jednocześnie uważając, aby nie usypać jej zbyt wysoko wokół zdrewniałych pędów, które są podatne na gnicie. Uzupełnianie ściółki latem użyźni glebę, stłumi chwasty, pozwoli zatrzymać wilgoć wokół korzeni i z czasem poprawi strukturę gleby.

eprasa.pl 613cb2a893

Zadbaj o topiary

Przytnij topiary, aby pobudzić je do rozkrzewienia się, co wyostrzy kontury roślin, szczególnie po kolejnym cięciu przeprowadzonym później w tym roku.

Najpierw jednak sprawdź, czy w środku nie gniazdują ptaki. Następnie sekatorem zacznij odcinać wszelkie przyrosty na gołych pędach, a następnie użyj nożyc, aby przyciąć resztę. Trzymaj nożyce tak, by ostrza cięły „płasko", dzięki czemu nie wbiją się one w wierzchołek topiaru.

Zbierz wszystkie ścinki, zwłaszcza z wierzchołka korony, gdzie pozostawione na dłużej mogą zacząć gromadzić wilgoć.

Po przycięciu należy dokarmić oraz wyściółkować roślinę, a później chronić ją przed suszą

Nie zapomnij

- **Koś trawnik mało, a często, aby utrzymać gęstą darń i zwiększyć jej odporność na suszę**
- **Rozmnóż krzewy, pobierając sadzonki zielne z młodych pędów, które jeszcze nie zakwitły**
- **Usuń dzikie pędy róż, odrywając je przez szarpnięcie (załóż rękawiczki, aby ułatwić sobie pracę)**
- **Podwiąż powojniki i wiciokrzew, a także pędy róż pnących i wielokwiatowych**

Posadź słoneczniki na rabacie w słonecznym i osłoniętym od wiatru miejscu

Posadź słoneczniki

Wstrzymanie się z wysadzeniem słoneczników do tego miesiąca oznacza, że będziesz mieć duże rośliny do sadzenia, które będą bardziej odporne na ataki ślimaków. Co więcej, będą szybko rosnąć po tym, gdy ich korzenie zostaną umieszczone w ciepłym podłożu.

Przed wysadzeniem roślin odpowiednio przygotuj glebę, usuwając chwasty i, jeśli to konieczne, dodając do niej dużo materii organicznej, takiej jak kompost lub dobrze przegniły obornik. Posadź słoneczniki na tej samej głębokości, na jakiej rosły w doniczkach. Dobrze je podlej, a wyższe odmiany podeprzyj tyczką bambusową lub czymś podobnym. Obsadź słonecznikami luki na rabatach, aby dodać im wysokości.

Dbaj o obrzeża trawnika, aby utrzymać ich schludny wygląd i zapobiec wdzieraniu się trawy na rabaty

Przytnij i uporządkuj obrzeża trawnika

Zadbaj o krawędzie trawnika i powstrzymaj trawę przed zarastaniem rabat, przycinając ją nożycami do trawy.

Pracuj wzdłuż krawędzi, skracając źdźbła, ale uważając, aby ich nie przeciąć, ponieważ może to zmienić linię rabaty.

Użyj sekatora, aby przyciąć wszystkie rośliny wychodzące na trawę – pomoże to zapobiec powstawaniu gołych placków na trawniku. Na koniec przejdź się wzdłuż krawędzi, aby zebrać ścinki, po czym wrzuć je na kompost.

KROK PO KROKU

Stwórz kompozycję w pojemniku przyjazną owadom

Zachęć zapylacze i owady biegające do wizyty w twoim ogrodzie, tworząc dla nich roślinną dekorację w donicy. Jest to idealne rozwiązanie, jeśli masz ograniczoną przestrzeń, ponieważ zapewni ona osłonę przypominającą żywopłot – którego posadzenie nie zawsze jest możliwe w małym ogrodzie – wspierając jednocześnie aktywność dzikich stworzeń. Wykorzystaj rośliny odporne na mróz, aby zimą cieszyć ich widokiem, a ptakom zapewnić pożywienie w postaci nasion.

1 STWÓRZ warstwę z kamieni, słomy oraz gałązek, w które będą mogły się schronić owady. Postaraj się, aby były one rozłożone równomiernie, tak by doniczka się nie przewróciła.

2 POSADŹ w donicy mieszankę roślin, takich jak szałwia, lawenda, kocimiętka oraz bodziszki, które są lubiane przez zapylacze. Dociśnij je i podlej.

3 DODAJ więcej kryjówek dla owadów, na przykład w postaci gałęzi z wywierconymi na jej końcu głębokimi otworami, którą można umieścić na powierzchni podłoża między roślinami.

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; JASON INGRAM

eprasa.pl 613cb2a893

Uzupełnij wodę w oczkach wodnych w doniczkach

Regularnie uzupełniaj wodę w mini oczkach w pojemnikach. Latem wilgoć szybko wyparowuje, dlatego należy co tydzień sprawdzać poziom wody. Zawsze miej przygotowaną napełnioną konewkę, aby woda miała taką samą temperaturę jak woda w oczku. Wlewaj ją delikatnie, aby nie przeszkadzać dzikim stworzeniom, takim jak larwy owadów, traszki i żaby.

Nie zapomnij

- Wysadź do gruntu cukinie/dynie i fasolę szparagową z rozsady przygotowanej w pomieszczeniu
- Podlewaj cebule i szalotki w czasie suszy
- Przycinaj śliwy od połowy czerwca do początku lipca
- Zbieraj według potrzeb rzepę, rzodkiewki i sałaty
- Przerzedź skupiska owoców na jabłoni po czerwcowym opadzie, usuwając te najmniejsze i uszkodzone

Silnie rosnący powojnik górski (*Clematis montana*) można mocno przyciąć po kwitnieniu, jeśli osiągnie zbyt duże rozmiary

Przytnij powojniki górskie

Teraz, kiedy powojniki górskie (*Clematis montana*) przekwitły, możesz je przyciąć. Wczesną wiosną ich pędy rozrastają się w poszukiwaniu nowych podpór, więc jeśli chcesz ograniczyć ich zasięg, przytnij je teraz.

Używając sekatora skróć te pędy tak, by przywrócić roślinie jej pierwotny szkielet, wykonując cięcie tuż nad zdrową parą pąków liściowych. Nowe przyrosty, które wyrosną w miejscu cięcia będą krótsze i wydadzą mnóstwo kwiatów wiosną przyszłego roku, dzięki czemu roślina zyska schludniejszy wygląd. Możesz zachować kilka dłuższych pędów, jeśli chcesz dalej poprowadzić roślinę w którymś kierunku. Zrób to przed końcem czerwca, aby mieć pewność, że nowe pędy zakwitną.

Zanim wysadzisz delikatne rośliny jednoroczne do ogrodu zaczekaj, aż minie niebezpieczeństwo przymrozków

Wysadzanie roślin jednorocznych do gruntu

Ostatnie przymrozki występują około połowy maja, ale z wysadzeniem roślin jednorocznych do gruntu czekamy do początku czerwca. Przed sadzeniem odchwaszczamy i podlewamy glebę. Na obszarach z kruchą, gliniastą glebą nie ma potrzeby stosowania żadnych dodatków użyźniających, lecz w miejscach z glebą piaszczystą o niskiej zawartości składników odżywczych należy zastosować dużo przegniłego kompostu oraz ziemi liściastej. Po posadzeniu roślin, aby ograniczyć chwasty, ściółkujemy glebę 10-warstwową gazetą (pięć arkuszy złożonych na pół), na której następnie rozkładamy 7,5-centymetrową warstwę ziemi liściowej, przegniłych ścinków trawy lub przegniłego kompostu. Aby odstraszyć ślimaki, rozsypujemy fusy z kawy, stosujemy oprysk z czosnku i sadzimy odstraszające je rośliny towarzyszące, takie jak nasturcje.

ZDJĘCIA: CAROLINE HUGHES; RODIMOVPAVEL/ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

Wysadź na zewnątrz wysiane w pomieszczeniu rośliny jednoroczne

Teraz, gdy minęło już ryzyko przymrozków, przenieś młode rośliny jednoroczne wyhodowane z nasion wysianych do doniczek na ich docelowe miejsce. Najpierw je podlej, odetnij wszystkie uszkodzone lub pożółkłe liście, a u roślin jednopędowych uszczknij wierzchołki wzrostu, aby pobudzić je do silniejszego rozkrzewienia się.

Za pomocą łopatki posadź rośliny na rabacie, a następnie dociśnij dłońmi ziemię u ich podstawy. Porządnie podlej, używając konewki trzymanej blisko ziemi. Następnie rozłóż wokół roślin ściółkę z kompostu, aby utrzymać wilgoć w glebie w czasie ich ukorzeniania się na nowym miejscu.

Posadź młode rośliny jednoroczne na słonecznym stanowisku, a potem dobrze je podlej

Przytnij werbenę patagońską (*Verbena bonariensis*), aby pobudzić ją do wypuszczania nowych kwitnących pędów bocznych

Przytnij wysokie pędy werbeny

Werbena patagońska (*Verbena bonariensis*) jest powszechnie lubianą rośliną rabatową ze względu długotrwałe fioletowe kwiaty oraz wysoki, przewiewny pokrój. Aby uzyskać więcej pędów bocznych, a tym samym więcej kwiatów, należy przyciąć wysokie, wyprostowane łodygi. Skróć je o około jedną trzecią, wykonując cięcie tuż nad parą liści. Odrosty będą pojawić się jako pędy boczne, od góry do dołu, tworząc więcej pędów kwiatowych, dzięki czemu roślina będzie bardziej widoczna na rabacie. Zabieg ten opóźni również nieco kwitnienie, więc jeśli masz kilka roślin, możesz pozostawić niektóre z nich bez przycinania, aby zakwitły wcześniej.

Wzmocnij rośliny w doniczkach

Dopilnuj, aby roślinom rosnącym w doniczkach nie zabrakło składników odżywczych, podając im granulki wolno rozpuszczającego się nawozu. Jest to szybkie i łatwe – wystarczy wcisnąć granulkę w kształcie stożka w podłoże. Duże pojemniki mogą wymagać więcej niż jednej, więc sprawdź instrukcję, aby dobrać dawkę odpowiednią do objętości podłoża. Granulki rozkładają się powoli i uwalniają składniki po podlaniu doniczki przez okres do sześciu miesięcy.

Dokarmiaj rośliny doniczkowe przez całe lato, podając im granulat o powolnym uwalnianiu składników odżywczych

Poczekaj, aż liści narcyzów żółkną lub zbrązowieją, a następnie ręcznie je usuń

Usuń obumarłe liście narcyzów

W przypadku naturalizowanych narcyzów rosnących na obszarach porośniętych trawą, którą należy teraz skosić, zaleca się najpierw ściąć ich pożółkłe lub zaschnięte liście. Powinny dać się łatwo oderwać bez wyrządzania szkody cebulom. Kosiarka, zamiast ściąć te obumarłe liście, raczej je sprasuje, więc ich usunięcie pozwoli uzyskać czyste i równomierne pierwsze cięcie dłuższej trawy. Na tym etapie, gdy uschnięte liście narcyzów dają się łatwo usunąć, można je również oczyścić z okazów rosnących na rabatach.

10 MINUT WOLNEGO

Uważnie obserwuj swoje wiszące kosze. Co kilka dni sprawdzaj, czy podłoże jest suche i raz w tygodniu podawaj roślinom dwukrotnie rozcieńczony nawóz w płynie do pomidorów. Szybko usuwaj obumarłe kwiaty i uszczykuj wszystkie długie, zbyt energicznie rosnące pędy, aby pobudzić rozkrzewianie się roślin, a co za tym idzie – uzyskać bujniejszą kompozycję.

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; TIM SANDALL

eprasa.pl 613cb2a893

KROK PO KROKU

Posadź sadzonki dalii

Jeśli pobrałeś sadzonki dalii z nowych wiosennych pędów, które wyrosły z przechowywanych bulw, powinny one być teraz gotowe do przesadzenia do osobnych doniczek. Trzymaj je w osłoniętym miejscu, na przykład w zimnym inspekcie. Będą rosły szybko i zakwitną późnym latem.

1 WYJMIJ sadzonki z doniczek, aby sprawdzić, czy się ukorzeniły. Korzenie powinny być widoczne i nie powinny jeszcze owijać się wokół krawędzi doniczki lub być ze sobą splątane.

2 STRZĄŚNIJ nadmiar podłoża z dolnej części bryły korzeniowej, a następnie – trzymając sadzonki za bryłę korzeniową lub podstawę łodygi – ostrożnie je rozdziel.

3 POSADŹ każdą sadzonkę do osobnych doniczek o średnicy 9 cm. Przytrzymaj sadzonkę na środku doniczki i drugą ręką usyp wokół niej podłoże. Postukaj doniczką o blat, aby podłoże osiadło, a następnie je podlej.

Regularnie podlewaj pojemniki pełne roślin, aby utrzymać kwiaty w dobrej kondycji

Regularnie podlewaj pojemniki

W ciepłe dni pojemniki mogą szybko wysychać, zwłaszcza jeśli są wypełnione roślinami, które rosną i kwitną. Korzenie będą konkurować o przestrzeń i wilgoć, dlatego woda będzie szybko zużywana. Najlepszą porą na podlewanie jest wczesny poranek lub późny wieczór, kiedy parowanie jest najmniejsze, a rośliny mają szansę pobrać maksymalną ilość wilgoci. Lej wodę bezpośrednio na podłoże, aby mieć pewność, że porządnie nią przesiąknie. W bardzo upalne dni możesz nawet przenieść doniczkę w cień.

Zetnij przekwitłe kwiatostany tuż nad najbliższą parą liści

Usuń przekwitłe kwiatostany rododendronów

Zetnij przekwitłe kwiaty rododendronów, aby uporządkować krzewy i mieć pewność, że rośliny nie będą marnować energii na wytwarzanie nasion, a wykorzystają ją na późnoletni rozwój nowych liści oraz pąków, z których w przyszłym roku rozwiną się kwiaty.

Ścinaj przekwitłe kwiatostany nad parą zdrowych liści. Zbierz ścinki i wrzuć je na kompost. Usuń również chwasty wokół rośliny, a następnie podlej ją wodą ze zbiornika na deszczówkę i na końcu wyściółkuj ją wokół podstawy ziemią liściową, jeśli ją posiadasz.

Nie zapomnij

- **Wykop cebulki tulipanów, aby je wysuszyć, a potem przechować aż do jesiennego sadzenia**
- **Wysiej rośliny dwuletnie i byliny zielne, aby uzyskać kwiaty w przyszłym roku**
- **Podeprzyj rośliny z dużymi kwiatostanami, aby uchronić je przed opadaniem**
- **Wysiej po raz ostatni mrozoodporne rośliny jednoroczne, aby wypełnić luki na rabatach kolorami później w sezonie**

TEKST: ROSIE YEOMANS
ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl 613cb2a893

Begonie wkrótce urosną i zakryją kosz oraz wkładki, tworząc kulę kwiatów

Stwórz wiszącą kulę kwiatową z begonią

Latem bardzo łatwo jest stworzyć efektowną kulę z kwitnących begonii, którą można powiesić na dworze. Begonie są idealnym wyborem, ponieważ będą rosły i kwitły nawet wtedy, gdy nieco przeschną, choć najlepiej radzą sobie, gdy są regularnie podlewane. Są również bardzo odporne na upał i poradzą sobie także w cieniu.

Ta konstrukcja wymaga trochę planowania. Wybierz metalowe kosze, których stelaże mają duże otwory, tak by mieć wystarczająco dużo miejsca na wciśnięcie brył korzeniowych od zewnątrz. Sprawdź długość łańcucha, aby upewnić się, że dolny łańcuch jest wystarczająco długi, aby móc go przeciągnąć nad górnym koszem. W razie potrzeby zamocuj dodatkowy łańcuch. Ciężar odwróconego do góry dnem kosza najprawdopodobniej wystarczy, aby utrzymał się on na miejscu, ale bezpieczniej będzie połączyć obręcze obydwu koszy za pomocą drutu ogrodowego.

Z czasem rośliny zakryją doniczkę umieszczoną w górnej części, a korzenie wypełnią kosze, więc podlewanie będzie polegało na powolnym wlewaniu wody od góry. Jeśli nie będziesz w stanie tak wysoko sięgnąć, zdejmij kulę i postaw ją na dużej donicy, aby móc ją porządnie podlać.

KROK PO KROKU Jak obsadzić kulę begonią

1 UMIEŚĆ w każdym koszu grubą wkładkę kokosową, a następnie zrób w obydwu, pomiędzy prętami, nacięcia na każdą roślinę. Delikatnie wepchnij w nie od zewnętrznej strony bryły korzeniowe begonii.

2 UMIEŚĆ odwróconą do góry dnem doniczkę na dnie górnego kosza, aby ułatwić sobie późniejsze podlewanie. Następnie wypełnij oba kosze beztorfowym podłożem doniczkowym, dociskając go wokół brył korzeniowych.

3 PRZYTRZYMAJ podłoże podczas umieszczania górnego kosza na dolnym. Uważaj, aby nie zasypać łańcuchów i podciągnij ten z dolnego kosza do góry, aby można było zawiesić kulę.

4 PODLEJ dużą ilością wody, wlewając ją do doniczki w górnym koszu. Zanim powiesisz kulę poczekaj, aż nadmiar wody odcieknie, aby zmniejszyć jej ciężar. Raz w tygodniu zastosuj nawóz w płynie.

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 613cb2a893

Sadzonki nisko rosnących roślin alpejskich, takich jak gęsiówka, łatwo się ukorzeniają w ciągu zaledwie kilku tygodni

Pobierz sadzonki roślin alpejskich

Wiele roślin można rozmnożyć z sadzonek, zwłaszcza gatunki kwitnące wiosną, płożące rośliny alpejskie oraz niskie rośliny na skalniaki, takie jak gęsiówka, żagwin oraz smagliczka. Teraz, kiedy zakończyły już kwitnienie, ich młode pędy doskonale nadają się na sadzonki. Poszukaj silnych pędów z liśćmi w dobrym stanie. Zetnij wybrane pędy i włóż je do zroszonej wodą torebki foliowej, aby zachowały świeżość. Jeśli musisz przełożyć sadzenie na następny dzień, umieść je na noc w lodówce w szufladzie na warzywa.

Przytnij pęd do długości około 3-4 cm, a jeśli już wyrastają z niego małe korzenie, zachowaj je, ponieważ przyspieszą przyjęcie się sadzonki. Sadzonki powinny szybko się ukorzenić i mogą być gotowe do przesadzenia do doniczek lub wysadzenia na zewnątrz w ciągu zaledwie czterech tygodni. Rośliny te preferują miejsce w pełnym słońcu, z dobrze przepuszczalną glebą. Posadzone na pochyłym skalniaku lub na szczycie muru utworzą barwną kaskadę kwiatów.

KROK PO KROKU Pobieranie sadzonek pędowych

1 PRZYGOTUJ każdą sadzonkę, ostrożnie usuwając dolne liście. Odetnij je ostrym nożem tuż przy łodydze uważając, aby jej nie uszkodzić. Zachowaj jedną lub dwie szczytowe rozety liści.

2 WYMIESZAJ w równych proporcjach trochę podłoża do ukorzeniania i żwiru, aby zapewnić roślinom naprawdę dobry drenaż, dzięki czemu szybciej się ukorzenią. Napełnij doniczkę, a następnie wyrównaj i porządnie dociśnij podłoże. Z pomocą sadzaka zrób w nim otwór na sadzonkę.

3 UMIEŚĆ sadzonkę w otworze, tak by liście znajdowały się tuż nad powierzchnią. Dociśnij dolną część sadzonki, pomagając sobie sadzakiem i palcem. Rozmieść sadzonki wokół krawędzi doniczki, tak by ich liście się nie stykały.

4 PODLEJ rośliny, używając konewki z drobnym sitkiem. Umieść je na zewnątrz w osłoniętym miejscu, z dala od pełnego słońca. Idealny będzie zimny inspekt. Powinny ukorzenić się w ciągu kilku tygodni.

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE

eprasa.pl 613cb2a893

KROK PO KROKU Przesadź bakłażany

1

2

3

4

W tym miesiącu bakłażany powinny być gotowe do przesadzenia do docelowych pojemników, a świeże podłoże zapewni im mnóstwo składników odżywczych, które pomogą im rozpocząć kwitnienie i owocowanie. W cieple szklarni rośliny będą bujnie się rozrastać, dlatego silny system korzeniowy będzie dla nich niezbędnym wsparciem.

Zapewnij roślinom dużo miejsca, ponieważ ich wierzchołki się rozkrzewią, a na pędach bocznych pojawią się owoce. Zamontuj tyczkę, która będzie również wsparciem dla owoców. Podlewaj rośliny codziennie i raz w tygodniu podaj im nawóz w płynie.

1 SPRAWDŹ przed przesadzeniem, czy korzenie wypełniają po brzegi obecną doniczkę. Na końcowy etap wzrostu wybierz doniczkę o średnicy 30 cm, aby zapewnić korzeniom miejsce na rozrost, tak by mogły stać się one wsparciem dla rośliny, kiedy ta zacznie plonować.

2 WSYP na dno doniczki trochę beztorfowego podłoża do roślin doniczkowych z dodatkiem mieszanki John Innes i zanim umieścisz roślinę na środku pojemnika, nieco je dociśnij. Usyp wokół rośliny więcej podłoża.

3 UCISKAJ dłońmi podłoże podczas napełniania doniczki, po czym dociśnij je raz jeszcze po posadzeniu rośliny, tak by jej łodyga znajdowała się na środku, była wyprostowana, a dolne liście znajdowały się tuż nad jego powierzchnią.

4 PODLEJ podłoże, aby roślina dobrze w nim osiadła. Wlewaj wodę dookoła rośliny bardzo powoli, aby podłoże się nie przemieściło. Użyj podstawki, aby zebrać nadmiar spływającej wody.

DOBRA RADA

Zapyl ręcznie kwiaty melona – wystarczy oberwać kwiat męski (z pokrytym pyłkiem pręcikiem w środku) i delikatnie musnąć nim środek kwiatu żeńskiego (za którym znajduje się niedojrzały owoc). Zredukuj liczbę formujących się owoców do czterech na pęd boczny, uszczykując wszelkie pojawiające się przyrosty.

Usuń pędy boczne pomidorów

Pomidory kordonowe należy prowadzić na jeden pęd, regularnie usuwając w tym celu pędy boczne. Pozostawione na roślinie pędy boczne szybko się rozrosną i zaczną w siebie wrastać, tworząc dużą plątaninę.

Kieruj się w górę od podstawy rośliny, uszczykując małe pędy wyrastające z kątów między pędem głównym a liściem. Zachowaj ostrożność, gdy dotrzesz na samą górę – wierzchołek głównego pędu powinien pozostać w nienaruszonym stanie. Jeśli przez pomyłkę go usuniesz, poprowadź najbliższy mu pęd boczny w górę, aby przejął rolę pędu głównego.

Uszczyknij wszystkie małe pędy wyrastające nad liściem na pędzie głównym

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS

eprasa.pl 613cb2a893

W chłodniejsze dni zamykaj drzwi szklarni, aby zatrzymać ciepło

Zapobiegaj spadkom temperatury w szklarni

Kontroluj temperaturę w szklarni i zamykaj drzwi, jeśli prognozy przewidują chłodniejsze dni. Dzięki temu utrzymasz w środku możliwie równomierną temperaturę i uda ci się zapobiec dużym jej wahaniom, które mogą narazić rośliny na stres. Jest to szczególnie ważne na tym etapie, gdy rośliny szybko rosną i zawiązują owoce. Szkło jest stosunkowo dobre w utrzymywaniu ciepła, więc jeśli zamkniesz drzwi, dzięki promieniującemu ciepłu temperatura w środku powinna utrzymać się na stałym poziomie przez kilka godzin.

Delikatnie ściągnij doniczkę, aby sprawdzić, czy sadzonka jest dobrze ukorzeniona

Sprawdź, czy sadzonki się ukorzeniły

Chcąc upewnić się, że sadzonka się ukorzeniła i jest gotowa do przesadzenia, wystarczy sprawdzić, czy przez otwory w dnie doniczki widać korzenie. Ewentualnie ostrożnie ściągnij doniczkę i w ten sposób sprawdź, czy w ziemi są jakieś korzenie. Delikatnie pociągnięcie za sadzonkę może również pokazać, czy roślina się ukorzeniła, ale nie będziesz w stanie ocenić, ile ma korzeni i istnieje ryzyko, że je naruszysz. Przed przesadzeniem należy dobrze podlać sadzonkę, aby zmniejszyć związany z tym zabiegiem stres.

Każdego tygodnia dokarmiaj ogórki, pomidory i inne rośliny z tej rodziny nawozem w płynie, aby pobudzić je do kwitnienia i owocowania

Podlewaj i dokarmiaj rośliny owocujące

Rośliny takie jak ogórki, melony, bakłażany, papryka i pomidory zużywają ogromną ilość energii na tym etapie wzrostu, dlatego należy je regularnie podlewać i raz w tygodniu dokarmiać. Płynny nawóz o wysokiej zawartości potasu – albo nawóz wieloskładnikowy, albo samodzielnie przygotowana gnojówka z żywokostu – pobudzi kwitnienie i owocowanie. Wlej odmierzoną dawkę do pustej konewki przed dodaniem wody – dzięki temu nawóz równomiernie się rozpuści. Wybierz konkretny, dogodny dla siebie dzień tygodnia, aby o tym nie zapomnieć.

UWAŻAJ NA
Przędziorka chmielowca

Te małe, ledwo widoczne roztocza żerują na spodniej stronie liści, powodując powstawanie drobnych plamek. Możesz również zauważyć na liściach pajęczyny, które służą przędziorkom za ochronę oraz umożliwiają im poruszanie się po roślinie. Te szkodniki najlepiej czują się w suchym powietrzu, więc spróbuj spowolnić ich rozwój zwiększając wilgotność powietrza i zastosuj środki ochrony biologicznej, by utrzymać je w ryzach.

Nie zapomnij

- W upalne dni zwilżaj wodą podłogę w szklarni
- Wyczyść blaty w szklarni po wysadzeniu letnich roślin rabatowych na zewnątrz
- Pobierz sadzonki pelargonii i fuksji, aby zapewnić sobie rośliny rabatowe na następne lato
- Zbieraj liście sałat i chroń sadzonki przed silnym słońcem
- Wysiej do doniczek jesienne bratki i umieść je w mnożarce

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; TIM SANDALL

eprasa.pl 613cb2a893

KROK PO KROKU Przesadź młode pory

Pory wysiane wiosną do doniczek lub na rozsadniku powinny być gotowe do przesadzenia na docelowe miejsce uprawy. Należy starannie zaplanować, gdzie chcesz je wysadzić, ponieważ pozostaną w tym miejscu aż do zimy. Wybierz stanowisko, na którym przez rok lub dwa nie rosły pory, cebule lub czosnek, aby uniknąć chorób przenoszonych przez patogeny glebowe, które dotykają warzywa cebulowe.

Gdy młode pory zaczną stawać się coraz silniejsze, wyściółkuj glebę kompostem, aby zatrzymać w niej wilgoć. Spodziewaj się zbiorów od jesieni do wczesnej wiosny.

1 USUŃ CHWASTY z miejsca sadzenia i spulchnij glebę. Za pomocą dużego sadzaka lub łopatki zrób dołki o głębokości 15-20 cm i w odległości 20 cm od siebie, z zachowaniem 30-centymetrowego odstępu między rzędami.

2 ROZDZIEL sadzonki i przytnij wszystkie długie korzenie lub długie pędy, a następnie wsadź po jednej do każdego dołka; nie ma potrzeby dosypywania podłoża. Widoczna powinna być jedynie górna część liści.

3 PODLEJ rząd wodą, upewniając się, że każdy dołek jest dobrze namoczony. Jeśli sadzonki się przewrócą, nie martw się, bo w miarę wzrostu samodzielnie się wyprostują. Podlewaj regularnie, aż rośliny dobrze się ukorzenią.

Zaoszczędź miejsce, sadząc pnące odmiany dyniowatych u podstawy solidnych podpór, aby rośliny rosły w pionie

Wysadź dyniowate do gruntu

Teraz, gdy minęło już ryzyko przymrozków, wszystkie odmiany dyniowatych można wysadzić do ogrodu. Wybierz dla nich osłonięte, nasłonecznione miejsce i przekop na nim glebę z dużą ilością ogrodowego kompostu lub dobrze przegniłego obornika. Następnie sadź rośliny w odległości co najmniej 90 cm, w zależności od odmiany. Rozłóż na ziemi wokół każdej rośliny grubą warstwę ogrodowego kompostu, aby zatrzymać wilgoć.

Jeśli pozwolisz roślinom rosnąć po ziemi zamiast pionowo po solidnych podporach, dobrym pomysłem jest wbicie w glebę bambusowej tyczki obok każdej rośliny, dzięki czemu będziesz w stanie zawsze odnaleźć miejsce, w którym jest ukorzeniona i w tym miejscu ją podlać, bez względu na to, jak bardzo się rozrośnie.

Posadź kukurydzę cukrową

Gdy gleba się ociepli i temperatury w ciągu dnia utrzymują się na wysokim poziomie, poszukaj słonecznego miejsca do posadzenia kukurydzy cukrowej. Wstrzymaj się, jeśli nadejdzie ochłodzenie. Najpierw podlej rośliny w doniczkach, a następnie posadź je w ziemi w grupie, a nie w rzędach, aby ułatwić zapylanie, które polega na przenoszeniu pyłku przez wiatr z jednej rośliny na drugą.

Z sadzonek wyrosną duże rośliny, więc sadź je w odstępach co 40 cm. Dociśnij je tak, by wokół nich powstało wgłębienie nieco poniżej poziomu gruntu; dzięki temu podczas podlewania wokół sadzonek będzie się gromadzić woda. Wyściółkuj dużą ilością ogrodowego kompostu.

Sadź kukurydzę w grupach, aby zwiększyć efektywność zapylenia przez wiatr

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; JASON INGRAM

eprasa.pl 613cb2a893

Nie zapomnij

- Podsyp ziemią zimowe warzywa kapustne, aby w miarę wzrostu pozostały dobrze zakotwiczone
- Wysiej nasiona cebuli szczypiorwej, buraka i orientalnych sałat na cięte listki
- Podwiąż pędy jeżyn do podpór, aby utrzymać je w ryzach
- Zbierz czosnek, gdy jego liście pożółkną
- Chroń dojrzałe owoce przed ptakami za pomocą siatki o oczkach 20-25 mm

WYPATRUJ roślin próbujących zakwitnąć

Regularnie sprawdzaj uprawy warzyw, takich jak cebula, czosnek i warzywa liściaste, aby wyłapać formujące się pędy kwiatowe. Przedwczesne kwitnienie i zawiązywanie nasion mogą zrujnować twoje plony, ponieważ rośliny zużywają energię na produkcję kwiatów, zamiast koncentrować ją na rozwoju liści lub cebulek. Może to być spowodowane wysokimi temperaturami w ciągu dnia – zwłaszcza jeśli rośliny rosną w suchej glebie – lub chłodnymi nocami.

Aby zapobiec przedwczesnemu kwitnieniu i zawiązywaniu nasion, należy regularnie podlewać i ściółkować glebę. Ścinaj kwiaty, gdy tylko zaczną się pojawiać i jak najszybciej zbieraj warzywa.

Ugotuj pędy kwiatostanowe (tzw. głąbiki) cebuli – są bardzo smaczne

Przerzedź zawiązki jabłek

Chcąc uzyskać większe i lepszej jakości jabłka, usuń teraz nadmiarowe lub zniekształcone owoce. Jabłonie same zrzucą część z nich, ale jeśli sam je przerzedzisz, będziesz mógł zdecydować, które zachować i zapewnić im miejsce oraz dostęp do światła, co jest im potrzebne do prawidłowego rozwoju.

Aby usunąć zawiązki jabłek, przytrzymaj gałąź jedną ręką i oderwij niechciany owoc. Zachowaj jeden lub dwa okazy z każdej kiści i postaraj się, aby odległości między nimi wynosiły ok. 15 cm. Zbierz niechciane owoce i wrzuć na kompost, zamiast zostawiać je pod drzewem, aby gniły.

Usuń najmniejsze owoce z kiści, aby zapewnić pozostałym wystarczającą ilość miejsca

Zbieraj tylko w pełni czerwone owoce, ponieważ po zerwaniu nie będą dojrzewać

Zbierz pyszne truskawki

Zdejmij siatkę przeciw ptakom i codziennie zbieraj truskawki, aby cieszyć się smakiem tych najsłodszych i dać szansę dojrzeć pozostałym. Wybieraj tylko te w pełni dojrzałe, które są czerwone na całej powierzchni. Delikatnie przytrzymaj owoc jedną ręką i odkręć go od szypułki – usłyszysz satysfakcjonujący, cichy trzask, gdy owoc oderwie się z nienaruszonym kielichem.

Użyj płytkiej łubianki lub koszyka do przechowywania zbiorów i ostrożnie wkładaj do nich owoce, aby ich nie pognieść. Wyrwij wszystkie chwasty i podczas zbierania wypatruj ślimaków.

Umieść sadzonki selera w odległości co najmniej 25 cm od siebie i regularnie je podlewaj

Wysadź rozsadę selera

Selery wysiane wiosną do doniczek powinny być gotowe do wysadzenia na grządkę warzywną. Rozmieść sadzonki w rozstawie co 25-30 cm, z 30-centymetrowym odstępem między rzędami. Uważaj, aby nie zakopać koron roślin; na koniec porządnie je podlej.

Aby zatrzymać wilgoć w glebie, rozłóż warstwę ściółki organicznej, pozostawiając trochę gołej ziemi wokół każdej rośliny. Selery potrzebują sporej ilości wody, dlatego jeśli rosną w lżejszej glebie, należy je regularnie podlewać w okresach suszy.

TEKST: ROSIE YEOMANS. ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; TIM SANDALL

eprasa.pl 613cb2a893

Odpowiadamy na pytania ogrodników

Nasi eksperci udzielają odpowiedzi na wasze pytania, w tym dotyczące brązowiejących ziemniaków, nieposłusznej hoi oraz stada wygłodniałych mundżaków

Anne Swithinbank
Miłośniczka uprawy owoców, warzyw i roślin domowych – Anne była wcześniej kierowniczką szklarni w ogrodzie RHS Garden Wisley.

Matthew Pottage
Matthew jest Dyrektorem ds. Ogrodnictwa i Strategii Krajobrazowej w The Royal Parks (zespołu parków królewskich w Londynie).

Pippa Greenwood
Pippa jest jedną z czołowych specjalistek ds. szkodników i chorób roślin. W swoim ogrodzie stosuje metody ekologiczne.

P Czy wierzba iwa mojego sąsiada zadusi moje rośliny?

Caroline, email

O MATT ODPOWIADA
Wierzba iwa, znana pod nazwą botaniczną *Salix caprea*, jest niezwykle żywotną rośliną o płytkim systemie korzeniowym i bywa uciążliwa zarówno na glebach mokrych, jak i suchych. Kiedy zaczyna zawiązywać nasiona, intensywnie się rozsiewa.

Chociaż wierzby te są istotne z punktu widzenia zachowania bioróżnorodności, jest to bardzo pospolity gatunek i nie chciałbym mieć żadnej w pobliżu fundamentów budynków lub w ogrodzie ozdobnym. W lecie ich krótkie korzenie zawsze będą konkurować z twoimi roślinami o pożywienie i wodę, a jeśli pozwolisz drzewu swobodnie rosnąć, z pewnością spowoduje wybrzuszanie się twardej nawierzchni. Jestem niemal całkowicie pewien, że sama się tam zasiała i nawet jeśli zostanie mocno przycięta, odbije z jeszcze większym wigorem. Sugerowałbym rozmowę z sąsiadem na temat jej usunięcia.

Wierzba iwa jest cenna dla zapylaczy, ale zbyt duża do większości ogrodów

O ANNE ODPOWIADA
Współczuję ci, ponieważ kiedyś posadziłam kordonowe jabłonie i grusze przy wysokim płocie bez sprawdzenia, co znajduje się po drugiej stronie. Żywopłot z wiązu pozbawił glebę wilgoci, więc oddałam drzewka owocowe bratu, a w ich miejsce posadziłam odporne na suszę rośliny śródziemnomorskie.

Zarówno wierzba iwa (*Salix caprea*), jak i wierzba szara (*S. cinerea*) w okresie wiosennym wytwarzają kwiaty, zwane kotkami. Odmiany te bardzo łatwo same się rozsiewają i chociaż wątpię, by ten duży krzew został posadzony celowo, prawdopodobnie pozwolono mu tam rosnąć, ponieważ przyciąga wiele pszczół i innych owadów.

Wierzby mają bardzo rozległe systemy korzeniowe, które usilnie poszukują wody i mogą być uciążliwe. Przycinanie raczej nie zredukuje ilości korzeni, a wkrótce pojawią się nowe, silne przyrosty. Najlepiej będzie, jeśli przedstawisz tę sprawę sąsiadowi i miejmy nadzieję, że zgodzi się na usunięcie drzewa.

PiO ODPOWIEDŹ EKSPERTÓW
Wierzby z agresywnym systemem korzeniowym

Wyrośnięte drzewa szybko odrastają po silnym przycięciu

ZDJĘCIA: SARAH CUTTLE; PAUL DEBOIS; GETTY/ALEX MANDERS; JASON INGRAM; TIM SANDALL; KITTYFLY; WIHA3/ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

Wierzby stanowią naturalne rozwiązanie na podmokłe tereny

P Czy wierzby mandżurskie chronią przed powodzią?

Amy, North Yorkshire

O MATT ODPOWIADA

Wierzby mandżurskie pobierają dużo wody. Nie osiągają tak dużych rozmiarów jak gatunki wierzb o prostych, wzniesionych pędach i można je zimą przycinać niemal do poziomu gruntu, ponieważ bardzo szybko odrastają.

Warto jednak rozważyć również olszę czarną (*Alnus glutinosa*) 'Imperialis' z blaszkami liściowymi przypominającymi liście paproci, która jest pięknym, idealnym do uprawy w wilgotnej glebie drzewem. Innym obszarem wartym zbadania są drzewa z rodzaju błotnia (*Nyssa*), które nie mają sobie równych ze względu na jesienne kolory i bardzo dobrze się czują z korzeniami zanurzonymi w wodzie. Poza tym są to piękne, długowieczne drzewa, które poradzą sobie również w gorące, bardziej suche lata. Na najbardziej podmokłych obszarach pobaw się lubiącymi wilgotne stanowiska paprociami i kosaćcami, które posadzone w długiej trawie oddadzą naturalistyczny klimat łąki.

Duże odmiany czereśni trudniej osłonić siatką niż formy karłowe

P Brak mi już pomysłów na odstraszenie ptaków od moich czereśni. Jakieś wskazówki?

RG Johnson, Wiltshire

O ANNIE ODPOWIADA

Apetyt zdeterminowanego kosa na czereśnie zawsze weźmie górę nad strachem wywołanym przez paski folii, wiszące płyty CD czy nawet sprytnie rozmieszczone węże-zabawki.

Jedyną metodą, która sprawdziła się w moim przypadku było owinięcie karłowej wiśni dwoma dużymi kawałkami siatki o drobnych oczkach. Wykopałam głębokie dziury na mocne bambusowe tyczki, które miały podeprzeć siatkę, a jej krawędzie przymocowałam za pomocą starych klamerek do ubrań.

Niestety, gęsta siatka będzie również chronić drzewa przed drapieżnikami i pasożytami potrzebnymi do zwalczania mszyc, które mają się wspaniale pod osłoną z siatki. Najlepszym kompromisem byłaby siatka o drobnych oczkach powieszona na starych piłkach tenisowych lub im podobnych, przymocowanych do końcówek tyczek bambusowych.

P Co jest nie tak z tymi dziwnymi ziemniakami?

Alie Hagedoorn, email

O ANNE ODPOWIADA

Zaistniały tu dwa problemy i za żaden z nich nie odpowiadają ślimaki. Brązowawe smugi są spowodowane przez wirusa. Na szczęście różne odmiany ziemniaków są w różnym stopniu podatne na tę chorobę, dlatego poszukaj odmian o wysokiej odporności, takich jak 'Caesar', 'Rooster' i 'Valor'.

Gnijące dziury nazywane są „pustowatością bulw" i są spowodowane zmiennymi warunkami atmosferycznymi. Przykładem może być sytuacja, w której bardzo silny wzrost zostaje nagle zahamowany na skutek suszy.

Jest to również związane z brakiem wapnia. Spróbuj posadzić bulwy na lekko podwyższonej grządce, aby zbytnio nie przemakały i zakop je nieco głębiej (na około 13 cm głębokości przed usypaniem kopca), aby korzenie mogły pobierać wodę z niższych warstw gleby. Zmniejsz również użycie nawozów; zamiast tego dodaj do podłoża dobrze przegniły kompost.

Pustowatość bulw jest reakcją rośliny na stres, więc można jej zapobiec

P Co się stało z moimi bukszpanami?

Nigel, email

O PIPPA ODPOWIADA

Niestety wygląda mi to na typowe uszkodzenia spowodowane przez gąsienicę ćmy bukszpanowej. Szkodnik ten stał się bardziej powszechny w ostatnich latach, co w połączeniu z rosnącą częstością występowania zarazy bukszpanu oznacza, że wiele osób zrezygnowało z uprawy tej rośliny.

Zniszczeń dokonały gąsienice ćmy bukszpanowej. Oprócz uszkodzeń spowodowanych żerowaniem, po którym może nawet nastąpić miejscowe zamieranie rośliny, można zaobserwować pajęczyny, które gąsienice wytwarzają w ostatniej fazie żerowania.

Szkodnik ten nie jest łatwy do zwalczenia, ale wielu ogrodników uważa, że biologiczne środki zawierające pożyteczne nicienie, sprzedawane w celu zwalczania powszechnych szkodników roślin owocowych i warzywnych, mają bardzo przydatne działanie.

Gąsienice ćmy bukszpanowej są aktywne wiosną i latem

P Dlaczego wszystkie kwiaty cebulowe rosnące na mojej łące kwietnej obumierają?

David Wheeler, Wiltshire

O MATT ODPOWIADA

Jest to dosyć nietypowa sytuacja, zakładając, że łąka znajduje się w pełnym słońcu i cebulki mogą tam w naturalny sposób obumrzeć po kwitnieniu.

Czosnki ozdobne będą mniej trwałe, jeśli warunki, w których rosną im nie służą lub jeśli nie otrzymują one wystarczającej ilości wody na początku sezonu. Jeśli chciałbyś ponownie spróbować sił w ich uprawie, najlepsze pod względem długoterminowej wydajności są, według mnie, czosnek białawy (*Allium cristophii*) oraz czosnek 'Purple Rain'. Pamiętaj, aby sadzić je na głębokość dwukrotnie większą niż rozmiar cebulki.

Jeśli masz do czynienia z podmokłym terenem, warto wypróbować kamasję i śnieżycę letnią (*Leucojum aestivum*), które bez problemu znoszą podmokłe warunki i wspaniale wyglądają rozproszone po łące.

Jeśli chodzi o tulipany, rzadko spotykałem się z takimi, które naprawdę wiecznie powtarzają kwitnienie, ale może warto wypróbować tulipany Sprengera (*Tulipa sprengeri*), które pięknie naturalizują się na łące.

Posadź różne gatunki – kamasje dobrze znoszą wilgotne warunki

eprasa.pl 613cb2a893

P Czy istnieje trawa, która jest w stanie wyprzeć mech?

Diane Whitehouse, Hampshire

O MATT ODPOWIADA

Istnieją mieszanki nasion traw tolerujących zacienienie, lecz jeśli mech dobrze się u ciebie rozwija, może po prostu podążaj za tym, co mówi ci twój ogród. Dlatego sugerowałbym zmniejszenie rozmiaru trawnika i pozwolił mchowi przejąć tę przestrzeń. Dodaj jeszcze tworzący niskie dywany podrzeń nadmorski (*Blechnum penna-marina*), a wśród niego posadź kwitnące jesienią cyklameny, ciemierniki oraz wiosenne kwiaty cebulowe.

Paprocie okrywowe mogą nadać wilgotnym miejscom wygląd trawnika

P Jak możemy zbierać wodę z łazienki?

Shirley Barnes, email

O MATT ODPOWIADA

Chociaż mieliśmy bardzo mokrą zimę, wiemy również, że lata bywają tutaj bardzo suche. Jeśli łazienka znajduje się na pierwszym piętrze domu i można mniej więcej pod nią umieścić zbiornik na wodę z długą rurą oprowadzającą wodę z wypełnionej wanny, wystarczy zamontować syfon, aby odprowadzić wodę.

Zamontuj pojemnik na wodę z kąpieli, aby mieć więcej źródeł wody do podlewania w czasie suszy

Sadzonki można sadzić wcześniej, jeśli panują sprzyjające warunki

P Czy moje dwuletnie sadzonki róż są już prawie gotowe do wysadzenia?

Jane Ritchie, Scottish borders

O ANNE ODPOWIADA

Rozmnażanie róż z sadzonek to dobry pomysł. Chociaż komercyjnie róże rozmnaża się przez okulizację (forma szczepienia), to pobranie w sierpniu lub wrześniu silnych sadzonek z tegorocznych zdrewniałych pędów jest łatwe.

Ustalenie terminu sadzenia zależy od tego, z czym nowe róże będą musiały się zmagać, gdy znajdą się już w ziemi. Jeśli istnieje małe prawdopodobieństwo, że zostaną uszkodzone przez piłkę nożną lub biegające psy, a ty będziesz regularnie odchwaszczać teren wokół nich i podlewać w czasie suszy, wysadź je teraz. W przeciwnym razie należy je przesadzić do nieco większych doniczek lub umieścić na grządce z matą szkółkarską, gdzie możesz mieć na nie oko. Róże rosnące w doniczkach można wysadzić w dowolnym momencie, ale najlepszym okresem jest wczesna jesień. Posypanie korzeni sproszkowanymi grzybami mikoryzowymi może pomóc im zadomowić się na nowym miejscu.

P Co jest nie tak z różami taty i co mogę z tym zrobić?

Alex Harwood, email

O PIPPA ODPOWIADA

Mączysty nalot na liściach to mączniak *Podosphaera pannosa*. Podobnie jak w przypadku innych mączniaków, grzyb ten najmocniej infekuje rośliny, gdy podłoże jest suche, a w powietrzu jest dużo wilgoci, więc niech tata postara się utrzymać odpowiednią wilgotność gleby, na przykład poprzez jej użyźnienie i ściółkowanie.

Pomocne będzie również zwiększenie cyrkulacji powietrza – na przykład poprzez wycięcie sąsiadujących roślin, które zaczęły zarastać róże. Należy również unikać podlewania od góry.

Jasnopomarańczowe plamki to zarodniki grzyba *Phragmidium tuberculatum*, będące objawem rdzy róży. Z czasem mogą pojawić się również ciemnobrązowe zarodniki.

Wszelkie kroki podjęte w celu ograniczenia mączniaka powinny również ograniczyć rdzę. Choroba ta najbardziej atakuje liście, lecz wiosną można również zaobserwować pękanie łodyg, gdy z ich wnętrza wyrastają pomarańczowe zarodniki. Jeśli twój tata to zauważy, powinien przyciąć zainfekowane pędy, zanim zarodniki zdążą się rozprzestrzenić. Zbieranie opadłych liści jesienią również pomoże zapobiec rozwojowi choroby w przyszłym roku.

Poprawa cyrkulacji powietrza może pomóc w zapobieganiu wielu chorobom róż

ZDJĘCIA: TORIE CHUGG; SARAH CUTTLE; KOKHAN O, EKATERINA VARNAKOVA/ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

W młodych częściach roślin znajduje się dużo cukrów, którymi żywią się mszyce

P Co zaatakowało moją biedną jabłoń?

Margareta, email

O PIPPA ODPOWIADA

Twoje drzewo wydaje się być bardzo mocno zaatakowane przez mszyce. Te wysysające soki szkodniki powodują zahamowanie wzrostu całej rośliny, a czasami także zniekształcenia liści. Niektóre gatunki mszyc mogą nawet powodować przebarwienia i zniekształcenia rozwijających się owoców.

Czasami zauważysz, że populacje mszyc mogą zostać odpowiednio zredukowane przez naturalnie występujące drapieżniki, takie jak niektóre ptaki, larwy bzygów i złotooków, biedronki oraz ich larwy. Jeśli tak się nie dzieje, a dałeś naturze wystarczająco dużo czasu, aby przyszła ci z pomocą, zdecydowanie polecam zakup populacji biedronek. Zawsze spotykam się z pozytywnymi opiniami odnośnie tego, co te drapieżniki są w stanie osiągnąć, a najlepsze jest to, że można je po prostu umieścić na drzewie i pozwolić im na ucztę!

P Czy są jakieś rośliny, których mundżaki nie zjedzą?

Anne Elgood, Cambridgeshire

O MATT ODPOWIADA

Obawiam się, że odpowiedź na to pytanie nie jest łatwa, ponieważ jelenie żyjące w różnych miejscach często mają różne preferencje i najprawdopodobniej, jeśli twój ogród odwiedzają mundżaki, wkrótce dołączą do nich i sarny. Niedawno dowiedziałem się również od znajomej ogrodniczki mieszkającej w twojej okolicy, że jelonkowce błotne zaczęły nawiedzać jej ogród.

Nie zaskoczy cię więc to, że pierwszym rozwiązaniem, które przychodzi mi do głowy – szczególnie jeśli planujesz dłuższy pobyt w posiadłości – to ogrodzenie przeciw jeleniom, nawet jeśli miałoby ono otaczać wyznaczony obszar wokół domu, a resztę ziemi przeznaczyłabyś na łąki i zastosowała na drzewach dowolnego rodzaju środki lub osłony odstraszające jelenie.

Do krzewów, o których jeszcze nie słyszałem, aby były podjadane przez jelenie, należą berberys, dziurawiec, piwonie drzewiaste, mahonie (duże, wytrzymałe odmiany o żółtych kwiatach) oraz tęgosz. Jeśli chodzi o kwiaty – są to piwonie bylinowe, tojad, wilczomlecz oraz agapant.

Słyszałem również, że małe rasy psów o silnym charakterze, takie jak Jack Russell terrier, są mistrzami w zakłócaniu spokoju i odstraszaniu jeleni!

Mundżaki są małe, ale potrafią przeskakiwać niskie ogrodzenia

P Co zjadło moje truskawki?

Bob Knight, email

O PIPPA ODPOWIADA

Jakie to frustrujące! Na podstawie bardzo podobnego zdarzenia, które miało miejsce w moim ogrodzie, moim głównym podejrzanym są nornice, a jeśli ich nie masz – myszy. Wiem, że kopią podziemne tunele pod roślinami osłoniętymi siatką, a następnie sprawnie zrywają całe owoce – głównie, gdy są jeszcze zielone – i albo zabierają je ze sobą, albo – w niektórych przypadkach – tworzą schludne małe stosy z „zebranych" owoców.

Truskawki uprawiane w doniczkach są mniej narażone na ataki szkodników

ZDJĘCIA: GETTY/SANDRA STANDBRIDGE; JASON INGRAM; ADRIAN TAYLOR; MILIJE IVAN, BLACKDAY, JRP STUDIO, ELKE HÖTZEL, DSGNSR/ADOBESTOCK

eprasa.pl 613cb2a893

Mrówki uwielbiają suche i ciepłe warunki panujące w domowym kompostowniku

P Mam mrówki w kompoście. Co teraz?

Ruth Brooks, email

O PIPPA ODPOWIADA
Po tym, jak mrówki opuszczą kompostownik pod koniec lata, łatwiej będzie ci z niego korzystać bez obaw, że cię pogryzą.

Jest to bardzo powszechny problem, chociaż niektórzy ludzie wolą nie czekać, aż mrówki znikną i opróżniają pojemnik z kompostu łącznie z dużą ilością mrówek.

Mrówki z kompostownika szybko znajdują sobie wówczas nowe miejsce do życia, często w ciągu zaledwie kilku godzin.

P Czy moglibyście zidentyfikować tę piękną roślinę?

Pauline Blyth, email

O MATT ODPOWIADA
Roślina na twoim zdjęciu to dziewanna, najprawdopodobniej dziewanna omączona (*Verbascum bombyciferum*) lub olimpijska (*V. olympicum*) – obie mogą się samorzutnie rozsiewać w ogrodach pełnych słońca, z dobrze przepuszczalną glebą. Po kwitnieniu roślina obumiera i rozrzuca nasiona, które wykiełkują następnej wiosny. Jeśli pojawią się w niepożądanych miejscach, można je – gdy są jeszcze bardzo małe – przesadzić na inne, nasłonecznione stanowiska.

Samorzutnie rozsiewające się dziewanny są atrakcyjnym dodatkiem do kompozycji na rabatach

P Jak należy pielęgnować tego storczyka?

Annegret, East Yorkshire

O ANNE ODPOWIADA
Ten miniaturowy falenopsis będzie źle reagować na nadmierne podlewanie. Jeśli stwierdzisz, że podłoże na bazie kory zaczyna wysychać, wlej do niego trochę wody używając strzykawki i co miesiąc dodaj do niej trochę rozcieńczonego nawozu do storczyków. Trzymaj roślinę w miejscu o średnim natężeniu światła, z dala od ostrego słońca, a jeśli roślina marnieje, przesadź ją do doniczki.

Trzymaj falenopsisy w miejscu z rozproszonym światłem, gdzie temperatura nigdy nie spada poniżej 16°C

P Jak wysiewać nasiona surmii bignoniowej?

Jill Fisher, Essex

O PIPPA ODPOWIADA
Nasiona surmii bignoniowej (*Catalpa bignonioides*) potrzebują światła, aby wykiełkować, więc wysiej je cienką warstwą na powierzchni uprzednio zwilżonego podłoża, a na koniec posyp wermikulitem. Następnie owiń każdą doniczkę lub kuwetę przezroczystą torebką foliową lub przykryj je pokrywką od mnożarki. Nasiona należy trzymać w temperaturze 17-20°C.

P Jakie są zalety podwyższonych grządek?

Roger Howard, email

O ANNE ODPOWIADA Grządki podwyższone zapewniają lepszy drenaż i nagrzewają się szybciej niż grządki na poziomie gruntu. Z drugiej strony, szybciej wysychają i przynoszą mniej korzyści niektórym dzikim stworzeniom. Podłoże stosowane do uprawy na tego typu grządkach to zazwyczaj ziemia ogrodowa lub humus z dodatkiem kompostu, kupionego lub domowej roboty.

P Moja hoja wymknęła się spod kontroli. Co mogę zrobić?

Daphne Jones, email

O ANNE ODPOWIADA
W naturze hoja jest epifitem (przyczepia się korzeniami do drzew) i występuje na obszarze od Himalajów po północną Birmę. W twoim przypadku podzielenie rośliny nie wchodzi w grę (doprowadziłoby to jedynie do rozdzielenia oryginalnych sadzonek), a przesadzanie nie jest jeszcze konieczne.

Na twoim miejscu ukorzeniłabym jeszcze w osobnej doniczce trzy sadzonki, aby otrzymać nową roślinę, a w międzyczasie lekko przycięła roślinę mateczną.

Regularne przycinanie jest zazwyczaj lepsze, niż jednorazowe, mocne cięcie

eprasa.pl 613cb2a893

Felieton

Opowieści Titchmarsha

Łatwo się zirytować, gdy spotykamy kogoś o odmiennych poglądach, ale ogród pozwala spojrzeć na wszystko z innej perspektywy – wyznaje **Alan**

Nawet w łagodnym ogrodniczym świecie istnieje ryzyko pochopnego wygłaszania opinii (to wyjątkowe wyznanie z ust człowieka, który pisuje felietony drukowane na ostatniej stronie niniejszego periodyku: stronie, która jest często pełna – że tak to ujmę – uprzedzeń, opinii i dobrych rad). To niestety żadna nowość.

Świetnie pamiętam, że wracając do domu po pierwszym tygodniu pracy – a z pewnością i później, gdy moja ogrodnicza edukacja jeszcze trwała – pouczałem mamę, mówiąc, co robi nie tak w ogrodzie. Moja mądra matka uśmiechała się tylko, mówiła "O!" i pytała, co zjem na kolację. Świetnie wiedziała, podobnie, jak ja teraz, że jest wiele sposobów uprawiania hortensji i ukorzeniania sadzonek.

Im jestem starszy, tym mniej rzeczy w życiu wydaje mi się niepodważalne – za wyjątkiem wartości dobrych manier, istotności życzliwości i potrzeby (niekiedy będącej wyzwaniem) tolerowania opinii, które różnią się od naszych. Mama cieszyłaby się, że próbuję otwierać się na alternatywne idee. Im jesteśmy starsi, tym bardziej grozi nam (poza irytacją wywoływaną przez przeróżne boleści, dyskomforty i obawę, że zaraz coś nam odpadnie) usztywnianie się w poglądach i wyrażanie opinii wynikających z braku elastyczności, a nie wyważonej oceny.

> Nie myślcie, że równie trudno to osiągnąć jak „nirwanę". Wystarczy się zatrzymać, wziąć głęboki oddech, wzruszyć ramionami i się uśmiechnąć

Sądzę, że żyjemy w czasach wyjątkowo zagrażających naszej wewnętrznej harmonii i że zawdzięczamy to nowym środkom masowego przekazu, mediom społecznościowym i wszystkim Tomom, Dickom i Harriet [bohaterowie brytyjskiego serialu z lat osiemdziesiątych XX w. – red.], którzy raczą nas informacjami. Niebezpieczeństwo polega na tym, że wyrobienie sobie opinii na dany temat jest niezmiennie podkoloryzowane ogólnie przyjętą „mądrością", najczęściej przekazywaną przez osoby o najdonośniejszym głosie, których poglądy uważa się za godne zaprezentowania w wiadomościach – nie tyle z uwagi na ich mądrość, ile sensacyjność lub liczbę obserwujących w mediach społecznościowych. Pewna członkini amerykańskiej rodziny świetnie potrafiącej utrzymać uwagę środków masowego przekazu ma 74 miliony obserwujących na platformie, którą niegdyś nazywaliśmy Twitterem. Jest to bez wątpienia osoba fascynująca i warta słowa „influencerka", ale wątpię, czy ktoś chciałby dać jej pod opiekę swój ogród lub szklarnię. Tak, wiem, że to perwersyjna myśl, ale niekiedy perwersyjne myśli budzą zdrowy rozsądek.

Czy krzątanie się po ogrodzie może przyczynić się do uzyskania odpowiedzi na najważniejsze życiowe pytania? Wydaje mi się, że jak najbardziej. Chodzi o to, by poczuć, co się tam dzieje, zaakceptować tempo – i spokój – tych procesów i nie oczekiwać, że wszystko będzie pozbawione wyzwań. Potrzeba na to czasu. Niekiedy wyzwala to w nas frustrację, podobnie jak chwasty, mszyce, ślimaki i niewyjaśnione zgony naszych ukochanych roślin. Wrażliwy pisarz HE Bates, który powołał do życia postaci Larkinów [głównych bohaterów książek z serii „The Larkin Family" – red.] i zapalony ogrodnik, powiedział kiedyś coś bardzo krzepiącego: "Ogrodnictwo, zupełnie jak miłość, to przedziwna rzecz i nie zawsze poddaje się analizom". Stając w obliczu ogrodniczych zagwozdek niejeden raz mówiłem sobie w duchu: "Masz, chłopie, całkowitą rację". Ogrodnictwo pomaga nam odzyskać poczucie proporcji i perspektywę.

Podobnie jak moja mama, która miała własne sposoby na realizację różnych ogrodniczych zadań, mądrzy starzy ludzie (w przeciwieństwie do ludzi najgłośniejszych i usztywnionych starych zgredów – codziennie muszę się mocno starać, żeby nie dołączyć do ich grona) potrafią zachować spokój i widzieć szerszą perspektywę: szacować, ewoluować.

Nie myślcie, że jest to równie trudne do osiągnięcia jak „nirwana". Wystarczy się zatrzymać, wziąć głęboki oddech, wzruszyć ramionami i się uśmiechnąć, a także dostrzegać, że drzewa i krzewy rosnące wokół nas, nawet najskromniejsze, są jak najbardziej rzeczywiste i umożliwiają nam nawiązanie więzi z nieprzemijającą mocą natury – z PRAWDZIWYM światem. No właśnie: od razu czujemy się lepiej.

Na wstępie wyznałem, że niekiedy wyrażam na niniejszej stronie własne uprzedzenia i opinie, a także sypię poradami. Okazjonalnie, wybaczcie, wygłaszam tyrady. To chyba nawet jedna z nich. Ale jeśli dzięki niej któryś z czytelników na chwilę się zatrzyma i zachwyci widokiem z okna, zapominając na moment o troskach tego świata i poczuciu bezradności, że nie może nic na nie poradzić, poproszę o małe skinienie głowy będące wyrazem aprobaty. Cieszmy się naszymi ogrodami!

Alan

ZDJĘCIA: JASON INGRAM
ILUSTRACJA: CHRIS MADDEN ILLUSTRATION

eprasa.pl 613cb2a893

Gardeners' World EDYCJA POLSKA

Polska

Redaktor naczelna
Małgorzata Wójcik
malgorzata.wojcik@avt.pl

Redaktor merytoryczny
Łukasz Skop
lukasz.skop@avt.pl

Asystent wydawcy
Anna Cember
anna.cember@avt.pl

Współpracownicy
Anna Moroz,
Bożka Piotrowska,
Katarzyna Kaczan-Borowska,
Marta Karcz,
Grzegorz Falkowski,
Katarzyna Bellingham,
Małgorzata Kalemba-Drożdż

Marketing i reklama
Marta Zaczek
marta.zaczek@avt.pl
tel. 22 257 84 76

Anna Brzywczy
anna.brzywczy@avt.pl
tel. 883 125 997

DTP
Studio Adekwatna

Prenumerata
prenumerata@avt.pl
tel. 22 257 84 22 (godz. 10:00–14:00)

Kolportaż
Paweł Gago
pawel.gago@avt.pl
tel. 22 257 84 24

United Kingdom

Gardeners' World UK
Head of Content – Kevin Smith
Commercial Director – Rachel Clare

Immediate Media Co Ltd
CEO – Sean Cornwell

Group Managing Director – Alex White

CFO/COO – Dan Constanda

Director, Supply Chain & Licensing – Alfie Lewis

Director International, Licensing & Top Gear Magazine, UK – Tim Hudson

Head of Licensing – Tom Shaw

Head of Partners, Brand Management & Ethical Compliance – Molly Hope-Seton

Head of Syndication – Richard Bentley

BBC Studios, UK Publishing
SVP, Global Licensing – Stephen Davies

Director, Magazines and Consumer Products – Mandy Thwaites

Content Manager – Cameron McEwan

UK.Publishing@bbc.com
www.bbcstudios.com

Adres redakcji
„Gardeners' World. Edycja Polska"
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa
tel. 22 257 84 99
www.magazyngardenersworld.pl

Źródłowe materiały publikacyjne pochodzą z miesięcznika brytyjskiego „Gardeners' World".

© Copyright 2025 AVT

Mimo wszelkich starań przy opracowaniu materiału do tego czasopisma, wydawca nie ponosi odpowiedzialności za jakiekolwiek błędy w tym czasopiśmie.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone na łamach pisma „Gardeners' World. Edycja Polska" treści reklamowe oraz artykuły promocyjne.

Wydawca
AVT-Korporacja Sp. z o.o.
ul. Leszczynowa 11
03-197 Warszawa tel. 22 257 84 99

Wydawnictwo AVT należy do Izby Wydawców Prasy

Miesięcznik, nr 6/2025

Magazyn jest wydawany na licencji brytyjskiego wydawnictwa Immediate Media Co Ltd

oraz BBC Studios

BBC Gardeners World magazine is published by AVT-Korporacja Sp. z o.o. under licence from BBC Studios, Television Centre, Wood Lane, London W12 7TQ. The Gardeners World logo and the BBC Blocks are the trade marks of the British Broadcasting Corpo-ration. Used under licence. © Immediate Media Company Limited. All rights reserved. Reproduction in whole or part prohibited without permission.

W następnym numerze...

lipcowe wydanie

w sprzedaży pod koniec czerwca

Oryginalne odmiany lawendy

Upcykling – kreatywne projekty DIY

Polecane sklepy ogrodnicze

Krotoszyn
Szkółka Bielawni Anna Bielawna
63-700 Krotoszyn, Ordonówny 1/lok. 6
66 471 28 30 • biuro@szkolkabielawni.pl
www.sklep.szkolkabielawni.pl

Płońsk
Centrum Ogrodnicze Eljan
09-100 Płońsk, Skarżyn, Wyszogrodzka 14
603 984 504 • info@eljan.eu
www.eljan.eu

Nowodworce
Davis & Kryjan-Gardens s.c.
Centrum Ogrodnicze
16-010 Nowodworce, Kwiatowa 7
85 744 15 95 • ogrody@dkgardens.pl
www.dkgardens.pl

Tuczempy
Centrum Ogrodnicze Piotrów
Alicja Piotrów
37-514 Tuczempy, Kwiatowa 7
16 623 19 84 • kwiaty.piotrow@wp.pl
www.ogrodnictwo-piotrow.pl

W tych sklepach zawsze znajdziesz magazyn „Gardener's World. Edycja Polska" oraz wydania specjalne.
Serdecznie zapraszamy wszystkie sklepy ogrodnicze do współpracy B2B:
22 257 84 99 (godz. 10:00–14:00) • prenumerata@avt.pl

eprasa.pl 613c02a893

Planta

na dobre w ogrodzie!

Pełna gama
produktów do ogrodu!

Zapraszamy do oglądania serii filmów instruktażowych „z Plantą w ogrodzie".

Na kanale YouTube systematycznie umieszczamy nowe filmy, subskrybcja pozwoli Wam być na bieżąco!

Zeskanuj QR kod!

z Plantą w ogrodzie!

Mieszanki traw, nawozy, **cebule kwiatowe,** podłoża, **agrotekstylia,**
kamienie ogrodowe, **nasiona,** akcesoria ogrodnicze

Planta Sp. z o. o., ul. Wyszyńskiego 16a, 33-100 Tarnów, biuro@planta.pl

www.planta.pl

eprasa.pl 613cb2a893

BOSCH

Technologia bliżej nas

Odbierz darmowy akumulator już teraz!

AKUMULATOR GRATIS!

1. Kup elektronarzędzia systemu 18V Bosch Home & Garden**
2. Zarejestruj zakup
3. Otrzymasz akumulator 18V Gratis!*

Okres promocji: 1.05.2025 r. - 30.06.2025 r.
Rejestracja do: 07.07.2025 r.
Weź udział na: https://www.bosch-diy.com/pl/pl/diy-deals

*Za zakupy elektronarzędzi 18V Bosch Home & Garden o wartości min. 340 zł - akumulator 18V 2,5 Ah.
Za zakupy elektronarzędzi 18V Bosch Home & Garden o wartości min. 590 zł - akumulator 18V 4,0 Ah.
**Narzędzia Bosch Zielony 18V i narzędzia Ogrodowe Bosch Zielony 18V.
Uczestnik może zgłosić się tylko raz w trakcie trwania promocji. Robot koszący Indego nie jest objęty tą promocją. Oferty tej nie można łączyć z innymi promocjami rabatowymi od Bosch Home & Garden.

eprasa.pl 613cb2a893